

GROEN VOOR IEDEREEN!

ONTWIKKELPLAN GROENALLIANTIE 2030

December 2021

Beeld 1 - Foto Twaalfmorgen

Inhoud

1.	INTRODUCTIE	5
2.	NATUUR- EN RECREATIEGEBIEDEN IN OPEN VEENWEIDEGEBIED	9
2.1	De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie	9
2.2	Gebieden functioneren in een groen recreatief netwerk	11
2.3	Bezoekers van de natuur- en recreatiegebieden	13
2.4	Zonering natuur- en recreatiegebieden	15
2.5	Profilering natuur- en recreatiegebieden	15
3.	ONTWIKKELINGEN EN OPGAVEN	21
3.1	Bevolkingsgroei en vergrijzing	21
3.2	Groeiend besef belang van natuur en biodiversiteit	22
3.3	Meer aandacht voor gezond leven	23
3.4	Klimaatverandering	24
3.5	Toenemende betrokkenheid gebiedspartijen	24
3.6	Opgaven	27
4.	MISSIE EN DOELEN	31
4.1	Missie	31
4.2	Doelen voor 2030	31
4.2.1	Meer ruimte voor gebiedspartners	31
4.2.2	Blijvend versterken natuur- en recreatiegebieden	33
4.2.3	Versterken recreatief netwerk	36
5.	GEBIEDSOVERSTIJGENDE OPGAVEN	39
5.1	Versterken natuurwaarden en biodiversiteit	39
5.2	Revitalisering bestaande bossen en bosuitbreiding	39
5.3	Uitbreiden gebieden	39
5.4	Verkennen verbetering watersysteem en waterkwaliteit	40
5.5	Doorontwikkelen natuureducatie	40
5.6	Ontwikkelen (online) GA-platform	40
5.7	Uitvoeren recreantenonderzoek	41
6.	GEBIEDSUITWERKINGEN	43
6.1	Reeuwijkse Hout - Recreatieve hotspot in het Groene Hart	44
6.2	Goudse Hout - De Goudse tuinen	48
6.3	Gouwebos - Het uitloopbos aan de Gouwe	52
6.4	't Weegje/Oostpolder - Een groene parel aan de Gouwe	56
6.5	Elfhoevenstrook - De groene recreatieoever aan de plas Elfhoeven	60
6.6	Twaalfmorgen - Daghaven in het groen	63
6.7	Krimpenerhout - Recreatieve hotspot in de Krimpenerwaard	66
6.8	Loetbos - Groene parel in de Krimpenerwaard	70
6.9	Landschapselementen - Het veenweidelandschap intensief beleven	73
7.	ORGANISEREN EN FINANCIEREN	77
7.1	Organisatiekracht	77
7.2	Investeringskracht	78
7.3	Uitvoeringskracht	79
7.4	Uitvoeringskracht	81
8.	BIJLAGE	82
8.1	Bijlage 1 - Leefstijlprofielen	82

Groen voor iedereen

Wij willen in de regio Midden-Holland met aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden bijdragen aan de gezondheid en het welzijn van inwoners en verhoging van de landschappelijke kwaliteiten en biodiversiteit.

Groen draagt bij
aan gezondheid

Groen zet aan
tot bewegen

Groen faciliteert
ontmoetingen

1. Introductie

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie dragen bij aan de gezondheid en welzijn van inwoners, verhoging van de biodiversiteit en versterking van de landschappelijke waarden. Groen is goed en gezond voor mens, dier en landschap. De natuur- en recreatiegebieden zijn dan ook geen kostenpost maar van onschatbare maatschappelijke waarde. Bij Groenalliantie weten we dat. Daarom heeft Groenalliantie de afgelopen jaren samen met tal van gebiedspartners een kwaliteitsimpuls gegeven aan haar acht natuur- en recreatiegebieden (2015-2021). Na deze impuls zijn de natuur- en recreatiegebieden geliefder dan ooit. De bezoekersaantallen en de waardering zijn nog nooit zo hoog geweest. De uitdaging is om een constructief vervolg te geven aan de kwaliteitsimpuls: hoe houden we de natuur- en recreatiekwaliteiten op peil, waar zijn nog verbeteringen gewenst en hoe blijven we aansluiten bij de wensen van de gebruikers? Met onderliggend Ontwikkelplan zet Groenalliantie hiervoor de koers uit.

Kwaliteitsimpuls afgerond

De kwaliteitsimpuls is afgerond. Alle entrees zijn verfraaid en verwelkomen de bezoekers. De informatievoorziening is op orde, wandel- en fietspaden zijn toegevoegd en alle gebieden hebben een toiletvoorziening. De bosstructuren en graslanden zijn fraaier en natuurlijker, de biodiversiteit is verhoogd en alle gebieden hebben prachtige natuurlijke speelplaatsen. Het bestuur van Groenalliantie is trots dat de plannen uit 2015 in korte tijd vrijwel geheel zijn uitgevoerd in nauwe samenwerking met tal van gebiedspartners. De natuur- en recreatiegebieden hebben een kwaliteitsniveau dat aansluit bij de hedendaagse eisen en wensen van recreanten. Maar wat zijn de eisen en wensen van morgen en overmorgen?

Nieuwe opgaven

De kwaliteitsimpuls heeft een en ander duidelijk gemaakt over de dag van morgen en overmorgen. Ten eerste dat het inrichten en beheren van natuur- en recreatiegebieden een samenhangende en continue opgave is. Gebieden zijn nooit af. Eisen en wensen van gebruikers veranderen en maatschappelijke opgaven wijzigen in de tijd. Vaak sluipend, soms plotseling. Zo is de afgelopen jaren het belang van een aantal thema's toegenomen. Denk aan klimaatverandering, energietransitie en biodiversiteit.

De onverwachte coronapandemie heeft het belang van natuur- en recreatiegebieden geaccentueerd: groen is goed, gezond en maakt gelukkig. Steeds meer mensen weten onze mooie gebieden te vinden, ook mensen die er voorheen niet kwamen. Daar doet Groenalliantie het ook voor. De keerzijde is dat het op bepaalde momenten erg druk kan zijn. Zeker in de entreegebieden van de grotere gebieden als Krimpenerhout, Reeuwijkse Hout en Goudse Hout. De verwachting is dat het bezoek niet zal afnemen. Een effectieve zonering en spreiding moet ervoor zorgen dat een bezoek aan één van de gebieden voor alle gebruikers een fijne ervaring blijft. Vanuit die bevinding wil Groenalliantie nog harder werken aan groen voor iedereen.

Nog harder werken aan groen houdt in dat Groenalliantie meer dan voorheen inzet op verhoging van de biodiversiteit en natuurwaarden. Dit is nodig om de balans tussen enerzijds recreatiewaarden en anderzijds natuurwaarden te waarborgen. De inzet richt zich op toekomstbestendige bosstructuren die een ecosysteem bieden waarin flora en fauna kunnen floreren. Aanvullend zal in samenwerking met natuurorganisaties de huidige biodiversiteit in beeld worden gebracht en een meerjarige beheerstrategie worden opgesteld om die biodiversiteit te beschermen en verder te ontwikkelen.

Samen groener

Ten tweede heeft de kwaliteitsimpuls geleerd dat Groenalliantie de kar niet alleen kan trekken. In de kwaliteitsimpuls is samengewerkt met tal van betrokken omwonenden en recreanten, met vrijwilligers, deskundige liefhebbers, vriendenkringen en ondernemers. Veelal op projectbasis. Groenalliantie wil een vervolg geven aan die samenwerking en nog meer dan voorheen samen optrekken. De uitdaging is om de gebiedsopgaven tijdig in beeld te krijgen en toekomstgericht uit te werken in samenwerkingsverbanden. Samenwerken met groepen gebruikers en omwonenden, ondernemers en belangengroepen, medeoverheden en medeterreinbeheerders aan ontwikkelings- en beheeropgaven. Hoe kunnen we meer structureel invulling geven aan goede communicatie, nauwe betrokkenheid en vruchtbare samenwerking? Samen groener!

Beeld 3 : Beelden Kwaliteitsimpuls

- Uitbreiden natuur- en recreatiegebieden
- Accommoderen recreatievraag
- Versterken natuurwaarden
- Verhogen klimaatbestendigheid
- Meer duurzame energie opwekken
- Verbinden met groengebieden
- Versterken transferia
- Creëren gedeeld eigenaarschap
- Beter gastheerschap

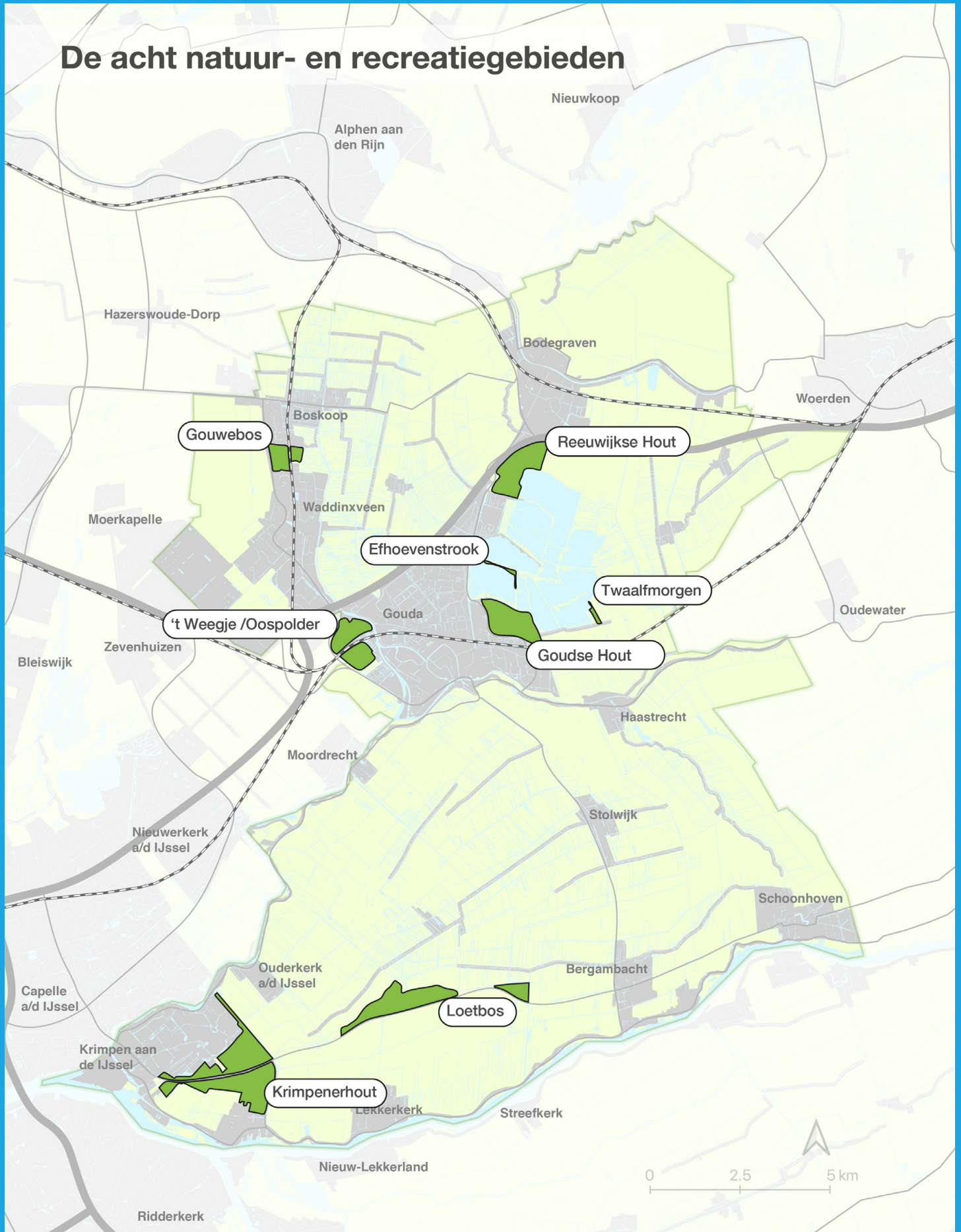
Totstandkoming Ontwikkelplan

In 2020 is er een raamwerk ontwikkeld met onder meer de missie, de drie hoofdogaven en negen doelen. Dit raamwerk is gedeeld en besproken, zowel in digitale werksessies als digitale gesprekken, met de ambtelijk vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en het Dagelijks Bestuur van Groenalliantie. Op basis hiervan is het raamwerk aangevuld en aangescherpt en is een eerste conceptversie ontwikkeld van het Ontwikkelplan. Dit eerste concept is besproken in december 2020 in een digitale bestuurdersconferentie Groenalliantie. Na aanscherpingen is dit concept plan ingezet ter bespreking en aanvulling in een digitaal gebiedsproces met omwonenden, ondernemers en andere belanghebbenden (eerste helft 2021). Het gebiedsproces bestond uit een uitgebreide digitale enquête waarmee tal van bedenkingen en ideeën zijn verkregen rondom de inzet van het Ontwikkelplan en in het bijzonder rondom de natuur- en recreatiegebieden. Aanvullend op de enquête zijn er digitale gebiedssessies gehouden rondom de afzonderlijke natuur- en recreatiegebieden. Alle input van het gebiedsproces is verwerkt in het eindconcept Ontwikkelplan en de bijbehorende Investeringsagenda (tweede helft 2021). Het eindconcept is besproken met het Dagelijks Bestuur, de vijf gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en na verwerking van aanscherpingen definitief vastgesteld in december 2021 door het Algemeen Bestuur van Groenalliantie.

Leeswijzer

Dit Ontwikkelplan kent de volgende opbouw. Hoofdstuk 2 beschrijft de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie zoals ze er nu liggen en deel uitmaken van een groter recreatief netwerk. Hoofdstuk 3 handelt over maatschappelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor de toekomstige inrichting en gebruik van de natuur- en recreatiegebieden en eindigt met drie hoofdogaven voor Groenalliantie in de periode 2021-2030. Hoofdstuk 4 werkt de missie en de doelen uit en schetst met enkele pennenstreken een beeld van de natuur- en recreatiegebieden in 2030. In hoofdstuk 5 worden de gebiedsoverstijgende opgaven benoemd. In hoofdstuk 6 volgt de uitwerking voor de afzonderlijke gebieden van Groenalliantie waarbij onder meer de gebiedsopgave en ontwikkelingsrichting van de natuur- en recreatiegebieden is gegeven. Tot slot gaat hoofdstuk 7 in op de organisatie en financiering om de ambitie van het Ontwikkelplan ook daadwerkelijk te realiseren: Groen voor iedereen!

De acht natuur- en recreatiegebieden

Beeld 4 : De acht natuur- en recreatiegebieden op kaart

2. NATUUR- EN RECREATIEGEBIEDEN IN OPEN VEENWEIDEGEBIED

2.1 De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie

De gebieden van Groenalliantie behoren tot de meest geliefde gebieden in de regio Midden-Holland. De gebieden liggen in een open veenweidegebied. Ze zijn sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw aangelegd naar de eisen van die tijd: grote parkeerplaatsen en een stelsel van wandelpaden, ligweiden en picknickplekken. Bij de aanleg van de gebieden is sterk rekening gehouden met de historische en agrarische topografie. Bij de aanleg van bos, voorzieningen en paden is het onderliggende unieke slagenlandschap benadrukt. Het resultaat: prachtige natuur- en recreatiegebieden gelegen dicht bij de woonkernen met afwisselend bos en open ruimte.

Kwaliteitsimpuls Groenalliantie

Tientallen jaren na aanleg hebben alle natuur- en recreatiegebieden een stevige kwaliteitsimpuls gekregen. In de jaren 2015-2021 zijn alle entrees vernieuwd, padenstructuren aangepast en toegevoegd, wandelroutes uitgezet, graslanden en bosstructuren hebben een natuurlijke impuls gekregen, natuurwaarden verhoogd, speelvoorzieningen en toiletten toegevoegd en de nieuwe informatieborden geplaatst. De kwaliteitsimpuls heeft de eigenheid van de verschillende gebieden geaccentueerd. Ze hebben een 'smoel' gekregen door ze te positioneren op specifieke leefstijlen (zie paragraaf 2.5). De recreatieve kwaliteit en de natuur- en landschappelijke beleving in de gebieden zijn na de kwaliteitsimpuls meer dan op orde. Alle gebieden worden druk bezocht en het gebruik is veelzijdig: je kunt er wandelen, fietsen, spelen, sporten, kanoën en varen, vissen, je hond uit laten en genieten van natuur en landschap. In de grotere natuur- en recreatiegebieden kan de recreant bij horeca terecht om wat te drinken en te eten. De gebieden van Groenalliantie zijn gelegen in twee gebiedsdelen: de Krimpenerwaard en de Reeuwijkse Plassen.

Krimpenerwaard

In het oer-Hollands ontginningslandschap van de Krimpenerwaard liggen twee natuur- en recreatiegebieden: de Krimpenerhout en het Loetbos. Ze liggen aan de N210 en zijn goed bereikbaar vanuit de

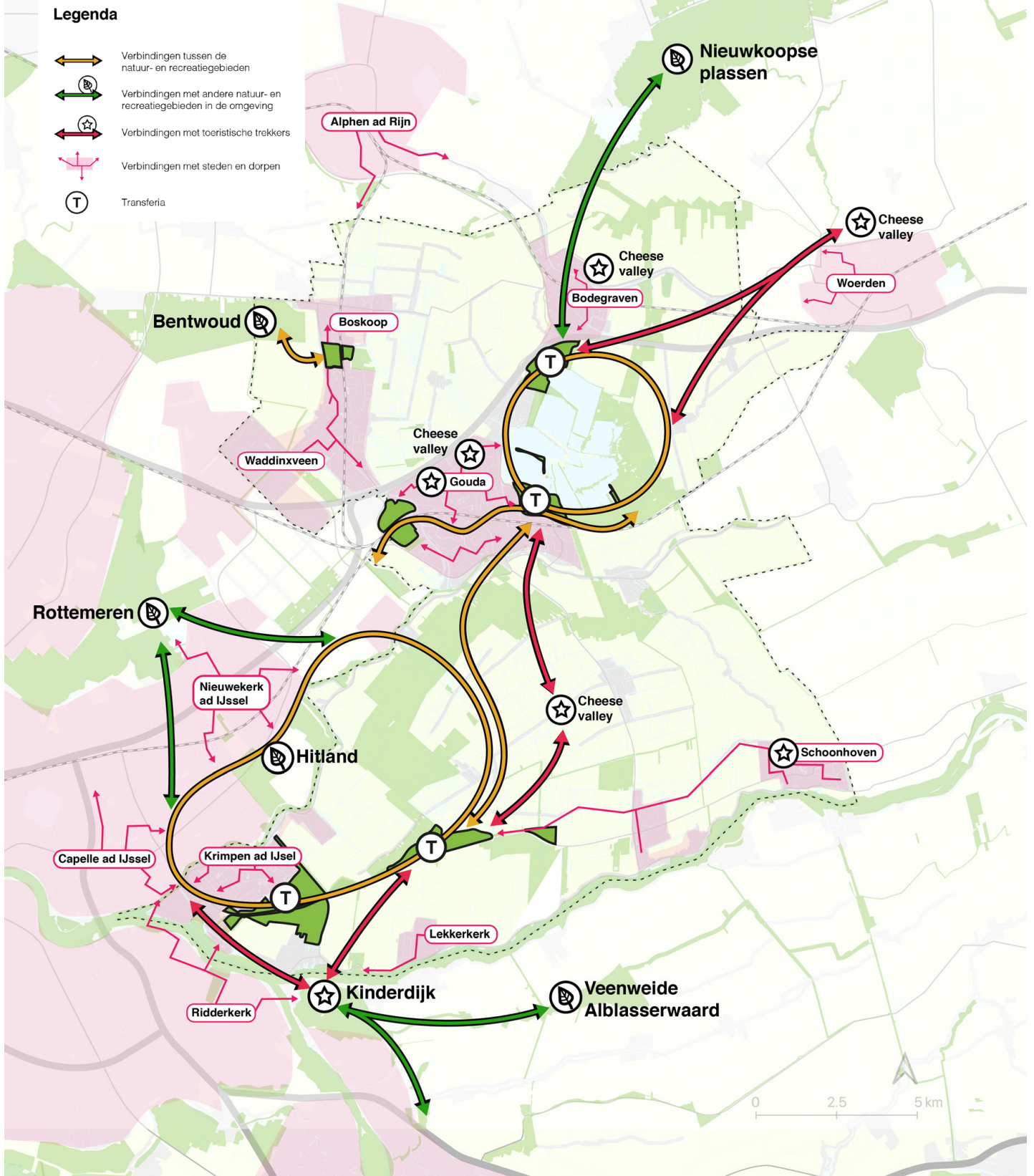
kernen in de Krimpenerwaard. Beide gebieden hebben een eigen identiteit en vullen elkaar goed aan. De Krimpenerhout met haar zwemplas en stranden (Costa Krimpal!), een grote natuurlijke speelvoorziening, horeca en een golfbaan, trekt groepen recreanten uit de wijde regio. Het Loetbos, bijgenaamd de groene parel van Zuid-Holland, combineert fascinerende groene taferelen en gevarieerde beplanting met kleinschalige speelvoorzieningen en aangename wandelroutes en verblijfsplekken. Door haar natuurlijke schoonheid, mede te danken aan de kronkelende veenrivier de Loet, is het Loetbos geliefd in de Krimperwaard en daarbuiten om te wandelen en te verblijven.

In de Krimpenerwaard beheert Groenalliantie ook ruim vijftig hectare aan landschapselementen. Het zijn groene linten, watergangen en weidepercelen. De meest landschapselementen hebben een extensieve recreatieve functie voor wandelen en fietsen en hebben een ecologische betekenis als verbindingszones. In enkele landschapselementen zijn recreatieve voorzieningen aanwezig zoals een sport- en speelvoorzieningen.

Reeuwijkse Plassen en omstreken

Rond de Reeuwijkse Plassen beheert Groenalliantie zes natuur- en recreatiegebieden. Grenzend aan de Reeuwijkse Plassen liggen de Reeuwijkse Hout, de Goudse Hout, Elfhoevenstrook en Twaalfmorgen. Tussen Waddinxveen en Boskoop ligt het Gouwebos en ten zuidwesten van Gouda het gebied 't Weegje/Oostpolder. De Reeuwijkse Hout heeft, dankzij de goede bereikbaarheid vanaf de A12, een belangrijke bovenregionale recreatieve betekenis. Het functioneert als toegangspoort tot het plassengebied en een belangrijk deel van het Groene Hart. De aanwezigheid van onder meer de zwemplas met strand, het Landal Green Park en horeca versterken deze positie. De Goudse Hout is van groot recreatief belang voor Gouda en de directe omgeving en maakt onderdeel uit van de 'groene ring' rondom de Reeuwijkse Plassen. De Goudse Hout is een 'stadstuin' waar je lekker actief kan zijn. Aan de westkant gaat het vooral om sport en spel en aan de zuidkant is ruimte voor diverse vormen van tuinieren en natuurbeleving.

Deel van een groter recreatief netwerk

Beeld 5 : Verbindingen tussen en met de acht natuur- en recreatiegebiede

De Elfhoevenstrook en Twaalfmorgen zijn in hun omvang bescheiden en hebben slechts enkele voorzieningen. Beide gebieden hebben wel een unieke kwaliteit. De Elfhoevenstrook is één van de weinige openbare plekken waar recreanten aan de oever van de Reeuwijkse Plassen kunnen recreëren en zwemmen. Twaalfmorgen biedt de enige publieke daghaven aan het plassengebied. Het Gouwebos wordt vooral gebruikt om te wandelen, te fietsen en te spelen. Via fietsverbindingen is het Gouwebos aangesloten op het regionale recreatieve netwerk waaronder het Bentwoud. 't Weegje/Oostpolder is een geliefd natuur- en recreatiegebied. Het gebied is een groene parel met hoge ecologische waarden, vooral voor vogels. Ondanks de matige bereikbaarheid weten recreanten het gebied goed te vinden. Genieten van de rust en de natuur is de belangrijkste reden voor een bezoek.

2.2. Gebieden functioneren in een groen recreatief netwerk

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie maken onderdeel uit van een groter groen recreatief netwerk. Het netwerk van fiets- en wandelverbindingen is voorzien van routeinformatie – het zogenaamde knooppuntensysteem – die in eigendom is van Groenalliantie. Het fiets- en wandelnetwerk wordt

intensief benut waarbij niet zelden de natuur- en recreatiegebieden het doel van de tocht zijn of een aangename tussenstop vormen. De gebieden bieden de mogelijkheid om even op een terrasje of een picknickplek wat lekkers te nuttigen, lekker te spelen in één van de natuurlijke speeltuinen of te zwemmen in één van de zwemplassen. Het groene recreatieve netwerk is opgebouwd uit vier samenhangende type verbindingen: verbindingen tussen de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie, stad-land verbindingen, verbindingen met andere natuur- en recreatiegebieden en verbindingen met toeristische trekpleisters.

Verbindingen tussen de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie

De acht natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie liggen verspreid in de Krimpenerwaard en de Reeuwijkse Plassen. Naast hun grote lokale betekenis, hebben de gebieden ook in onderlinge samenhang bovenregionale betekenis: de gebieden zijn met elkaar verbonden. In de praktijk zijn er met name 'twee rondjes' van betekenis: het 'rondje Reeuwijkse Plassen' en het 'rondje Krimpenerwaard' (zie kaders). In deze rondjes worden niet alleen de gebieden van Groenalliantie aangedaan maar ook

Rondje Reeuwijkse Plassen

Fietsers en wandelaars doen graag het rondje Reeuwijkse Plassen. Het rondje verbindt de natuur- en recreatiegebieden Reeuwijkse Hout, Elfhoevenstrook, Twaalfmorgen en Goudse Hout. Daarnaast maken de natuurgebieden in en rond de plassen, waaronder polder Oukoop, deel uit van de route. Het rondje Reeuwijkse Plassen geeft een complete beleving van het veenplassengebied tussen Gouda en Reeuwijk. Op korte afstand is het hele scala aan mooie en interessante landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke elementen te zien en te ervaren. Op termijn kan een nieuwe oost-westverbinding van Polder Oukoop via Gouda en 't Weegje-Oostpolder naar Westergouwe en verder het veenplassengebied ontsluiten voor de (nieuwe woon)gebieden westelijk van Gouda.

Rondje Krimpenerwaard

De Krimpenerhout en het Loetbos vormen een twee-eenheid en worden ook vaak fietsend of wandelend in combinatie aangedaan. Beide gebieden maken deel uit van een geliefd rondje 'westelijke Krimpenerwaard'. Dit rondje verbindt de natuur- en recreatiegebieden Krimpenerhout, Loetbos en Hitland met het veenweidegebied van de westelijke Krimpenerwaard met zijn agrarische gronden en natuurgebieden van het Zuid-Hollands Landschap. Het rondje westelijke Krimpenerwaard heeft het oer-Hollandse veenweidegebied als landschappelijk decor. Verder is het stroomgebied van de Hollandse IJssel inclusief het veerpontje tussen Gouderak en Moordrecht een aantrekkelijk onderdeel van het rondje.

gebieden van medeterreinbeheerders. De recreant houdt zich natuurlijk niet aan de territoriale grenzen van terreinbeheerders. De gezamenlijke uitdaging van Groenalliantie en medeterreinbeheerders is dan ook om deze 'rondjes' verder te optimaliseren en te faciliteren. Mooi voorbeeld hiervan is de aanleg van een fietspad die het 'rondje Reeuwijkse Plassen' en het 'rondje Krimpenerwaard' met elkaar verbindt: een geslaagde samenwerking van Groenalliantie met de gemeente Krimpenerwaard en de provincie Zuid-Holland.

Stad-land verbindingen

Het netwerk van fiets- en wandelroutes is van cruciaal belang voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie. Deze verbinden de gebieden niet alleen met elkaar maar ook met de steden en dorpen in de regio Midden-Holland. Deze stad-land verbindingen zijn van belang omdat deze de toegangsroutes vormen naar de natuur- en recreatiegebieden vanuit de woonwijken. Idealiter leiden aantrekkelijke groene toegangsroutes vanuit de woongebieden via buurtgroen en stadsparken naar de natuur- en recreatiegebieden. Snel, veilig en groen zijn de sleutelwoorden hierbij. Nog niet alle stad-land verbindingen voldoen hieraan: een opgave voor de toekomst (zie paragraaf 4.4.3).

Verbindingen met andere natuur- en recreatiegebieden Het 'rondje Reeuwijkse Plassen' en 'rondje Krimpenerwaard' illustreren dat de natuur- en

recreatiegebieden van Groenalliantie ook verbonden zijn met andere natuurgebieden en recreatiegebieden (zie kaders). In veel gevallen bestaan er goede wandel- en fietsverbindingen tussen de groengebieden maar zijn deze verbindingen nog niet als dusdanig recreatief en groen ingericht en ontbreekt vaak nog informatievoorziening of verwijzingen naar de wederzijdse gebieden. Dat is een gezamenlijke opgave voor de toekomst (zie paragraaf 4.4.3). Logische verbindingen die verder versterkt en ingericht kunnen worden, zijn de verbindingen tussen het Reeuwijkse Plassengebied en de veenpolders rond Waddinxveen, Boskoop en Alphen aan den Rijn. Ook staat het Reeuwijkse Plassengebied in logische verbinding met het veenweidegebied tussen Gouda en Woerden. Het schijnbaar wat geïsoleerde Gouwebos sluit aan op het recreatiegebied Bentwoud. In de Krimpenerwaard zijn er logische verbindingen tussen de twee-eenheid van de Krimpenerhout en het Loetbos en de veenweidegebieden in de Alblasserwaard en met de natuur- en recreatiegebieden van de schappen Hitland en de Rottemeren. De nieuw te ontwikkelen veenweidenatuur in de noordwesthoek van de Krimpenerwaard is bij uitstek geschikt om op te nemen in het netwerk van wandel- en fietsroutes. Groenalliantie wil verkennen welke bijdrage zij daarbij kan leveren samen met het collectief van betrokken natuurbeheerders.

Beeld 6 : Fietsverbinding tussen de de natuur- en recreatiegebieden

Verbindingen met toeristische trekpleisters

Aantrekkelijke verbindingen van de natuur- en recreatiegebieden op toeristische trekpleisters in de omgeving zijn wenselijk: daarmee kunnen toeristen en recreanten naar de gebieden worden geleid. Naast attractieve plekken kunnen de toeristen en recreanten kennismaken met en ontspannen in de landschappelijke fraaie natuur- en recreatiegebieden. Een échte Hollandse natuur- en landschapsbeleving wordt toegevoegd. Er zijn al aansluitingen met historische steden en dorpen als Gouda en Schoonhoven en met de molens van Kinderdijk en Cheese Valley (Krimpenerwaard, Gouda, Bodegraven, Reeuwijk en Woerden) maar versterking van deze verbindingen en verwijzingen zijn gewenst (zie paragraaf 4.4.3).

2.3 Bezoekers van de natuur- en recreatiegebieden

Het werkgebied van Groenalliantie beslaat de Krimpenerwaard en de regio Reeuwijkse Plassen. Het omvat het grondgebied van de vijf deelnemende gemeenten in Groenalliantie: Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Gouda, Waddinxveen en Bodegraven-Reeuwijk. Deze regio telt ongeveer 220.000 inwoners. De acht natuur- en recreatiegebieden zijn voor deze bewoners de groene buitenruimte bij uitstek.

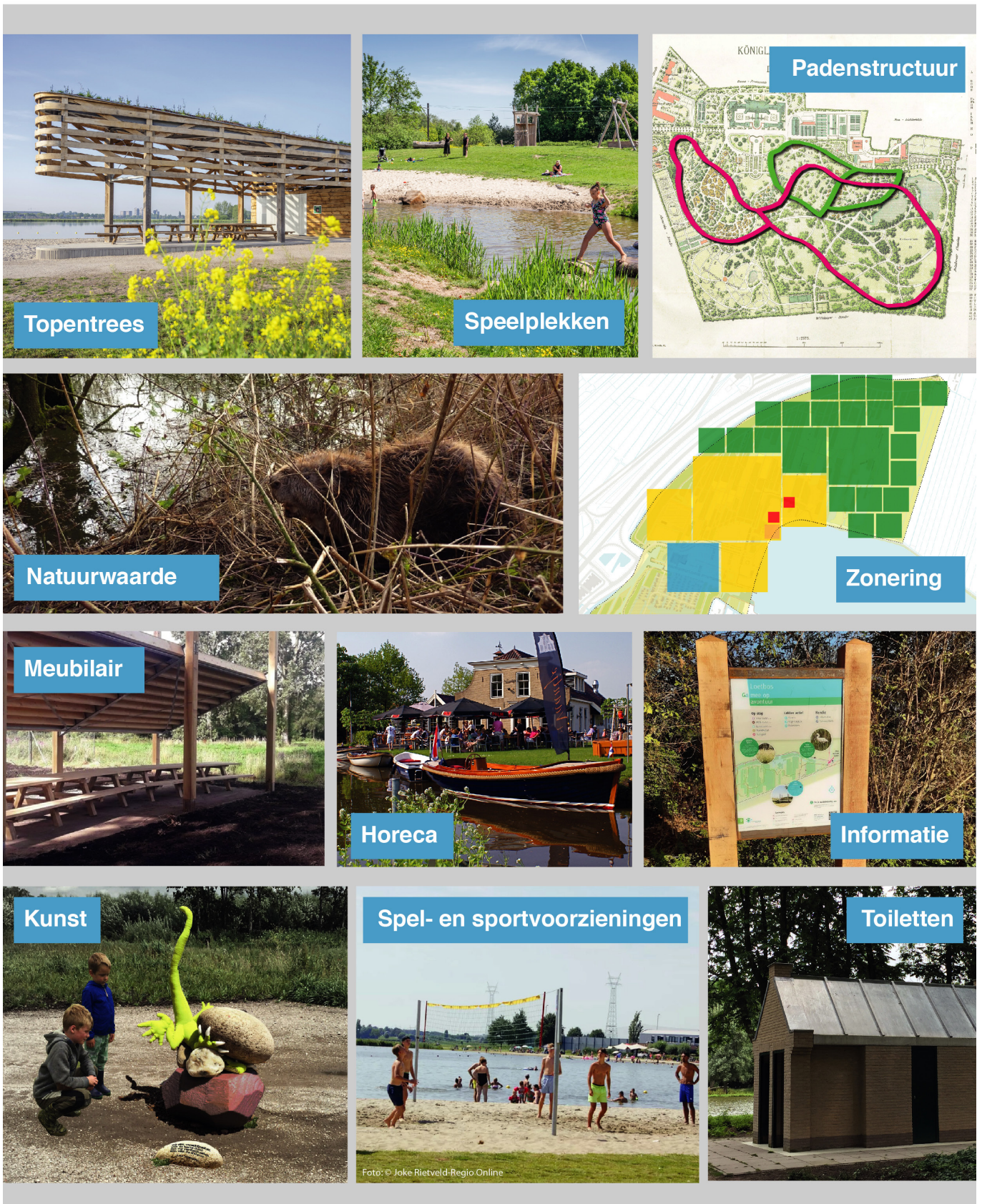
Uit een recreantenonderzoek (uitgevoerd in 2017) blijkt dat de meeste bezoekers van de natuur- en recreatiegebieden uit de regio Midden-Holland

komen. Ze komen er wandelen, fietsen, recreëren, de hond uitlaten of bezoeken de horeca in de gebieden. Vooral bij mooi weer komen veel mensen af op de zwemplassen in de Krimpenerhout en de Reeuwijkse Plassen en de natuurlijke speelvoorzieningen met waterpret. Naast de bezoekers uit de eigen regio komen er bezoekers uit de wijdere omtrek (Woerden, Alphen aan den Rijn, Zuidplas, Rotterdam). Door de ligging aan de A12 en de aanwezigheid van het Landalpark trekt de Reeuwijkse Hout bezoekers uit het hele land.

Het recreantenonderzoek geeft aan dat op jaarbasis de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie ongeveer 750.000 unieke bezoekers telt. Samen hebben zij ongeveer 4,3 miljoen bezoeken gebracht aan de gebieden (dus gemiddeld 5,7 bezoeken per bezoeker). De waardering ligt met het rapportcijfer 7,7 ongeveer op de gemiddelde waardering van groengebieden in de provincie Zuid-Holland. Na uitvoering van de kwaliteitsimpuls is het zichtbaar drukker geworden in de gebieden en zal het aantal bezoeken substantieel gestegen zijn. De coronamaatregelen in 2020 en 2021 hebben de druk op de gebieden nog extra verhoogd. Met de toevoeging van voorzieningen en versterking van het landschap en de natuurwaarden in het kader van de kwaliteitsimpuls zijn ook nieuwe doelgroepen veelvuldig te vinden in de gebieden. Het meest in het oog springend zijn de kinderen en jongeren die gebruik maken van de natuurlijke speelvoorzieningen en stranden en de buitensporters in de gebieden op alle momenten van de week en de dag.

Acht complete gebieden met..

Beeld 7 : Acht Natuur- en recreatiegebieden met hoofdleeftijlen

Veel doelgroepen en mogelijke conflicten

De toegenomen recreatiedruk en de nieuwe doelgroepen die op de gebieden afkomen, maken dat de recreatiedruk op de gebieden nu al hoog is en naar verwachting in de toekomst verder toeneemt. Het gebruik van de gebieden is cumulatief: nieuwe gebruiksfuncties komen boven op het huidige gebruik van de gebieden. De verschillende doelgroepen, het verschillende gebruik van de gebieden zal mogelijk tot spanning kunnen leiden in de gebieden en vooral op de padenstructuren. In sommige gebieden is de druk op het padenstelsel, ondanks de toevoegingen die gedaan zijn in het kader van de kwaliteitsimpuls, nu al groot. Deze druk op de gebieden en in het bijzonder op de paden zal nauwlettend in de gaten moeten worden gehouden. Waar noodzakelijk zullen er ook oplossingen gevonden moeten worden door bijvoorbeeld het scheiden van verschillende bezoekersstromen.

2.4 Zonering natuur- en recreatiegebieden

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie zijn gezoneerd. Grofweg geldt voor ieder gebied dat de zone rondom de hoofdentree intensief gebruikt wordt en dat de rest van het gebied extensief gebruikt wordt. De zones lopen vaak geleidelijk in elkaar over.

Extensieve recreatiezones

Groenalliantie spreekt niet van 'recreatiegebieden' maar van 'natuur- en recreatiegebieden'. Dat is natuurlijk een bewuste keuze: de natuurwaarden en de landschappelijke kwaliteiten zijn cruciaal in het functioneren van de gebieden in hun omgeving: juiste de natuurwaarden dragen bij aan de gezondheid en het welzijn van inwoners en aan de landschappelijke kwaliteiten en biodiversiteit van de regio. Alle natuur- en recreatiegebieden bestaan dan ook grotendeels uit extensief gebruikte gebiedsdelen waar natuurwaarden, biodiversiteit en landschappelijke kwaliteiten domineren. Er zijn geen tot weinig recreatieve voorzieningen en ze zijn dooraderd met aangename wandel- en fietspaden. Deze gebiedsdelen zijn bij uitstek geschikt voor rust en ontspanning, een wandeling en de beleving van natuur en landschap.

Meer intensieve recreatiezones

Rondom de (hoofd)entrees bevinden zich de meer intensief gebruikte zones met in meer of mindere mate ruimte voor recreatieactiviteiten zoals ontmoeten, spelen, sporten, horeca en zwemmen. Hier bevinden zich grotere of kleinere clusters van voorzieningen die ook een aantrekkende kracht hebben op recreanten. Hiervoor komen recreanten naar de gebieden toe. Het zijn de magneetplekken. Deze magneetplekken bepalen ook in belangrijke mate 'de smool' van het desbetreffende natuur- en recreatiegebied.

2.5 Profilering natuur- en recreatiegebieden

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie zijn geprofileerd op basis van leefstijlprofielen. Dat maakt de gebieden onderling herkenbaar en daarmee aantrekkelijker voor groepen met uiteenlopende recreatiemotieven. De leefstijlprofielen die Groenalliantie hanteert zijn gebaseerd op het Brand Strategy Research model (zie kader).

Profilering op de 'groep'

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie richten zich primair op recreanten die in groepen komen recreëren in de buitenlucht. Het gaat om recreanten die vooral samen komen wandelen, fietsen, spelen en sporten. Daarmee spelen de gebieden vooral in op de behoeften en wensen van de rustzoekers, de verbindingszoekers en harmoniezoekers. De profilering van de afzonderlijke gebieden op de psychologische as (introvert tot extrovert) is primair gebaseerd op het huidige profiel en ontwikkelingsmogelijkheden van het natuur- en recreatiegebied. Het gaat hierbij om kenmerken als ligging ten opzichte van woonkernen, bereikbaarheid, grootte, landschappelijk karakter en voorzieningenniveau.

Leefstijlprofielen

Het Brand Strategy Research model onderscheidt vier belevingswerelden (rood, geel, groen en blauw) die zicht geven op de recreatiemotieven van mensen. De leefstijlen zijn gecreëerd vanuit twee assen: de sociologische as en de psychologische as (zie voor meer informatie leefstijlvinder.nl).

Sociologische as

De sociologische as loopt tussen 'ego' en 'groep'. Deze begrippen staan voor de mate waarin iemand gericht is op het individu, versus de groep. Mensen aan de 'ego' kant van het model overwegen vooral de impact op de eigen persoon bij het maken van beslissingen in hun leven. Mensen aan de andere kant van het model, aan de 'groep' kant, overwegen juist meer het belang van de groep in hun beslissingen en gedrag.

Psychologische as

De psychologische as loopt van 'introvert' naar 'extravert'. Deze as geeft aan hoe men met emoties omgaat. Mensen aan de introverte kant van het model zijn wat meer ingetogen en houden hun emoties dicht bij henzelf. Mensen aan de extraverte kant van het model zijn juist naar buiten gericht en gaan op een open manier met hun emoties om.

Acht leefstijlprofielen

In combinatie van beide assen worden acht leefstijlprofielen onderscheiden.

Harmoniezoekers

Vrije tijd is tijd voor het gezin, de familie of vrienden. Harmoniezoekers zijn pas echt blij, als iedereen in het gezelschap tevreden is.

Verbindingszoekers

Verbindingszoekers zetten zich graag in voor anderen. Daarnaast genieten ze van natuur en knusse sfeer.

Rustzoekers

Rustzoekers houden recreatie graag letterlijk en figuurlijk dicht bij huis. Ze zijn het liefst in de eigen, vertrouwde omgeving.

Comfortzoekers

Comfortzoekers recreëren graag maar willen dan wel goed gefaciliteerd worden: een beetje comfort is wel prettig.

Stijlzoekers

Stijlzoekers gaan ervoor: in hun vrije tijd worden ze graag geprikkeld en zoeken ze de uitdaging op.

Inzichtzoekers

Inzichtzoekers willen dingen leren en ervaren, in de natuur en met culturele activiteiten.

Avontuurzoekers

Deze avontuurlijke en creatieve recreanten zijn voor veel in, zolang het een nieuwe ervaring is of bijdraagt aan hun zelfontwikkeling.

Plezierzoekers

Plezierzoekers houden van feesten en de hort op gaan met vrienden. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd.

Beeld 8 : Acht leefstijlprofielen gekoppeld aan een sociologische as en een psychologische as.

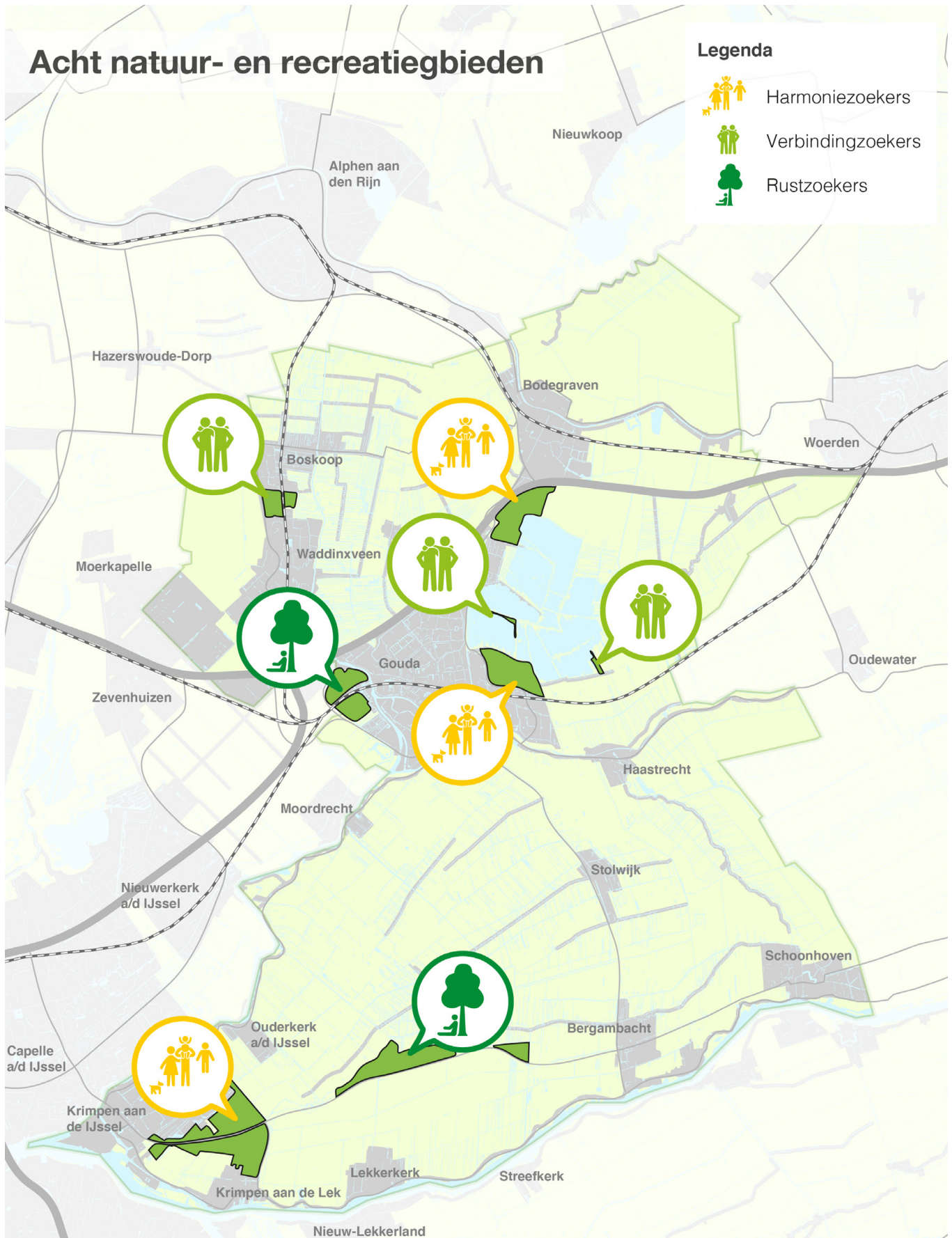

Beeld 9 : Verbeelding van de drie meest voorkomende leefstijlprofielen. Het volledige overzicht met alle leefstijlprofielen is te vinden in bijlage 1.

Acht natuur- en recreatiegebieden

Legenda

- Harmoniezoekers
- Verbindingzoekers
- Rustzoekers

Beeld 10 : Acht natuur- en recreatiegebieden met hoofdleeftijlen

Harmoniezoekers in de Krimpenerhout, Reeuwijkse Hout en Goudse Hout

Groenalliantie kent drie grotere gebieden die dicht tegen stedelijk gebied aanliggen, goed bereikbaar zijn en relatief veel voorzieningen kennen rondom de hoofdentrees. Dit zijn de Krimpenerhout, Reeuwijkse Hout en Goudse Hout. De intensief gebruikte zones rondom de hoofdentrees zijn gericht op de 'harmoniezoekers'. Dit betreffen recreanten die vooral gezelligheid zoeken. Je kan ze horen roepen: 'Hè, gezellig!' Ze bezoeken de natuur- en recreatiegebieden vooral samen met gezin, familie of vrienden. Ze maken samen een mooie wandeling, de kinderen spelen in de natuurlijke speeltuin en er wordt lekker wat gegeten en gedronken. De combinatie van gezelligheid en rustig aan doen past perfect bij deze groep. De gebieden kennen ook plekken en voorzieningen die meer de individuele gerichte recreanten bedienen zoals comfortzoekers, stijlzoekers en avontuurzoekers. In hoofdstuk 5 is dit per gebied nader gespecificeerd voor zowel de huidige situatie als naar mogelijkheden voor de toekomst.

Rustzoekers in het Loetbos en 't Weegje/Oostpolder

Het Loetbos en 't Weegje/Oostpolder zijn de groene parels van Groenalliantie. De gebieden kennen hoge landschappelijke kwaliteiten en natuurwaarden. De zones rondom de hoofdentrees kennen een beperkt aantal voorzieningen zoals een bescheiden natuurlijke speelvoorziening, informatievoorziening, picknickplekken en kleinschalige horeca. De gebieden richten zich op de 'rustzoekers'. Het zijn recreanten die vooral de rust van het groen zoeken en niet uit zijn op gezellige reuring of recreatieve verrassingen. Je kan ze horen zeggen: 'Waarom reizen als er dicht bij huis zo veel moois te zien is?' Deze recreanten fietsen en wandelen graag en genieten van de rijke flora en fauna in het Loetbos en 't Weegje/Oostpolder. De combinatie van rust en aantrekkelijke routes en kleinschalige voorzieningen past perfect bij deze groep. De gebieden kennen beperkt plekken en voorzieningen die meer de individuele gerichte recreanten bedienen zoals inzichtzoekers en avontuurzoekers. In hoofdstuk 5 is dit voor het Loetbos en 't Weegje/Oostpolder nader gespecificeerd voor zowel de huidige situatie als naar mogelijkheden voor de toekomst.

Verbindingszoekers in het Gouwebos, Twaalfmorgen en Elfhoeven

Het Gouwebos, Twaalfmorgen en Elfhoeven zijn meer bescheiden natuur- en recreatiegebieden die vooral functioneren op lokaal niveau maar via fietsverbindingen ook aangesloten zijn op het regionale recreatieve netwerk. Ze hebben ook alle drie specifieke recreatieve waarde. Het Gouwebos wordt vooral gebruikt door aanwonende mensen uit Boskoop en Waddinxveen om te wandelen en te spelen. Elfhoevenstrook wordt vooral in de zomermaanden door de jeugd gebruikt om te zwemmen. En Twaalfmorgen kent met zijn daghaven een unieke voorziening voor de waterrecreatie. De drie gebieden richten zich hiermee primair op de 'verbindingszoekers'. Het zijn recreanten die graag even wandelen en fietsen in het groen. Je kan ze horen zeggen: 'Gewoon, samen even lekker ontspannen.' Ze wandelen en fietsen lekker rond in de regio, bezoeken een groengebied maar net zo makkelijk een leuk stadje of dorpje. En als ze het bevalt, komen ze lekker een volgende keer terug. De gebieden bieden ook plekken voor harmoniezoekers, comfortzoekers en avontuurzoekers. In hoofdstuk 5 is dit voor deze gebieden nader gespecificeerd voor zowel de huidige situatie als naar mogelijkheden voor de toekomst.

Ontwikkelingen

Bevolkingsgroei en vergrijzing

Groeiend besef belang van natuur en biodiversiteit

Klimaatverandering

Meer aandacht voor gezond leven

Toenemende betrokkenheid gebruikers en bezoekers

3. ONTWIKKELINGEN EN OPGAVEN

De natuur- en recreatiegebieden zijn vanaf de aanleg, zo'n twintig tot veertig jaar geleden, een belangrijke plaats voor ontspanning en recreatie. Sinds de aanleg zijn de recreatieve wensen en behoeften verschoven van passieve naar meer actieve recreatie. Met de kwaliteitsimpuls zijn de natuur- en recreatiegebieden heringericht en sluiten weer aan op de actuele wensen van recreanten. Echter recreatiepatronen zullen blijven veranderen. Dit hoofdstuk beschrijft vijf relevante ontwikkelingen, die in de komende jaren tot nieuwe opgaven voor Groenalliantie kunnen leiden. Die nieuwe opgaven zijn in de slotparagraaf benoemd.

3.1. Bevolkingsgroei en vergrijzing

Bezoekers aan de gebieden van Groenalliantie komen grotendeels uit de direct omliggende steden en dorpen. De demografische ontwikkelingen in deze steden en dorpen zijn direct van invloed op de kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar recreatieruimte in de regio Midden-Holland. Het directe verzorgingsgebied van Groenalliantie telt ongeveer 220.000 inwoners. De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie vormen voor deze inwoners de groene uitlooperuimte. Voor recreanten is nabijheid van voorzieningen zoals speelplaatsen, horeca en zwemgelegenheden een belangrijke reden om naar deze gebieden te gaan.

Stevige bevolkingsgroei, voornamelijk 65-plussers

De CBS-bevolkingsprognose laat zien dat het aantal inwoners in de directe omgeving tussen 2020 en 2040 zal groeien met ongeveer 20.000. Dit beeld correspondeert met de geplande bouw van circa 14.000 woningen in de regio. De groei zit vooral in de leeftijdsgroep van 65 jaar en ouder. De leeftijdsgroep 20-64 blijft stabiel en de groep 0-19 jaar groeit licht (ongeveer met 3.000 in de periode 2020-2040). Van ontgroening is geen sprake. De vergrijzing wordt sterk merkbaar.

In een ruime schil om het verzorgingsgebied, denk aan Alphen aan den Rijn, Woerden, Zoetermeer en Rotterdam, zal tot 2040 het aantal inwoners eveneens groeien. Ook daar zal de (procentuele) groei in de leeftijdscategorie 65-plussers sterk zijn. Zo voorziet het CBS voor de provincie Zuid-Holland in de periode 2020-2040 een bevolkingsgroei van ruim 10% (6% groei tot 2030). In absolute aantallen groeit de bevolking in de provincie Zuid-Holland van 2020 naar 2040 met ongeveer 370.000 inwoners. In de leeftijdscategorie

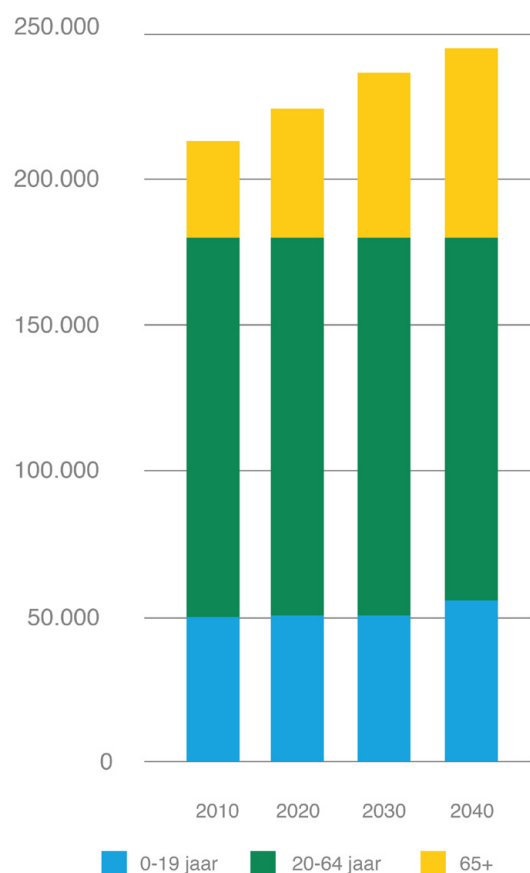
0-19 jaar is de groei circa 90.000, terwijl het aantal 65-plussers met ruim 300.000 toeneemt (45% groei in de periode 2020-2040).

Meer potentiële bezoekers

Voor Groenalliantie betekent dit dat rekening moet worden gehouden met een kwantitatieve verandering aan de vraagzijde: een kleine groei in de jongste leeftijdscategorie (speel- en spelvoorzieningen) en een stevige groei in de categorie 65-plussers (wandelen, meer e-bikes, rustpunten met toilet). Deze laatste doelgroep heeft relatief vaker fysieke beperkingen en behoefte aan daarop aangepaste voorzieningen.

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie moeten in staat zijn deze groeiende vraag op te vangen. Gezien de huidige druk op de gebieden, vooral

Inwoners deelnemende gemeenten GA

Beeld 12 : CBS-bevolkingsprognose (raadpleging Statline november 2020)

in de zomerse maanden, is de vraag aan de orde of bestaande gebieden uitgebreid kunnen worden. In en rond het werkgebied van de Groenalliantie neemt de verstedelijking verder toe. Zo verdrievoudigt de omvang van de nieuwe Goudse woonwijk Westergouwe in de komende jaren en wordt in de Zuidplaspolder een vijfde dorp gerealiseerd. Deze nieuwe woonomgevingen zijn gebaat bij nieuwe aantrekkelijke en nabije groengebieden.

De gemeente Krimpenerwaard heeft de ambitie om initiatieven voor verblijfsrecreatie in de Krimpenerwaard te ondersteunen, met ontsluiting via de N210. Indien een dergelijke voorziening gerealiseerd wordt zal dit een bovenregionale impuls geven aan het bezoek aan gebieden als de Krimpenerhout en het Loetbos.

3.2. Groeiend besef belang van natuur en biodiversiteit

Er is een maatschappelijk groeiend besef dat versterken van natuurwaarden en stoppen van afname biodiversiteit van groot belang zijn voor onze leefomgeving. Burgers nemen in toenemende mate zelf initiatieven om de biodiversiteit te verbeteren door bijvoorbeeld de aanleg van groene balkons, tegelvrije tuinen, nestkastjes en insectenkasten. Diezelfde burgers verlangen dat een terreinbeheerder als Groenalliantie ook meewerkt aan verhoging van natuurwaarden en biodiversiteit. Hierbij uiten burgers en natuurorganisaties ook hun zorgen dat

de huidige drukte in de gebieden ten koste gaat van de natuurwaarden en biodiversiteit. Een duurzame balans tussen natuur en recreatie moet in acht worden genomen waarbij het uitgangspunt is dat de natuurwaarden en biodiversiteit niet afnemen maar toenemen in de komende jaren.

Versterken natuurwaarden en verhogen biodiversiteit

Voor Groenalliantie betekent dit het versterkt doorzetten van een ontwikkeling, die met de kwaliteitsimpuls in gang is gezet: het verhogen van natuurwaarden en het versterken van de biodiversiteit. De toenemende leeftijd van de natuur- en recreatiegebieden in combinatie met veranderende beheerinzichten zorgen voor versterking van de natuurwaarden. Veel inrichtings- en beheermaatregelen vergroten zowel de belevingswaarde voor de bezoeker als de diversiteit aan flora en fauna. Denk aan gelaagde bosstructuren, bloemrijke graslanden en natuurvriendelijke oevers.

Intensiveren natuureducatie

Kennis over natuur en landschap bevordert het besef dat de gebieden van Groenalliantie bijdragen aan de ontwikkeling en het behoud van natuurwaarden. Kennis en inzicht helpen ook om het begrip voor beheermaatregelen gericht op het bevorderen van natuur en biodiversiteit te vergroten. Ook als deze op het eerste oog geen directe recreatieve meerwaarde hebben. Natuureducatie is een aantrekkelijke en

Beeld 13 : Hardloper Elfhoevenstrook

efficiënte manier om de kennis over natuur te vergroten. Groenalliantie richt zich daarbij nadrukkelijk ook op de jongere bezoekers.

3.3. Meer aandacht voor gezond leven

De maatschappelijke aandacht voor 'gezond leven' neemt toe waarbij het besef groeit dat groen belangrijk is voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Ontspanning door bewegen neemt een groter deel van de vrije tijd in. Meer mensen zijn bewust bezig met ontstressen, zingeving en kwaliteit van leven en zoeken daar in de groene ruimte passende vormen voor zoals buitenyoga, mindfulness, buitenkunst en natuurroutes. Een groene leefomgeving wordt daarmee belangrijker. Het gaat daarbij niet alleen om de straat, de wijk en het stadspark maar ook nadrukkelijk om de natuur- en recreatiegebieden. Door de coronapandemie is het bewustzijn van een gezond leven verder toegenomen. Tevens zal de coronatrend van thuiswerken naar verwachting in afgezwakte vorm ook blijvend van aard zijn en leiden tot meer behoefte aan recreatie: even ontstressen, bewegen en opladen tussen het thuiswerken door.

De aandacht voor gezond leven heeft ook een sociale dimensie. De natuur- en recreatiegebieden worden naast stadsparken meer en meer ontmoetingsplekken om samen iets te doen: samen wandelen, picknicken, hardlopen, bootcampen of mediteren. Nu is al te zien dat bijvoorbeeld de natuurlijke speelplekken niet alleen ongelooflijk populair zijn bij kinderen om te spelen maar

ook voor de ouders om elkaar te ontmoeten.

Langere dagtochten

De aandacht voor gezond leven gaat de groep actieve ouderen niet voorbij. In het bijzonder die groep onderneemt steeds vaker langere dagtochten waarbij, mede mogelijk gemaakt door de e-bikes, grote delen van de regio worden aangedaan. Een bezoek aan een historisch centrum wordt gecombineerd met een bezoek aan een van de natuur- en recreatiegebieden. Dit maakt dat de vraag naar kwalitatief goede verbindingen toe zal nemen en dat het drukker zal worden op de recreatieve verbindingen.

Toenemende en nieuwe recreatiebehoeften

Voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie betekent een groeiende aandacht voor een gezond leven dat er meer ruimte nodig zal zijn voor fietsen en wandelen, voor meer avontuurlijke en sportieve vormen van bewegen zoals bootcamp, crossfit, wielrennen, steppen en skaten en voor vormen van bezinning en ontstressen zoals buitenyoga, natuurroutes en mindfulness. Ook de kwaliteit en de capaciteit van verbindingen tussen natuur- en recreatiegebieden, tussen andere aantrekkelijke plekken zoals historische centra en de natuur- en recreatiegebieden en de verbindingen vanuit de woongebieden moeten voldoen aan de toekomstige vraag.

Beeld 14 : Strand Krimpenerhout

3.4. Klimaatverandering

Het klimaat verandert: langere periode van hitte en droogte en meer piekbuien. Natuur- en recreatiegebieden vervullen in het tegengaan van negatieve klimaateffecten een steeds grotere rol. Groen vormt in de zomer een effectieve temperatuurbuffer; het vermindert de hittestress. Bosgebieden bieden verkoeling, solitaire loofbomen zorgen voor aangename schaduw en waterpartijen bieden mogelijkheden voor een verfrissende duik. De recreant wil door de hitte vaker en langer naar buiten om koelte te zoeken. Hij zal niet alleen vaker voor koele groengebieden kiezen, maar ook naar de waterkant gaan of gaan varen. De zwemplassen bij de Krimpenerhout en Reeuwijkse Hout bieden bij warme zomerse dagen een serieus alternatief voor de drukke stranden aan zee.

Druk op gebieden bij warme dagen neemt toe

Voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie betekent dit dat er op warme dagen capaciteit moet zijn om een groeiend aantal bezoekers te ontvangen. Bezoekers die afkomen op strand en water of die de koelte opzoeken van de begroeiing. Voldoende schaduwrijke plekken moeten worden gecreëerd evenals schuilmogelijkheden bij hoosbuien en harde windstoten. De afgelopen zomers hebben laten zien dat in het bijzonder de zwemplassen van de Krimpenerhout en de Reeuwijkse Hout tegen hun grenzen aanlopen.

Bijdragen aan klimaatopgaven van gebiedspartners

Verwacht mag worden dat Groenalliantie door gebiedspartners gevraagd zal worden om een bijdrage te leveren aan opgaven waarvoor zij primair aan de lat staan. Zo kunnen natuur- en recreatiegebieden een bijdrage leveren aan de infiltratie van regenwater of dit regenwater langer vasthouden of bergen. Een vochtige bodem tempert ook de hitte. In veenweidegebieden is voorkomen van veenoxidatie een belangrijke opgave. Een voldoende hoog waterpeil voorkomt CO₂-uitstoot en gaat bodemdaling tegen. Dit kan leiden tot een andere inrichting van de veenweidegebieden: meer ruimte voor water en moeras met een natuurfunctie, en de aanleg van bos, ecologische verbindingen en rietlanden. Bos is bovendien van belang voor CO₂-vastlegging. De landelijke en provinciale inzet is om in de komende jaren het bosareaal uit te breiden met tien procent. Natuur- en recreatiegebieden kunnen daaraan bijdragen.

3.5. Toenemende betrokkenheid gebiedspartijen

Omwonenden en gebruikers van gebieden willen meedenken over hun leefomgeving en de inrichting van gebieden. Het is een uiting van een mondige en actieve samenleving die betrokkenheid wenst, zo niet eist, die (eigen) plannen van de grond wil krijgen en die verantwoordelijk wil nemen voor projecten. Etiketten

Beeld 15 : Vrijwilligers werken aan de idylle in de Goudse Hout

als 'energieke samenleving', 'participatiemaatschappij' of 'doe-democratie' zijn hiervoor in omloop. Er is zowel beweging van onderop door groepen uit de samenleving die initiatief nemen als een beweging van bovenaf waarbij de overheid (publieke) taken aan anderen wil overlaten. De Omgevingswet, die sterk gebaseerd is op de 'energieke samenleving', speelt hierop in en wil graag ruimte bieden aan initiatief. In de geest van de Omgevingswet werken steeds meer overheden samen met partijen uit de samenleving zoals bedrijven, maatschappelijke organisaties, sociale ondernemingen, individuele burgers of verbanden van burgers (zoals een lokale energiecoöperatie of heemkundige kring). Soms is die samenwerking structureel, soms is die samenwerking projectmatig georganiseerd.

Versterking samenwerking gebiedspartijen

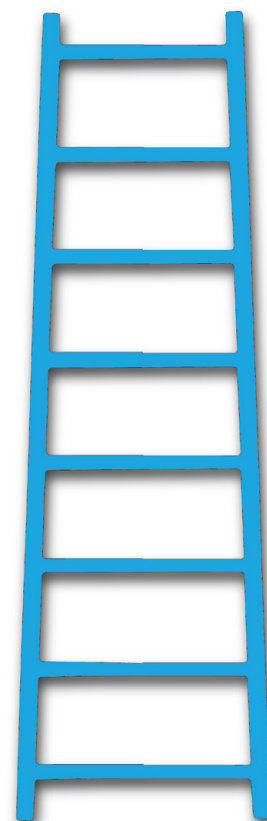
Het is steeds duidelijker dat Groenalliantie het beheer en de ontwikkeling van de natuur- en recreatiegebieden niet meer alleen kan en wil doen. Zo had de kwaliteitsimpuls Groenalliantie nooit tot stand kunnen komen zonder samenwerking met tal van betrokken omwonenden, recreanten, belangengroepen en

ondernemers. Ook zonder goede samenwerking met de betrokken gemeenten, de provincie Zuid-Holland en Hoogheemraadschappen had de kwaliteitsimpuls niet gerealiseerd kunnen worden. Zowel in kennis, in netwerken en financiële middelen is samenwerking met publieke, private en particuliere partijen cruciaal geweest.

Ook in de komende tien jaar, de planhorizon van onderliggend Ontwikkelplan, wil Groenalliantie intensief samenwerken met gebiedspartijen. De energie, deskundigheid en middelen van gebiedspartners zijn onmisbaar om invulling te geven aan de doelen voor de komende tien jaar. Het gaat hierbij om zowel het behouden van bestaande kwaliteiten (betrokkenheid bij toezicht, onderhoud en beheer) als om het toevoegen van nieuwe kwaliteiten (natuur en landschap, voorzieningen en activiteiten).

Beeld 16: Participatieladder.
Bron: Vrij naar 'Ladder of citizen participation', Arnstein 1969

	Participatie openbare ruimte	Rol van de participant
Actief Burgerschap	Meedoen	Samenwerkingspartner
	Meebeslissen	Medebeslisser
Politieke burgerparticipatie	Meedenken	Adviseur beginspraak
	Meebeoordelen	Adviseur eindspraak
	Meeweten	Toeschouwer Ontvanger informatie

Drie hoofdopgaven

Meer ruimte voor gebiedspartners

Blijvend versterken natuur- en recreatiegebieden

Versterken recreatief netwerk

Beeld 178 : De drie hoofdopgaves zijn 'Meer ruimte voor gebiedspartners', 'Blijvend versterken van natuur- en recreatiegebieden' en 'Versterken van recreatief netwerk'

3.6. Opgaven

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie dragen bij aan de gezondheid en het welzijn van inwoners in de Krimpenerwaard en de Reeuwijkse Plassen. Ook spelen de gebieden een belangrijke rol in de leefbaarheid van de regio: ze bieden ongekende landschappelijke kwaliteiten en herbergen veel natuurwaarden. Met de in het voorgaande geschetste ontwikkelingen van bevolkingsgroei en vergrijzing, de toenemende aandacht voor gezond leven, de klimaatverandering en natuurwaarden en biodiversiteit die onder druk staan, is de druk op de gebieden echter onverminderd groot. De uitdagingen zijn zowel kwantitatief als kwalitatief van aard. De talrijke uitdagingen zijn samengevat in drie hoofdopgaven.

Meer ruimte voor gebiedspartners

Bij een duurzame ontwikkeling en beheer van natuur- en recreatiegebieden is samenwerking met andere partijen cruciaal. Met wie, werk je hoe samen en wat betekent dat voor de organisatie van Groenalliantie? Hoe kun je sterker en structureel de gebruikers van gebieden en hun kennis en deskundigheid benutten om (mede)eigenaarschap te creëren voor (delen van) deze gebieden? Wat kan dit betekenen bij de totstandkoming en uitvoering van projecten, ondersteuning bij toezicht en handhaving en versterking van het gastheerschap?

Meer drukte en meer ruimteclaims nopen tot meer functiecombinaties om natuur- en recreatiegebieden blijvend te kunnen versterken. Ruimte en middelen zijn schaars. Dit vraagt om aangescherpte vormen en mogelijk meer structurele vormen van samenwerking tussen bestuur, gebiedsadviescommissie, medeoverheden, ondernemers en al dan niet georganiseerde gebruikersgroepen om de beschikbare middelen optimaal in te zetten. Dit sluit naadloos aan bij de Omgevingswet, die een belangrijke plaats inruimt voor participatie en meer ruimte voor initiatief biedt.

Blijvend versterken natuur- en recreatiegebieden

Het versterken van de natuur- en recreatiegebieden is een continue opgave. De recreatievraag verandert continu als gevolg van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. De opgave is om met de natuur- en recreatiegebieden blijvend aan te sluiten bij die veranderende vragen. Alleen door het blijvend versterken van de gebieden door het duurzaam accommoderen van de groeiende en veranderende

vraag naar recreatieruimte blijven de gebieden van grote betekenis voor de gezondheid en welzijn van de inwoners van de regio Midden-Holland en kunnen de gebieden blijvend bijdragen aan de verhoging van de landschappelijke kwaliteiten en biodiversiteit in de regio.

Het opvangen van de recreatievraag is geen enkelvoudige opgave. Elk jaar wordt het drukker, vooral in de zomerse maanden. Steeds meer nieuwe groepen ontdekken de recreatiekwaliteiten van de natuur- en recreatiegebieden: mountainbiken, bootcamps, yoga en SUP-pen. Het gebruik van de gebieden is cumulatief: elke periode komt er wat nieuws bij bovenop het huidige gebruik. Het gevolg is dat ieder seizoen opnieuw menig strijd moet worden uitgevochten tussen verschillende groepen gebruikers, omwonenden en bezoekers. Daar komen maatschappelijke opgaven ten aanzien van gezondheid, klimaatverandering en versterking van natuurwaarden bij. Bij een beperkte ruimte neemt de noodzaak van functiecombinatie en meervoudig ruimtegebruik toe. Naast een ontwikkelopgave is het een beheeropgave met aandacht voor het vermijden van conflicten tussen gebruikersgroepen en voorkomen van overlast en vernieling. Om dit te bereiken is een goede samenwerking tussen betrokkenen een voorwaarde. Daarmee kan de opgave van het 'blijvend versterken van de natuur- en recreatiegebieden' niet los worden gezien van de hiervoor geschetste hoofdopgave: 'meer ruimte voor gebiedspartners'.

De hierboven geschetste ontwikkeling vergroot de urgentie om te verkennen of uitbreiding van de bestaande gebieden kansrijk is. En of binnen het werkgebied of de invloedssfeer van Groenalliantie nieuwe natuur- en recreatiegebieden gerealiseerd kunnen worden. Het toevoegen van steeds meer nieuwe functies in de gebieden vergroot het risico op verrommeling. Zeker wanneer functies geen directe bijdrage leveren aan de natuur, de recreatiewaarden of de openbare toegankelijkheid inperken is dat het geval. Het is een opgave om meer grip te krijgen op de afweging of nieuwe functies kunnen worden toegelaten.

Versterken van het recreatief netwerk

Het versterken van het netwerk aan natuur- en recreatiegebieden is eveneens een continue opgave.

Uitgangspunten bij ruimteclaims

Ideeën of plannen voor de natuur- en recreatiegebieden zijn niet altijd op initiatief van Groenalliantie zelf. Het gebeurt regelmatig dat derden zoals gemeenten, belangengroepen of ondernemers ideeën of plannen aandragen. Groenalliantie juicht dit in principe toe maar zal die ideeën of plannen toetsen aan de kaders van onderliggend ontwikkelplan. Daarbij hanteert het bestuur van Groenalliantie de 'Uitgangspunten voor investeringsbeslissingen' zoals die opgenomen zijn in paragraaf 6.2. Dat betekent onder meer dat projecten recreatieve meerwaarde moeten hebben en bijdragen aan de versterking van de identiteit, de structuur en/of verbinding van de natuur- en recreatiegebieden. Tevens dienen initiatieven te passen binnen de zoneringskaarten en geschetste ontwikkelingsrichtingen van de natuur- en recreatiegebieden zoals opgenomen in onderliggend Ontwikkelplan. Wanneer initiatieven hier niet aan voldoen, maar wel kansrijk of wenselijk worden geacht, zal het bestuur van Groenalliantie een casusgerichte afweging maken en kenbaar maken of en zo ja onder welke voorwaarden afgeweken kan worden van de kader van het Ontwikkelplan. Hierbij hanteert het bestuur de volgende uitgangspunten:

Per saldo moet er recreatiewinst worden gecreëerd

Per saldo moet de ontwikkeling van een initiatief meerwaarde opleveren voor de recreatieve kwaliteit van de natuur- en recreatiegebieden. Initiatieven mogen niet ten koste gaan van de recreatiemogelijkheden van de eigen inwoners. Eventuele kosten van compensatie zijn voor rekening van de initiatiefnemer.

Per saldo moet er natuurwinst worden gecreëerd

Mogelijke aantasting van natuurlijke en ecologische waarden door een initiatief dienen minimaal gecompenseerd te worden. Natuurcompensatie dient bij voorkeur in of aansluitend op desbetreffend natuur- en recreatiegebied plaats te vinden. Indien dat niet mogelijk is natuurcompensatie op een andere locatie in de Krimpenerwaard of Reeuwijkse Plassen mogelijk (binnen of aansluitend op een gebied van de Groenalliantie). Eventuele kosten voor natuurcompensatie zijn voor rekening van de initiatiefnemer.

Eis van landschappelijke inpassing

Een goede landschappelijk inpassing en architectonische uitstraling met respect voor het landschap en cultuurhistorische waarden is een voorwaarde voor alle initiatieven. De uitwerking van de plannen zullen hierop getoetst worden door de landschapsontwerpers van Groenalliantie en van betrokken gemeenten.

Eis van openbaarheid

De openbare toegankelijkheid van natuur- en recreatiegebieden moet gewaarborgd zijn. Uitgangspunt is dat de hoeveelheid oppervlakte die aan de openbaarheid wordt onttrokken, gecompenseerd dient te worden. Deze compensatie dient nader gespecificeerd te worden in kwantiteit en kwaliteit naar het creëren van 'per saldo recreatiewinst' en 'per saldo natuurwinst' (zie bovenstaande uitgangspunten).

waarbij ze meerdere bestemmingen, en lang niet altijd binnen een regio, op het oog hebben. Dat vraagt om goede (en groene) verbindingen tussen verschillende gebieden waaronder de gebieden van Groenalliantie. Deze verbindingen zijn meestal niet in eigendom van Groenalliantie. Groenalliantie zal verkennen welke rol zij kan spelen bij het versterken van het groene, recreatieve netwerk. In de Krimpenerwaard zijn er mogelijk kansen om samen met het collectief van natuurbeheerders de ontwikkeling van nieuwe natuur te combineren met recreatieve corridors. Ook voor de biodiversiteit zijn groene corridors cruciaal.

Het verbeteren van de bereikbaarheid van de gebieden vanuit woongebieden en de ontwikkeling van transferia zijn integraal onderdeel van de opgave. Versterking van het recreatief netwerk vraagt om de organisatie van structureel contact met vertegenwoordigers van groepen, die ook passanten van buiten het gebied vertegenwoordigen. Daarmee kan ook deze opgave van het 'versterken van het recreatief netwerk' niet los worden gezien van de hiervoor geschetste hoofdpoging: 'meer ruimte voor gebiedspartners'.

Beeld 18 : Natuurlijke speeltuin Gouwebos

Missie, hoofdopgaven en strategische doelen

Beeld 19 : De kern van het ontwikkelplan verbeeld: In het gele hart de missie van de Groenalliantie, daaromheen de drie hoofdopgaven en in de blauwe bollen de negen strategische doelen van het ontwikkelplan.

4. MISSIE EN DOELEN

Groenalliantie wil de komende jaren invulling geven aan de drie hoofdpogaven waarvoor zij gesteld staat: 1) het blijvend versterken van de natuur- en recreatiegebieden en 2) het versterken van het recreatieve netwerk en 3) nauwe samenwerking met gebiedspartners. Groenalliantie werkt aan deze hoofdpogaven vanuit haar missie en stelt zichzelf negen doelen die invulling geven aan de hoofdpogaven.

4.1. Missie

Het Ontwikkelplan is opgebouwd rondom de missie 'Groen voor iedereen'. 'Iedereen' moet hierbij breed worden opgevat. Groen voor mensen, ook voor doelgroepen die we nu nog minder zien in de gebieden. Groen voor flora en fauna zodat de natuurwaarden en biodiversiteit verder verhoogd worden. Groen voor landschap zodat de landschappelijke waarden worden versterkt en het landschap klimaatbestendig is.

Onze natuur- en recreatiegebieden zijn groene gebieden waarin jong en oud, rijk en arm, mensen met en zonder beperkingen van harte welkom zijn om te recreëren. In onze gebieden kan je wandelen, fietsen, spelen, sporten, kanoën en varen, vissen, je hond uit laten en genieten van natuur en landschap. Wij willen werken aan 'groene gebieden voor iedereen' omdat buiten zijn, bewegen en elkaar ontmoeten goed en gezond is en mensen gelukkig maakt.

Onze natuur- en recreatiegebieden zijn groene gebieden die bijdragen aan de landschappelijke kwaliteiten en biodiversiteit van de regio Midden-Holland. Recreatie- en natuurwaarden willen we hand in hand ontwikkelen in een duurzame balans. We willen werken aan het behoud en de versterking van natuurwaarden in onze natuur- en recreatiegebieden en de groen- en recreatieve verbindingen tussen onze en andere groene en verstedelijkte gebieden. Daarmee willen we positief bijdragen aan de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht van de regio Midden-Holland.

Wij willen gebiedspartners verbinden aan onze missie om zo samen te werken aan 'groen voor iedereen'. Met de kwaliteitsimpuls hebben we samen met gebiedspartners een stevige basis gelegd om onze missie waar te maken. De gebieden zijn natuurlijk nooit helemaal af. Door allerlei ontwikkelingen zijn er steeds

nieuwe wensen en eisen. Gebieden en verbindingen vormen steeds meer een samenhangend geheel. Dit maakt planvorming, ontwikkeling en beheer complexer. Om succesvol te kunnen opereren zal het gebruik van de kennis, competenties en andere middelen van alle partijen – overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en betrokken burgers – meer dan ooit nodig zijn.

4.2. Doelen voor 2030

Om invulling te geven aan de drie hoofdpogaven waarvoor de Groenalliantie staat, zijn negen strategische doelen geformuleerd. Alle doelen dragen bij aan één of meerdere hoofdpogaven (en geven daarmee invulling aan de missie). De strategische doelen zijn niet te behalen via enkelvoudige maatregelen maar vergen forse inspanningen van de Groenalliantie en haar gebiedspartners in de komende jaren. In een interactief gebiedsproces zijn samen met gebiedspartners projecten en inspanningen benoemd die bijdragen aan het behalen van de doelen. Deze projecten en inspanningen zijn opgenomen in de bijbehorende Investeringsagenda. Deze Investeringsagenda zal wanneer de voortgang van het programma dat vereist of wanneer maatschappelijke of bestuurlijke ontwikkelingen daar aanleiding toegeven, worden herijkt.

4.2.1. Meer ruimte voor gebiedspartners

De strategische doelen 'creëren gedeeld eigenaarschap' en 'Beter gastheerschap' dragen primair bij aan het geven van meer ruimte voor gebiedspartners.

Creëren gedeeld eigenaarschap

Het wordt drukker in de gebieden, eisen worden hoger, meer functies moeten op dezelfde ruimte georganiseerd worden en steeds meer partijen en mensen zijn hierbij betrokken. Ook het beheer van gebieden is geholpen met meer ogen (verminderen vandalisme, kleine criminaliteit, afvaldump) en handen in het gebied. Een versterking van het eigenaarschap van het gebied bij gebruikers en andere belanghebbers is van groot belang. Groenalliantie wil graag gebruik maken van de deskundigheid en de energie van haar bezoekers en andere partners.

Wekend perspectief 2030

In 2030 liggen in het open veenweidegebied van Midden-Holland negen aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden. Deze groengebieden van Groenalliantie, functioneren als regioparken in een verstedelijkte regio. Deze gebieden zijn de eerste keus voor de ruim 250.000 inwoners van de regio Midden-Holland als zij 'er even tussen uit' willen. In alle gebieden kan je wandelen, fietsen, spelen, sporten of wat eten en drinken. Ze bieden groene ruimte voor iedereen en dragen bij aan de gezondheid van iedereen.

Ieder natuur- en recreatiegebied heeft zijn eigen smoel met bijpassend aanbod aan voorzieningen. Wil je opgaan in een andere groene wereld? Dan ga je naar het Loetbos of 't Weegje/Oostpolder met unieke vegetaties, weidevolgels en prachtige wandelroutes. Zoek je verkoeling op een warme zomerse dag? Dan bezoek je de zwemplas in de Krimpenerhout of de Reeuwijkse Hout. Of je duikt het water in bij Elfhoeven. Zoek je gezelligheid en wil je samen met anderen iets doen? Dan ga je naar het Gouwebos of de Goudse Hout. Als je vaart over de Reeuwijkse Plassen dan leg je even aan in de Daghaven van Twaalfmorgen. Ook de recent nieuw aangelegde gebieden functioneren naar behoren. Bij Schoonhoven is een prachtig recreatiebos aangelegd met een uitgebreid stelsel wandelpaden en natuurlijk geheel passend veel landart die zonder uitzondering ontworpen door edelsmeden uit Schoonhoven. Bij de nieuwe uitbreidingswijken van Gouda en Zuidplas zijn nieuwe bosgebieden aangelegd met pioniersvoorzieningen, die passen bij een jong natuur- en recreatiegebied.

Ieder groengebied heeft zijn magneetplekken, zijn eigen unieke cluster aan voorzieningen. De clusters zijn dynamisch: samen met actief betrokken gebiedspartners bieden de gebieden ruimte om in te spelen op actuele maatschappelijke en recreatieve ontwikkelingen.

De natuur- en recreatiegebieden functioneren niet alleen als natuur- en recreatiegebied. Ze dragen ook substantieel bij aan een gezonde

biodiversiteit en de klimaatbestendigheid van Midden-Holland. De periodieke inventarisatie door natuurverenigingen laat zien dat de diversiteit aan flora en fauna de afgelopen jaren is toegenomen. Het waterbergend vermogen in de gebieden is in samenwerking met het waterschap sterk uitgebreid en de oxidatie van het veen is met peilverhogende maatregelen afgenomen. In tijden van hitte zijn er in alle gebieden voldoende mogelijkheden om verkoeling te vinden. De gehele energievraag in de gebieden wordt duurzaam opgewekt door zonnedaken op de grotere parkeerterreinen. Zoals we dat zo mooi noemen: de gebieden zijn energieneutraal.

De natuur- en recreatiegebieden functioneren al lang niet meer als zelfstandige eenheden. Ze maken onderdeel uit van een samenhangend netwerk: van buurtgroen via stads- en regioparken naar natuurgebieden. Ook zijn de gebieden verbonden met de historische kern van steden en dorpen en andere toeristische trekpleisters. In dit groene regionale netwerk bewegen zich tal van recreanten. Niet zelden op e-bikes, van plek naar plek. De transferia in de Reeuwijkse Hout, de Goudse Hout, de Krimpenerhout en het Loetbos zijn binnen dit groene netwerk populaire pauzeplekken voor de fietsende en wandelende recreanten.

Rondom een aantal grote natuur- en recreatiegebieden zijn gebruikersgroepen actief, die op eigen initiatief zijn ontstaan. In deze groepen zijn betrokken inwoners en recreanten actief, aangevuld met gebiedsondernemers en vertegenwoordigers van diverse belangengroepen. Ze vormen een klankbord voor de beheerder waar hij ideeën en voorgenomen maatregelen inbrengt. Ook worden initiatieven van de gebiedspartners worden besproken. Je hoeft trouwens niet perse deel te nemen aan een gebruikersgroep om je stem te laten horen. Op het digitale Groenalliantie Platform kan jij je bedenkingen en ideeën kwijt of op de jaarlijkse Groenalliantiedag.

Naast samenwerking met gebruikers en andere belanghebbers is ook samenwerking met andere partijen als overheden, stichtingen en belangengroepen van groot belang. De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie zijn immers geen afgeschermd eilanden in een groter netwerk. Verbinding met andere gebieden en met opgaven van andere partijen in de omgeving maken afstemming en samenwerking met betrokken partijen tot een 'must'. Voor Groenalliantie biedt overleg met landelijke instanties zoals Fietsplatform, Wandelnet, ANWB inzicht in de wensen van recreanten. Met routebeheerders is dit nodig om verbindingen te optimaliseren. Op het gebied van natuur is overleg gewenst met natuurverenigingen als KNNV en IVN en voor klimaatadaptatie met onder meer waterschappen. Bovendien staan deze onderwerpen niet los van elkaar. Verkend zal worden wat een vruchtbare vorm is om overheidspartijen, stichtingen en belangengroepen mee te laten denken bij strategische aspecten.

De wens om participatie van bewoners, bezoekers en bedrijven te versterken evenals de samenwerking met diverse partners in de regio agendeert ook de vraag naar de rol van de gebiedsadviescommissie.

Beter gastheerschap

In openbare natuur- en recreatiegebieden (7 dagen per week en 365 dagen per jaar geopend) kan de cruciale menselijke factor niet altijd voor het welkom beschikbaar zijn. Dat welkom begint al bij de recreant thuis. Online is voldoende en adequate informatie over de natuur- recreatiegebieden van Groenalliantie te vinden. Bij aankomst treft de recreant een uitnodigend entreegebied met heldere informatievoorziening over wat waar te doen en te beleven is. Niet alleen het natuur- en recreatieaanbod is belangrijk, ook de manier waarop Groenalliantie zich manifesteert. Denk aan uitstraling van de terreinen (schoon, heel en veilig) met goed onderhouden voorzieningen, heldere huisregels, zichtbaarheid van de organisatie (lieft persoonlijk zoals de boswachter, de BOA of verbonden en herkenbare vrijwilligers), toegankelijk voor iedereen en een uitstekende informatievoorziening ter verdieping op specifieke onderwerpen of deelgebieden.

Goed gastheerschap moet er niet alleen voor de bezoekers zijn, maar ook voor de ondernemers en samenwerkingspartners. Aantrekkelijke en belevingsvolle natuur- en recreatiegebieden zijn

interessant voor ondernemers. Die ondernemers zijn voor een deel het visitekaartje van het gebied waardoor de ondernemers en Groenalliantie samen een groot belang hebben bij goed gastheerschap. Dat geldt ook voor organisaties die activiteiten zoals kleinschalige evenementen, wandeltochten en natuureducatie in het gebied willen organiseren.

4.2.2. Blijvend versterken natuur- en recreatiegebieden

De strategische doelen 'Uitbreiden natuur- en recreatiegebieden', 'accommoderen recreatievraag', 'versterken natuurwaarden', 'verhogen klimaatbestendigheid' en 'meer duurzame energie opwekken' dragen primair bij aan het blijvend versterken van de natuur- en recreatiegebieden.

Versterken natuurwaarden en biodiversiteit

Groenalliantie werkt verder aan een gevarieerdere bosopbouw, met afwisseling van open en dicht, hoog en laag, én met een rijke soortensamenstelling, die bijdraagt aan de recreatieve belevingswaarde én een grotere biodiversiteit. Vogels, insecten, kleine zoogdieren en amfibieën profiteren van een meer gevarieerde groenopbouw. Ook voor graslanden geldt dat een meer natuurlijk en afwisselend beheer tot een grotere soortenrijkdom leidt. De leefgebieden van weidevogels in het veenweidegebied worden behouden door verdroging tegen te gaan met een verhoging van het waterpeil.

Het zicht ontbreekt nu in welke mate ingrepen in de afgelopen jaren de biodiversiteit verhoogd hebben. Een nulmeting is op zijn plaats gevolgd door periodieke monitoring.

Uitbreiden natuur- en recreatiegebieden

De recreatievraag groeit niet alleen kwalitatief maar zeker ook kwantitatief. Uitbreiding van de woningvoorraad in het werkingsgebied en directe omgeving van Groenalliantie draagt daar mede toe bij. Dat roept de vraag op of Groenalliantie deze potentiële bezoekers met de bestaande natuur- en recreatiegebieden voldoende kan bedienen. Zijn er nieuwe natuur- en recreatiegebieden nodig en zo ja waar? Daarnaast ontstaat er vanuit andere ontwikkelingen, in het bijzonder tegengaan van bodemdaling in het veenweidegebied, wellicht een beheersvraag voor gebieden die niet langer

Wij willen in de regio Midden-Holland met aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden bijdragen aan de gezondheid en het welzijn van inwoners en verhoging van de landschappelijke kwaliteiten en biodiversiteit.

Beeld 20 : Praatprent bijdragen aan gezondheid en welzijn

landbouwgebied kunnen zijn en van functie moeten veranderen waarbij meer ruimte voor natuur en waterberging belangrijke aspecten zijn. Ook de (inter)nationale ambitie om het bosareaal flink te vergroten moet in dit licht gezien worden. Groenalliantie wil dan ook actief betrokken zijn bij discussies over eventuele herbestemming van gronden, natuurontwikkeling met recreatie medegebruik, vrijvallende landbouwgronden en aanleg van groengebieden gerelateerd aan grootschalige woningbouwontwikkeling zoals in Westergouwe en het vijfde dorp in de Zuidplaspolder.

Accommoderen recreatievraag

De recreatievraag wordt gaande de jaren steeds diverser. De komende jaren zal er meer ruimte nodig zijn voor enerzijds 'avontuurlijk en sportief' zoals bootcamp, crossfit, wielrennen en skaten en anderzijds voor 'ontspanning en verdieping' zoals buitenyoga, mindfulness, poëzie, buitenkunst en natuurroutes. Nieuwe doelgroepen, waaronder ook bezoekers met een niet westerse achtergrond hebben soms ook specifieke behoeften, waaraan tegemoet zal worden gekomen.

Om ruimte voor de vele nieuwe behoeften te kunnen bieden én de natuur- en recreatiekwaliteit van de gebieden te garanderen, is het belangrijk om verrommeling van de natuur- en recreatiegebieden te voorkomen. Nieuwe functies en activiteiten moeten per saldo de natuur- en recreatiefunctie versterken, mogen geen aantasting vormen voor de entreegebieden en de openbaarheid moet gewaarborgd blijven.

Vraag en aanbod moeten in balans zijn. Niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief. Zo moeten conflicten tussen gebruikersgroepen voorkomen worden door gericht beleid zoals het hondenbeleid (Hondenverordening, 2021).

De toekomstige recreatievraag kan pas goed geaccommodeerd worden als er zicht is op die vraag. Dit vraagt om een nieuw recreantenonderzoek.

De uitstraling van graslanden, beplanting en bossen moet aansluiten bij het profiel van het recreatiegebied. Afhankelijk van de uitgangssituatie en het gewenste profiel kan omvorming van bosvakken en graslanden nodig zijn. De beoogde variatie en diversiteit wordt bereikt door gedurende vele jaren een specifiek en planmatig beheer te voeren.

In samenwerking met natuurorganisaties als IVN, KNNV en Staatsbosbeheer intensificeert Groenalliantie de inspanningen op het gebied van natuureducatie. Het draagt bij aan het natuurprofiel van de gebieden en stimuleert het draagvlak voor beheer- en inrichtingsmaatregelen. Natuureducatieve activiteiten zijn ook een welkome aanvulling op het bestaande recreatieve aanbod. Denk aan rondleidingen en themalessen (scholen), maar aan informatieborden over natuur en landschap.

Verhogen klimaatbestendigheid

De inrichting van de terreinen zal aangepast moeten worden aan een toegenomen vraag naar openluchtrecreatie, maar wel uitgaande van een veranderend klimaat: lange warme en droge perioden en meer piekbuien. Dit vraagt om:

- Meer bos geschikt om in te vertoeven. Dat zijn dan bossen zonder ondergroei en met een betreedbare ondergrond.
- Ligweides met meer schaduwplekken.
- Verkoeling door waterpartijen
- Meer schuilmogelijkheden voor extreem weer (stortbuien en harde windstoten)

Om de natuur- en recreatiegebieden klimaatbestendig in te richten is allereerst een klimaatstresstest per gebied op zijn plaats. Met in het bijzonder aandacht voor effecten van droogte, mogelijkheden voor verkoeling en de kwaliteit van het zwembadwater. Op basis hiervan kunnen zwakke plekken en risico's aangepakt worden en kan gekeken worden hoe in voorgenomen projecten en beheermaatregelen klimaatbestendige maatregelen ingepast kunnen worden in nauwe samenwerking met gebiedspartners waaronder de hoogheemraadschappen.

De inrichting van de veenweidegebieden, waarin of op de rand waarvan de natuur- en recreatiegebieden liggen, zal de komende jaren veranderen gezien de noodzaak om bodemdaling tegen te gaan en veenoxidatie te voorkomen. Ook dit kan een aspect zijn van de klimaatstresstest.

Meer duurzame energie opwekken

Groenalliantie werkt graag mee aan de opwekking van duurzame energie in haar gebieden om zo een bijdrage te leveren aan de realisatie van het Nationale Klimaatakkoord. Er wordt aangesloten

bij de RES Midden-Holland. Kleinschalige en middelgrote zonnepanelen zijn toegestaan in de natuur- en recreatiegebieden mits deze geen afbreuk doen aan andere kwaliteiten van de natuur- en recreatiegebieden. Groenalliantie maakt zonnepanelen op grote parkeerterreinen mogelijk en stimuleert zonnepanelen op daken en de aanleg van kleine zonne-elementen om bijvoorbeeld E-bikes op te laden. De uitwerking van dit beleid is vastgelegd in het Handelingskader Energieopwekking (2020).

4.2.3. Versterken recreatief netwerk

De strategische doelen 'Verbinden groengebieden' en versterken transferia' dragen primair bij aan het versterken van het recreatieve netwerk.

Verbinden met groengebieden

De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie functioneren zelfstandig, maar ze worden ook bezocht in combinatie met andere groengebieden, natuurgebieden en toeristisch-recreatieve trekpleisters. Het zijn kralen in een keten. Niet alleen de kralen

moeten aantrekkelijk zijn, ook de keten moet een aantrekkelijke recreatieve verbinding vormen. Vanuit de woongebieden gezien bestaan de kralen uit buurtgroen, stadspark, natuur- en recreatiegebieden en natuurgebieden.

De verbindingen tussen de natuur- en recreatiegebieden zijn nog niet overal beschikbaar of aantrekkelijk. Groenalliantie wil de komende jaren inzetten op de realisatie of verbetering van vijf verbindingen:

- Rondje Reeuwijkse Plassen
- Rondje Westelijke Krimpenerwaard
- Verbinding Gouwebos — Bentwoud
- Verbinding Westergouwe — Gouda – Oukoop
- Verbinding Gouda — Krimpenerwaard/Loetbos

Voor het 'Rondje Reeuwijkse Plassen is in 2021 een pilotproject gestart.

Beeld 21 : Fietzers

De realisatie van sommige stukken is complex, omdat er meerdere grondeigenaren zijn, er geen duidelijke initiatiefnemer of regisseur is en de kosten voor aanleg en beheer hoog zijn. 'Groen voor iedereen' betekent ook dat de natuur- en recreatiegebieden goed bereikbaar en toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking.

De recreatieve verbindingen tussen gebieden functioneren vaak ook als ecologische corridor. In de Krimpenerwaard verkent Groenalliantie de samenwerking met het collectief van natuurbeheerders om nieuwe ecologische corridors te combineren met recreatieve routes.

Doorontwikkelen transferia

Een goed functionerend netwerk van groengebieden is gebaat bij slim gesitueerde en goed vormgegeven recreatieve transferia. Deze bieden de recreant de mogelijkheid om van vervoersmodaliteit te wisselen. Een uitnodigende en veilige parkeergelegenheid, adequate informatievoorziening over de regio of het

gebied en aanvullende voorzieningen als fiets- of bootverhuur, sport en spel en horeca zijn nodig. De transferia sluiten aan op het knooppuntenstelsel voor wandelen, fietsen en varen waarvan Groenalliantie in het eigen gebied beheerder is. De grote transferia (XL) hebben een gebiedsoverstijgende functie. De kleinere transferia (S) ontsluiten een gebied. Groenalliantie wil de komende jaren de kwaliteit van de transferia verder ontwikkelen in directe samenhang met de ontwikkeling van recreatieve verbindingen en voorzieningen. Groenalliantie zoekt daarbij samenwerking met partners als Stichting TOP Routenetwerken (STR) en andere beheerders van knooppuntenstelsels.

Beeld 22 : Gouwebos boslaantje

Beeld 23 : Foto 't Weegje

5. GEBIEDSOVERSTIJGENDE OPGAVEN

De komende jaren wil Groenalliantie invulling geven aan de ambitie 'Groen voor iedereen'. De inzet is gericht op het agenderen, opstarten en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten en aanvullende inspanningen als belangenbehartiging, beleidsontwikkeling, onderzoek en het organiseren van structurele samenwerking. Al deze projecten en inspanningen dragen bij aan de doelen zoals gesteld in het onderliggende Ontwikkelplan en samengevat zijn in de drie hoofddoelen: 1) blijvend versterken van de natuur- en recreatiegebieden, 2) versterken recreatief netwerk en 3) meer ruimte voor gebiedspartners. De projecten en inspanningen zijn per gebied uitgewerkt in hoofdstuk 6. In dit hoofdstuk zijn de gebiedsoverstijgende projecten en inspanningen opgenomen. Deze gebiedsoverstijgende aanpak is wenselijk omdat er diverse opgaven te benoemen zijn die in meerdere natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie een rol spelen. Het gaat om projecten en inspanningen die betrekking hebben op alle of een groot deel van de gebieden of opgaven die voor alle gebieden gelden. Bij het gebiedsgericht uitwerken van de opgaven moet uiteraard maatwerk worden geleverd.

5.1 Versterken natuurwaarden en biodiversiteit

De natuurwaarden en de biodiversiteit in de natuur- en recreatiegebieden vraagt om aandacht. Deze natuurwaarden en biodiversiteit staan ook in de gebieden van Groenalliantie onder druk mede door toenemende recreatieve drukte en klimaatverandering. Waar mogelijk gaat Groenalliantie het beheer meer richten op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit. De inzet richt zich op onder meer bosrandenbeheer gericht op meer mantelvegetaties en beheer van graslanden gericht op de ontwikkeling van soortenrijkdom. Daarnaast wil Groenalliantie samen met lokale natuurverenigingen onderzoeken welke kleine ingrepen mogelijk zijn om bepaalde soorten te stimuleren. Hierbij kan gedacht worden aan het aanbrengen van broedhopen voor ringslangen, broedwanden voor oeverzwaluwen en ijsvogels, plas-dras terreinen met unieke vegetatie en drijvende eilandjes voor zwarte stern. Deze opgave is niet alleen gericht op het beschermen van natuur maar ook op natuurbeleving: levendige natuur is interessanter om in te recreëren. De recreant komt immers allerlei flora en fauna tegen tijdens je wandeling. De

bijzondere maatregelen zijn plekken waar je even naar toe kunt wandelen om naar de dieren te kijken. Zie investeringsagenda project Versterken natuurwaarden/ Natuur- en cultuureducatie.

5.2 Revitalisering bestaande bossen en bosuitbreiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat Rijk en provincies samen een Bossenstrategie opstellen. Deze bossenstrategie is in 2020 gepubliceerd. In deze strategie benoemen Rijk en provincies gezamenlijk ambities en doelen voor bossen in Nederland en brengen zij in beeld op welke wijze deze ambities vorm kunnen krijgen. De provincie Zuid-Holland heeft in 2021/2022 daarom een verkenning uitgevoerd in nauwe samenwerking met Staatsbosbeheer naar de huidige vitaliteit van bossen in natuur- en recreatiegebieden en naar mogelijke kansen voor uitbreiding van die bossen. Hiermee is invulling gegeven aan de logische en te voorziene opgave om de huidige enigszins jonge bossen in natuur- en recreatiegebieden door te ontwikkelen naar meer gevarieerde, completere en robuuste bossen. Ook voor de gebieden van Groenalliantie zijn de kansen voor revitalisering en uitbreiding van bossen in beeld gebracht. Groenalliantie wil aan de slag met de resultaten van de verkenning en zet daarmee in op een meerjarige (beheer)strategie gericht op revitalisering van haar bestaande bossen en uitbreiding van die bossen. Zie investeringsagenda project Revitalisering en uitbreiding bossen

5.3 Uitbreiden gebieden

Groenalliantie wil verkennen wat de mogelijkheden zijn voor uitbreiding van de huidige natuur- en recreatiegebieden. En daarmee bijdragen aan meer groene natuur- en recreatieruimte. De behoefte aan deze ruimte is groot gezien de huidige drukte in de natuur- en recreatiegebieden; zeker rond de entreegebieden en in de zomerse maanden. En die druk zal naar verwachting alleen maar verder toenemen (zie hoofdstuk 3). Met name de uitbreiding van woongebieden, de vergrijzing en de toenemende aandacht voor gezond leven dragen hieraan bij. De hamvraag is: waar zijn en ontstaan kansen voor uitbreiding van de natuur- en recreatiegebieden en hoe kan Groenalliantie hierop anticiperen?

Groenalliantie zal de kansen in beeld brengen voor uitbreiding van het huidige areaal aan natuur- en recreatiegebieden door aan te sluiten bij andere ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat hierbij in het bijzonder om de aanpak van bodemdaling in veenweidegebieden waar op termijn mogelijk geen landbouw meer mogelijk is, de (inter)nationale ambitie om het bosarsenaal flink te laten groeien (uitgewerkt in de nationale Bossenstrategie) en de ontwikkeling van grootschalige woningbouwlocaties zoals Westergouwe en het Vijfde dorp in de Zuidplaspolder. Aanvullend worden ook de mogelijkheden verkend van grondruil.

In overleg met gebiedspartners, in het bijzonder gemeenten en provincie zal er ook aandacht worden gevraagd voor de financiering van de gewenste groenuitbreiding. Denk hierbij niet alleen aan een verkenning van subsidiemogelijkheden (bijvoorbeeld volgend uit de bossenstrategie of het Klimaatakkoord) maar ook aan het integraal ontwikkelen van grootschalige woningbouw en uitleggroen en een mogelijke groennorm voor woningbouw waarbij voor iedere nieuwbouwwoning geld gereserveerd wordt voor uitleggroen. Hierbij kan bijvoorbeeld de norm uit de Nota Ruimte worden gehanteerd: 75 m² uitleggroen voor elke nieuwe woning. Zie investeringsproject Verkenning uitbreiding gebieden

5.4 Verkennen verbetering watersysteem en waterkwaliteit

De waterkwaliteit is niet in alle gebieden op orde. Vooral in de warme zomerperiode treedt eutrofiering, algenbloei en verontreiniging op. In de gebieden van Groenalliantie zien we dit vooral bij de kleinere stilstaande wateren, kleine poelen en de hondenstranden. Een slechte waterkwaliteit is met name bij waterrijke speelvoorzieningen (bijvoorbeeld Goudse Hout en Gouwebos) en de hondenstranden (bijvoorbeeld Krimpenerhout en Reeuwijkse Hout) problematisch voor het recreatief functioneren. Het verbeteren van de waterkwaliteit is een gebiedsoverstijgende opgave waarbij het watersysteem mede bepalend is. Groenalliantie wil daarom een gebiedsoverstijgend onderzoek uitvoeren naar het huidige watersysteem en de huidige knelpunten met name ten aanzien van de waterkwaliteit. In het onderzoek moet ook een doorzicht worden gegeven op mogelijke oplossingsrichtingen ter verbetering van de waterkwaliteit. Groenalliantie zal de gewenste analyse

en verbetering van het watersysteem agenderen bij de desbetreffende waterschappen en samenwerking zoeken. Zie investeringsagenda project Verkenning watersysteem en waterkwaliteit.

5.5 Doorontwikkelen natuureducatie

Groenalliantie wil graag haar kennis en liefde voor natuur en landschap delen met inwoners uit de regio en ver daar buiten. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar kinderen. Bekend is dat wanneer kinderen in hun jeugd natuur en landschap 'leuk vinden en er plezier hebben' de kans groot is dat zij ook als volwassenen waardering hebben voor de natuur en zich daar ook (vrijwillig) voor willen inzetten. Groenalliantie is niet de in de enige partij in het Groene Hart die de ambitie heeft om haar kennis en liefde voor natuur en landschap te delen. Er zijn tal van andere partijen met dezelfde ambitie zoals IVN, KNNV en andere stichtingen. De vraag is hoe en met wie we een concept van natuureducatie kunnen opzetten voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie. Van vrolijke kabouterpaden en rauzen in speelbossen tot #natuurchallenge en excursies met de boswachter. Zie investeringsagenda project Natuureducatie

5.6 Ontwikkelen (online) GA-platform

Goed gastheerschap van Groenalliantie begint bij de recreant thuis: online moet er voldoende en adequate informatie te vinden zijn over de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie. Het gaat om een aantrekkelijke ontsluiting van de informatie in zowel tekst als beeld (van foto's tot dronebeelden). De online informatievoorziening rondom de gebieden laat nu nog te wensen over en is verspreid opgenomen op onder meer de site van Groenalliantie en Staatsbosbeheer. Maar er is meer mogelijk en wenselijk: op het te ontwikkelen online platform kunnen gebruikers ook terecht voor wensen, ideeën en klachten. Daarnaast is het wenselijk dat via het GA-platform ook bijvoorbeeld periodieke of specifieke online enquêtes kunnen worden uitgezet en peilingen worden uitgevoerd. Zie investeringsagenda project Ontwikkelen GA-platform

5.7 Uitvoeren recreantenonderzoek

Om de gebieden goed te beheren en door te ontwikkelen, is kennis nodig over de gebruikers ervan. Het gaat hierbij enerzijds om kwantitatieve gegevens als bezoekersaantallen en herkomst maar ook om kwalitatieve gegevens als zicht in de leefstijlen, recreatiepatronen en wensen van recreanten. Een recreantenonderzoek kan dit inzicht bieden. Het laatste recreantenonderzoek is gehouden in 2017.

Belangenbehartiging

Belangenbehartiging is voor Groenalliantie een essentiële activiteit gebiedsopgaven en de gewenste ontwikkeling van de natuur- en recreatiegebieden. Het vereist het onderhouden van het netwerk van relevante gebiedsorganisaties en het tijdig en op de juiste plek inbrengen van wensen en ideeën. De belangenbehartiging vindt plaats als onderdeel van de reguliere dienstverlening op basis van de Producten Diensten Catalogus (PDC). Groenalliantie zet in op belangenbehartiging van in ieder geval de onderstaande onderwerpen.

- Natuur en biodiversiteit Belangenbehartiging is gericht op de provincie, gemeenten en waterschappen om de condities voor natuur en biodiversiteit te verbeteren.

- Waterhuishouding en waterkwaliteit. Belangenbehartiging bij en samenwerking met hoogheemraadschappen, provincie en gemeenten).

- Ecologische en recreatieve verbindingen. Belangenbehartiging bij en samenwerking met Veenweidepact partners en natuurorganisaties onder andere bij de grootschalige

- Natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard. Prioritaire verbindingen en transferia Belangenbehartiging bij en samenwerking met provincie, gemeenten, ondernemers (verhuur), routeorganisaties en belangenorganisaties wandelen en fietsen.

- Groene stad-landverbindingen

Belangenbehartiging bij en samenwerking met gemeenten, partners Groene Metropool

- Waterrecreatie in het Groene Hart (met name kanoën en peddelroutes) en afspraken over de rol van Groenalliantie

Belangenbehartiging bij en samenwerking met gemeenten, waterrecreatie organisaties, Staatsbosbeheer

- Uitbreiding van natuur- en recreatiegebieden Belangenbehartiging is gericht op provincie en gemeenten om kansen te verzilveren voor uitbreiding van het GA-areal

6. GEBIEDSUITWERKINGEN

In dit hoofdstuk is de beoogde doorontwikkeling van de natuur- en recreatiegebieden uitgewerkt. Met de gebiedsgerichte uitwerkingen wordt doorgelanceerd op de resultaten van de Kwaliteitsimpuls (2015-2021). De uitwerkingen zijn primair gebaseerd op aangereikte wensen en bedenkingen vanuit het gebiedsproces. Voor elk natuur- en recreatiegebied is een gebiedstypering opgenomen die verder is uitgewerkt in de profilering en zonering van de gebieden. Aanvullend zijn de gebiedsopgaven geformuleerd en zijn deze uitgewerkt in een ontwikkelingsperspectief 2030. Zonering, profilering en ontwikkelingsperspectief vormen het uitvoeringskader waarbinnen projecten uitgevoerd kunnen worden. De uitvoeringsprojecten die invulling geven aan het ontwikkelingsperspectief 2030 zijn uitgewerkt in de Investeringsagenda 2021-2025.

< *Beeld 24 : Insectenhotel in het Loetbos*

6.1. Reeuwijkse Hout - recreatieve hotspot in het Groene Hart

Gebiedstypering

De Reeuwijkse Hout is één van de grotere natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie. Door de centrale ligging in het Groene Hart, de goede bereikbaarheid met fiets en auto, de grote parkeercapaciteit en de uitgebreide informatievoorziening functioneert het gebied als 'poort naar het Groene Hart'. Vanuit de Reeuwijkse Hout zijn het omliggende veenweidelandschap, de vele natuurgebieden en de historische kernen van Gouda en andere steden en dorpen zoals Bodegraven en Reeuwijk bereikbaar (en omgekeerd).

Het oorspronkelijke slagenlandschap is nog goed herkenbaar aan de smalle percelen die gescheiden zijn door watergangen. Dit geldt zeker voor het noordoostelijk deel. Een grondwal met een dichte bosrand functioneert als afscherming met de A12.

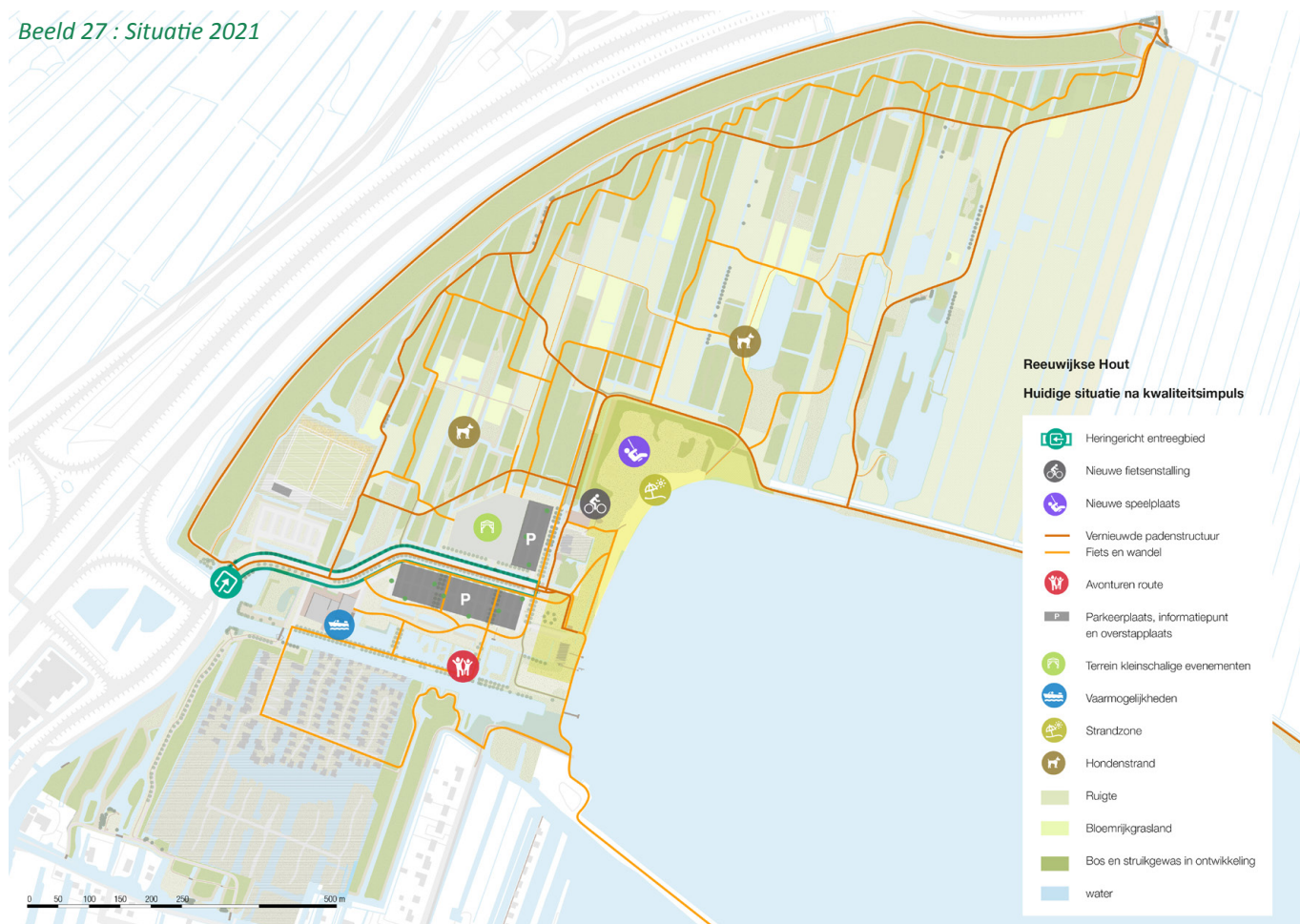

Beeld 25 : Locatie Reeuwijkse Hout

Omvang	149 hectare
Gemeente	Bodegraven-Reeuwijk
Realisatie	Begin jaren '80-'90
Bezoekers (2017)	Circa. 330.000 unieke bezoekers per jaar, 60% lokaal, 40% regionaal

Beeld 26 : Gegevens Reeuwijkse Hout

Beeld 27 : Situatie 2021

In 2016 heeft Landal De Reeuwijkse Plassen zich in het centrale entreegebied gevestigd. Het park beschikt over 280 luxe vakantiewoningen in een waterrijke, natuurlijke omgeving. In het centrumgebouw zijn een zwembad, een natuurwinkel, surfshop en horeca gevestigd. De komst van het park heeft de Reeuwijkse Hout een enorme boost gegeven.

In het entreegebied aan de Reeuwijksehoutwal liggen verder enkele grote parkeerplaatsen. Hier is hockeyclub HCRB gevestigd. Het populaire restaurant 'De Reeuwijkse Hout' ligt aan de oever van de surfplas. De surfplas, met recent heringerichte ingerichte ligweiden, speel- en sporttoestellen, een fantastische uitkijktoren, fietsenstalling, sanitair blok en het paviljoen de Reeuwijkse Hout trekt veel dagrecreanten. Deze locatie is ook buiten het hoogseizoen een fijne plek om te recreëren. Iets verderop langs de plas zijn de windsurfclub en een duiksteiger aanwezig.

Door het hele gebied loopt een netwerk van wandel- en fietspaden met prima mogelijkheden om verschillende rondjes te lopen, de hond uit te laten, te fietsen en zo van de natuur en het landschap te genieten. Vanuit de Reeuwijkse Hout ben je fietsend of wandelend zo in het omringende gebied.

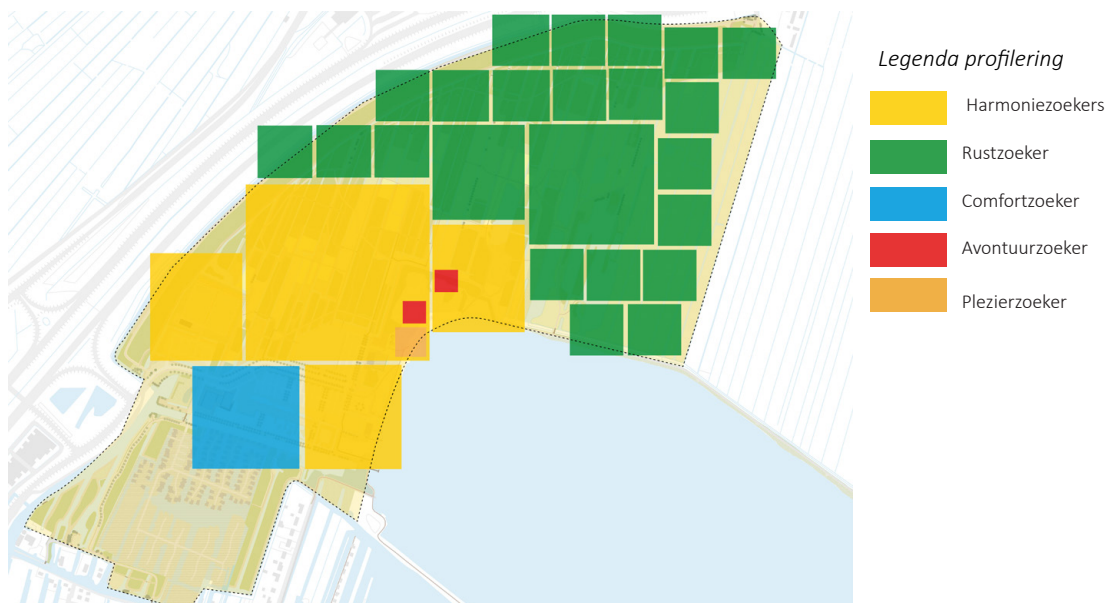
De Reeuwijkse Hout trekt door de grootte, het landschappelijke karakter en het ruime aanbod aan voorzieningen recreanten met uiteenlopende bezoekmotieven.

Profilering en zonering

De Reeuwijkse Hout is een dagrecreatieve hotspot, die tevens functioneert als 'poort naar het Groene Hart'. Het gebied heeft uiteenlopende recreatieve mogelijkheden in het entreegebied, rond de surfplas en in het uitgestrekte gedeelte met bossen en groene open weiden. Het bezoek aan verschillende horecagelegenheden, een duik in het water en sport en spel rond de surfplas, een fluisterbootje of fiets huren of het maken van een fikse wandeling of fietstocht in de omgeving. Alles is mogelijk in en rond de Reeuwijkse Hout.

De Reeuwijkse Hout heeft een heldere zonering. Het entreegebied is gericht op de ontvangst van alle bezoekers. Het is uitnodigend, heeft voldoende en aantrekkelijke parkeergelegenheid, gevarieerde horeca en biedt veel gebiedsinformatie. Het entreegebied is tevens transferium. Van hieruit kunnen de verschillende doelgroepen de interessante gebiedsdelen vinden en overstappen op een andere vervoerswijze.

Het entreegebied is primair gericht op de harmoniezoekers: waarbij samen, gezellig en harmonie kernbegrippen zijn. Hier zijn voorzieningen als de zwemplas met ligweide en strand, sport en spel en de avonturenroute te vinden. Ook het populaire restaurant 'De Reeuwijkse Hout' is hier gevestigd. Ook is er in het entreegebied ruimte voor comfortzoekers mede door de verblijfsrecreanten in het Landalpark. In de strandzone is ook ruimte voor individuele sporters zoals bootcampers.

Beeld 28 : profilering

Meer naar het noordoosten vindt de rustzoeker zijn ideale sfeer. De nadruk ligt op extensieve recreatie zoals wandelen en fietsen. Er is een mooi netwerk van paden aanwezig. Beleving van natuur en landschap in een rustige setting staat voorop.

Zo zijn het landschappelijke karakter, de inrichting, het voorzieningenniveau en het beheerniveau op de specifieke verwachtingen van deze bezoekers afgestemd.

Gebiedsopgave

Voor de komende jaren zijn er een tweetal grote opgaven voor de Reeuwijkse Hout. Groenalliantie zal het gebied als recreatieve trekpleister blijven ontwikkelen. In het hele gebied is nog ruimte voor nieuwe initiatieven waarbij de meer intensieve recreatie in het entreegebied wordt geconcentreerd. Vanwege de toenemende drukte is een goede, efficiënte bezoekersbegeleiding wel voorwaarde. Het scheiden van wandelaars, fietsers, badgasten en horecagasten zal ook de komende jaren nog aanvullende (inrichtings) maatregelen vereisen.

Voor ouderen en mensen met een beperking zal de gebruikswaarde van het gebied verder moeten verbeteren. De bereikbaarheid per fiets of per auto is goed, net als de parkeergelegenheid, maar voor een fijne wandeling in het groen zijn de paden en andere voorzieningen nog niet altijd geschikt.

De tweede opgave bestaat uit het vergroten van het natuurlijk karakter van het gebied. In het oostelijk gedeelte zijn er goede kansen om stabiele leefgebieden te realiseren voor planten en dieren die op de overgang van land en water leven. Ook is het de opgave om meer variatie in de bossen, bosjes, graslanden en watergangen te brengen. Zo zal er nog meer bos warden aangelegd. De opgave om de biodiversiteit te vergroten wordt ook gerealiseerd door een langdurig, ecologisch beheer.

Ontwikkelingsperspectief 2030

In 2030 is de Reeuwijkse Hout uitgegroeid tot de groene, recreatieve hotspot in het Groene Hart. Het gebied heeft een volwaardige zelfstandige recreatiefunctie maar functioneert daarnaast ook

Beeld 29 : Ontwikkelrichting

als poort tot de omgeving. Bezoekers benutten de Reeuwijkse Hout als startpunt voor hun tocht in de regio; van de groene veenweidepolders rondom het plassegebied tot het historische centrum van Gouda. In de Reeuwijkse Hout zelf is voor de bezoeker van alles te doen dat een verblijf in een mooie groene omgeving aantrekkelijk maakt.

De entreezone is het visitekaartje van de Reeuwijkse Hout. Bij de uitgebreide parkeerplaats begint een fijn verblijf in het gebied of dient als startpunt voor een dagtocht in de regio. De parkeerplaats is voorzien van een overkapping met zonnepanelen en draagt zo bij aan een duurzame stroomvoorziening in het gebied. Het entreegebied bruist op mooie dagen. Je kunt er wandelen, fietsen, sporten, zwemmen, spelen, ontmoeten, avonturen beleven en natuurlijk zijn er verschillende horecaspots. Hondenbezitters en hun viervoeters waarderen de hondenstrandjes enorm. Ouderen en bezoekers met een handicap kunnen sinds kort een speciaal voor hen ingerichte 1-uursronde wandelen. Met de rolstoel of rollator over brede, goed begaanbare paden, met mooie uitzichtpunten, geschikte zitplekken en met een toiletvoorziening op de route.

Door een effectieve bezoekersbegeleiding zijn bezoekersstromen op de drukke plekken zoals bij de strandzone en de horecalocaties zoveel mogelijk gescheiden.

De Reeuwijkse Hout heeft in de voorgaande jaren een steeds natuurlijker aanzien gekregen. Dit is het positieve effect van diverse inrichtingsmaatregelen gericht op het realiseren van stabiele bosgemeenschappen en leefgebieden op de overgang van land en water. Maar ook het consequente ecologische beheer van bossen, bosranden, graslanden, open water en sloten heeft bijgedragen aan een grote biodiversiteit. Ook is de uitwisseling met omliggende percelen verbeterd. Dit alles heeft ertoe bijgedragen dat de biodiversiteit fors is toegenomen.

De extensief gebruikte paden leiden je langs bloeiende graslanden, gevarieerde bospercelen en aantrekkelijke poelen vol leven. Op veel plekken is er zicht op de plas Broekvelden Vettenbroek en de aangrenzende veenweiden.

Samen met het waterschap, provincie en natuurclubs is onderzocht hoe het watersysteem kan worden verbeterd. Zo zijn kansen om de waterkwaliteit te

verbeteren verzilverd. Waardoor het ontstaan van blauwalg is teruggedrongen en de veenontwikkeling weer is opgestart. Ook zijn er plas-drassituaties ontwikkeld. Het resultaat daarvan is terug te zien in de biodiversiteit.

De Reeuwijkse Hout is dan ook veel meer dan een recreatieve trekpleister. Het gebied staat ook bekend om zijn grote biodiversiteit. De voorgaande jaren zijn de activiteiten op het gebied van natuureducatie uitgebreid. Zo is er een informatieve natuurroute aangelegd. Ook op andere interessante plekken is natuurinformatie te vinden. Tenslotte is het aanbod aan natuur- en landschapsexcursies sterk uitgebreid.

Projecten

Voor de Reeuwijkse Hout zijn in de Investeringsagenda de volgende gebiedsprojecten opgenomen:

- 'Versterken natuur en biodiversiteit',
- 'Gemarkeerde wandelroutes' en
- 'Route en voorzieningen voor mensen met een beperking'

Daarnaast zijn alle gebiedsoverstijgende projecten van toepassing op de Reeuwijkse Hout, waaronder 'Revitalisering bossen', 'Verbeteren waterhuishouding en waterkwaliteit' en 'Ontwikkelen van een concept natuureducatie'.

Er is geen gebruikersgroep actief maar Groenalliantie staat positief tegenover een goed georganiseerde en representatieve gebruikersgroep. In het gebiedsoverstijgende project 'Ontwikkelen platform GA' wordt een platform ingericht voor gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten.

6.2 Goudse Hout - De Goudse tuinen

Gebiedstypering

De Goudse Hout is een afwisselend natuur- en recreatiegebied. Het grenst met de west- en de zuidzijde aan de bebouwing van Gouda. In het noorden wordt het gebied omsloten door het Reeuwijkse plassengebied en in het oosten door de veenweiden van polder Stein. De hoofdentree van het gebied ligt aan de Goudse Houtsingel en is direct vanuit de wijk Achterwillens te bereiken. Het gebied is prima te voet, op de fiets en met de auto bereikbaar.

Het middeleeuwse agrarische verkavelingspatroon van de polders Willens en Achterwillens is in delen van het gebied nog goed herkenbaar.

Bij de hoofdentree liggen een populaire natuurlijke speelplaats en een ontmoetingsplein met kunstwerk. Daar ligt ook een wielervedbaan annex skeelerbaan. In het zuidelijk deel liggen een manege, een heemtuin en een volkstuintencomplex. Prima passend bij de "Goudse tuinen" is op particulier initiatief een smultuin

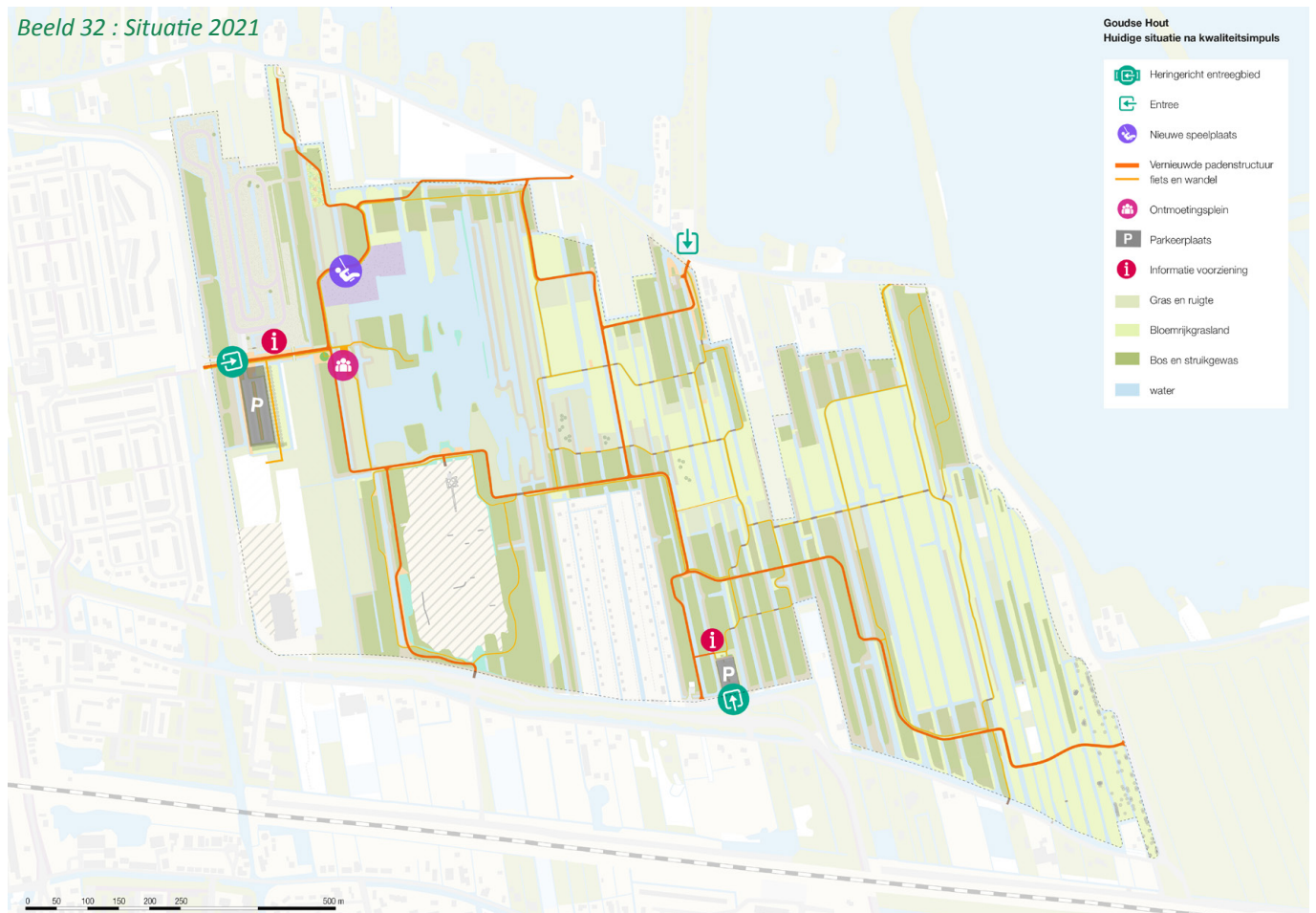

Beeld 30 : Locatie Goudse Hout

Omvang	114 hectare
Gemeente	Gouda en Bodegraven-Reeuwijk
Realisatie	1980 - 1989
Bezoekers (2017)	circa. 200.000 unieke bezoekers per jaar, 90% lokaal, 10% regionaal

Beeld 31 : Gegevens Goudse Hout

Beeld 32 : Situatie 2021

aangelegd.

In het westelijk deel bepalen de waterplassen het beeld, centraal hebben bospercelen de overhand en in het oostelijke deel is de open groene weide met grazende koeien sferbepalend. Het stelsel van wandel- en fietspaden is compleet en is zeer geschikt voor leuke recreatieve rondjes. De waterplassen, de gevarieerde oevers, de gelaagde bossen en de begraasde graslanden bieden goede mogelijkheden voor beleving van natuur en landschap. Net buiten het gebied ligt het restaurant 't Vaantje.

De Goudse Hout heeft grote betekenis als groen uitloopgebied voor omwonenden. De Goudse Hout is een schakel in het netwerk van groengebieden rond de stad en de Reeuwijkse Plassen. De Goudse Hout wordt veel gebruikt als fietsverbinding tussen Gouda en het plassengebied.

Profilering en zonering

De Goudse Hout is de 'achtertuin van de Goudse stedeling'. Een stadstuin met veel verschillende sferen en mogelijkheden. Avontuurlijk spelen in de waterrijke speeltuin, ontmoeting en reflectie in de ontmoetingstuin, beleving van natuur en landschap in de heemtuin, verwondering in de vlindertuin of tuinieren in de volkstuinten. En natuurlijk heerlijk verblijven in en beleven van het waterrijke, bosrijke en open weidelandschap.

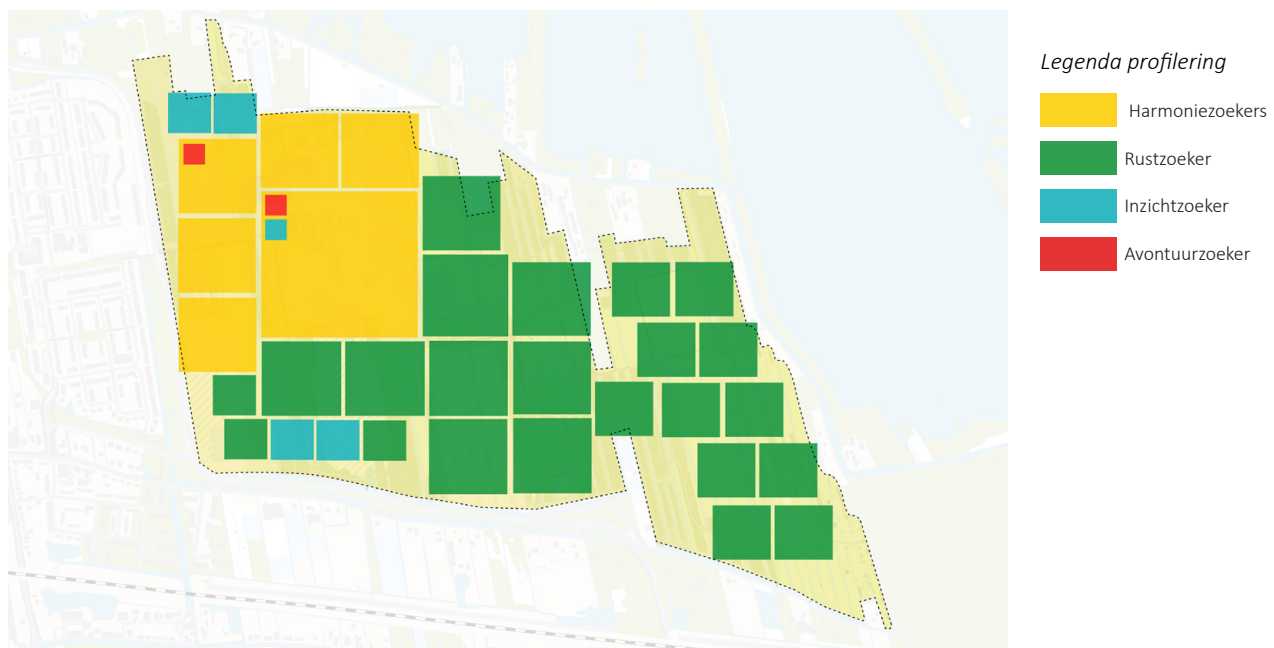
Het gebied bedient verschillende leefstijlen. In het bijzonder de 'harmoniezoeker' gericht op plezier, verbinding en harmonie en de bezoeker die voor rust, ontspanning en veiligheid komt. In enkele delen van het gebied vinden ook de avonturiers en plezierzoekers hun plek zoals bij de sportverenigingen en de speeltuin.

Het gebied kent een heldere recreatieve zonering. Van intensief in het westen naar extensief in het oosten. In het intensieve gedeelte, waar mensen langer op dezelfde plek verblijven, ligt de nadruk op spelen, sporten en samen plezier hebben.

Het oosten van de Goudse Hout is meer gericht op extensieve recreatie. Beleving van rust, natuur en landschap staan centraal. Hier is een goede balans tussen biodiversiteit en rustige recreatie een belangrijk uitgangspunt voor ontwikkeling.

Gebiedsopgave

De Goudse Hout zal de komende jaren nog meer gaan functioneren als de 'achtertuin van de stedeling'. Een fijn recreatie- en natuurgebied waarvan de verschillende 'groene werelden' in samenhang worden vervolmaakt. Het adagium daarbij: 'eenheid in verscheidenheid'. De opgave voor de Goudse hout is dan ook tweeledig; het versterken van de natuurwaarden en biodiversiteit en het accommoderen van nog resterende recreatiewensen. Het behouden van de precare balans tussen natuur en recreatie is

Beeld 33 : profilering

daarbij een belangrijk uitgangspunt. Specifiek aandachtspunt voor de doorontwikkeling van de Goudse Hout is de toegankelijkheid voor ouderen en mensen met een beperking. Dat vergt een kwaliteitsverbetering van sommige paden, en de bruikbaarheid van zitgelegenheid, toiletvoorziening etc.

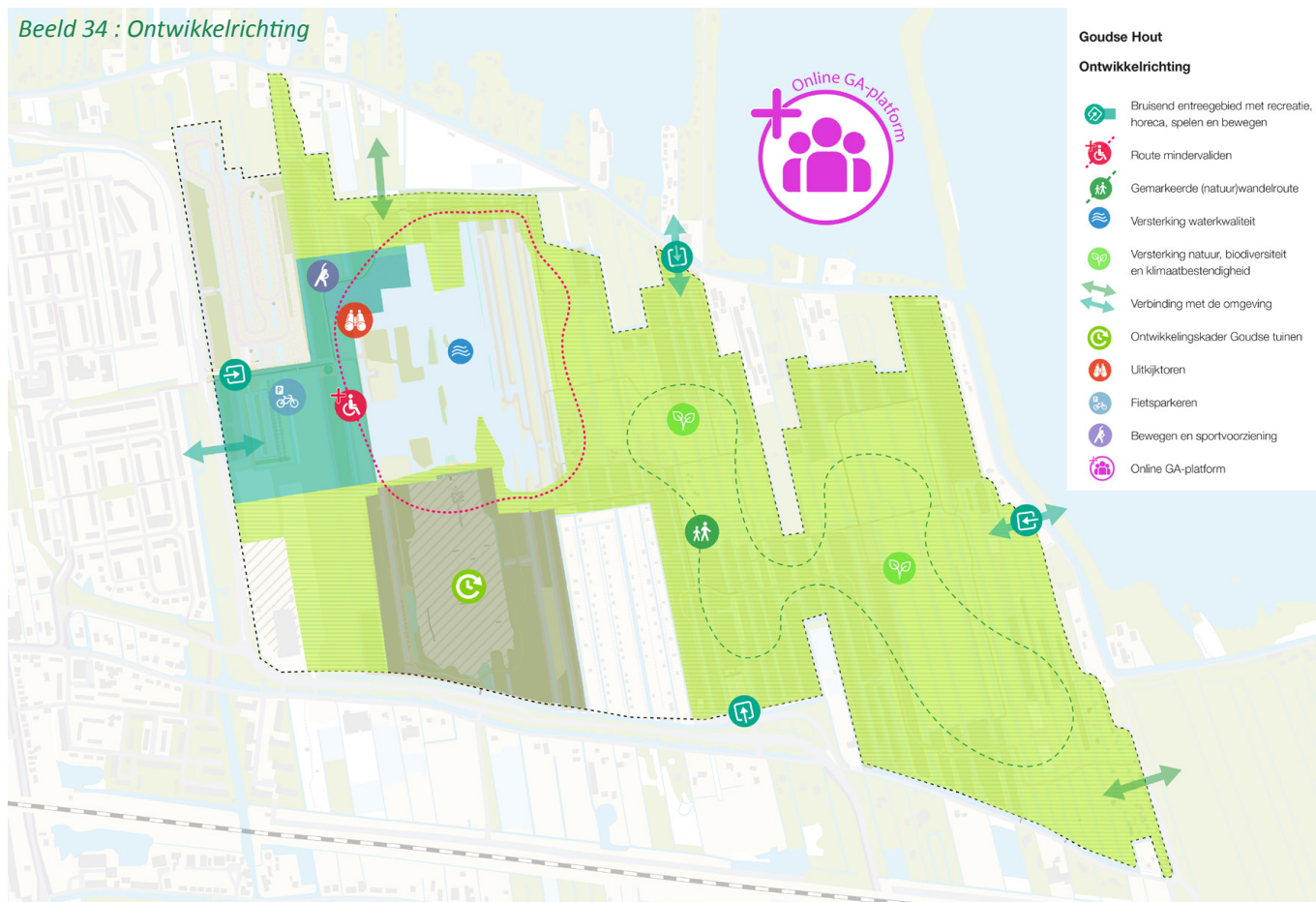
Het oostelijk deel van de Goudse Hout biedt goede mogelijkheden voor het vergroten van de biodiversiteit. In samenwerking met natuurverenigingen IVN en KNNV en met Netwerk Achterwillens is in 2021 verkend welke biodiversiteitsdoelen voor de Goudse Hout mogelijk en haalbaar zijn. Met de uitkomst van het (pilot)project kan verder worden gewerkt aan het concretiseren van de biodiversiteitsdoelen. In de Goudse Hout, maar ook in de andere gebieden. Nieuwe, duurzame leefgebieden voor dieren en planten die leven op de overgang van land en water zijn een goede toevoeging. Meer plas-drassituaties hebben een positief effect op de ontwikkeling van biotopen waar ringslang, amfibieën, vogels en specifieke planten als dotterbloem en zwanenbloem goed bij gedijen. De biodiversiteit is

ten slotte ook gebaat bij een ecologisch beheer van graslanden, bosranden en watergangen in het hele gebied

Een specifieke opgave ligt in het verbeteren van het watersysteem. Dat komt zowel de kwaliteit van de natuurwaarden als de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde (oa speelplaats) ten goede. Er zijn nog een aantal specifieke recreatiewensen. Zo is er behoefte aan voorzieningen voor sport en bewegen (freerun) en voor ontspanning (ligweiden, open bosperceel). Ook een hondenstrand en een uitkijktoren staan op het wensenlijstje van veel bezoekers. Op enkele plekken zullen alternatieve wandelpaden worden aangelegd om de veiligheid op de geasfalteerde paden te vergroten. Een passende horecavoorziening, is een wens van velen.

Ontwikkelingsperspectief 2030

In de entreezone van de Goudse Hout zijn veel verschillende recreatieactiviteiten mogelijk en deze gaan goed samen. Er is ruimte gevonden

voor voorzieningen die inhaken op nieuwe trends en behoeften voor een actieve, gezonde vrijetijdsbesteding. Hardlopen, bootcamp en freerunning; het is allemaal mogelijk. Daarnaast zijn er op mooie dagen en zomeravonden yogaklasjes in het gebied actief. Zo gebruiken de grasvelden en enkele daarvoor geschikt gemaakte bospercelen. Toenemende perioden met hoge temperaturen hebben een impuls gegeven aan nieuwe plekken voor schaduwrecreatie. Open bospercelen nodigen uit voor schaduwrecreatie, bv voor gezinnen.

Op initiatief van gebruikers is het 'tuinenconcept' van smultuin, heemtuin en volkstuinten in de voorgaande jaren uitgebreid met een 'veentuin' waarin je leert wat het betekent in een veengebied te leven. Ook is een publiek voedselbos in ontwikkeling. Dit bos tussen de heemtuin en de volkstuinten groeit de komende decennia uit tot een natuurlijk, gevarieerd bos met soorten die het mogelijk maken jaarrond noten, vruchten en andere eetbare planten te oogsten.

Hondenbezitters laten hun hond graag uit in de Goudse Hout. Naast de vele rondjes die je kan lopen is er ook een hondenstrand gekomen. Net als in andere natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie voorziet het strandje in de Goudse Hout ook in een grote behoefte.

Cora Boxma van de Goudse adviesraad voor mensen met een handicap is inmiddels een enthousiaste bezoeker van de Goudse Hout. Dagelijks loopt ze, vaak samen met gezelschap haar rondje van een uur rond de plas. De brede paden zijn met haar rolstoel goed te berijden en de uitkijkpunten, zitbanken en het nieuwe toilet zijn prima toegankelijk. Plezierig is het ook dat ze bij de speelplek haar kleinkinderen kan zien spelen. Bij de nieuwe horecavoorziening nabij de speeltuin is een schaduwrijk terras voor een biologisch hapje en drankje.

In 2030 staat de natuur van de Goudse Hout er prima voor. Dat is te zien aan de sterk toegenomen biodiversiteit. De verscheidenheid aan kenmerkende planten en dieren is groot; de Groene Glazenmaker, de ringslang, de Kleine Karekiet en de Zwanenbloem hebben zich duurzaam kunnen vestigen. In het oostelijk deel zijn plas-drassituaties ontwikkeld. Het resultaat daarvan is terug te zien in de biodiversiteit. Er is uitwisseling mogelijk met de leefgebieden in direct

aangrenzende veenweidepolders en het plassengebied. De natuur bloeit ook omdat het watersysteem is verbeterd. Daaraan is samen met het waterschap, provincie hard gewerkt. Kansen om de waterkwaliteit te verbeteren zijn verzilverd., waardoor het jaarlijks terugkerende ontstaan van blauwalg is verminderd.

Ook de bezoekers profiteren van de waardevolle natuur. De kans om tijdens een wandeling mooie, soms zeldzame planten en dieren te ontmoeten neemt elk jaar toe. Dat draagt bij aan een fijne beleving van het bezoek. De inspanningen op het gebied van voorlichting en (natuur)educatie werpen hun vruchten af. Veel bezoekers waaronder gezinnen met kinderen maar ook steeds meer jongeren zijn op de hoogte van de bijzondere natuurwaarden en hebben ook veel begrip voor het ecologische beheer.

Projecten

Voor de Goudse Hout zijn in de Investeringsagenda de volgende projecten opgenomen:

- Versterking van de natuurwaarden en biodiversiteit
- Opstellen ontwikkelingskader tuinen Goudse Hout
- Gemarkeerde wandelroutes natuurroutes Goudse Hout
- Fietsenstalling
- Route en voorzieningen voor mensen met een beperking

Daarnaast zijn alle gebiedsoverstijgende projecten ook van toepassing op de Goudse Hout, waaronder 'Revitalisering bossen', 'Verbeteren waterhuishouding en waterkwaliteit' en 'Ontwikkelen van een concept natuureducatie'.

In de Goudse Hout is een gebruikersgroep actief. Groenalliantie heeft periodiek overleg met deze gebruikersgroep. In het gebiedsoverstijgende project 'Online platform Groenalliantie' wordt een platform ingericht voor gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten.

6.3 Gouwebos - Het uitloopbos aan de Gouwe

Gebiedstypering

Het Gouwebos ligt ingeklemd tussen de woonkernen van Waddinxveen en Boskoop. Het gebied wordt doorsneden door de spoorlijn Gouda-Alphen aan den Rijn. De twee gebiedsdelen functioneren grotendeels gescheiden. Er is slechts een verbinding (in Boskoop) onder het spoor. Vanuit beide woonkernen is het gebied direct bereikbaar. Een druk door forensen en scholieren gebruikt fietspad (het Wilgenlaantje) vormt de verbinding tussen Boskoop en Waddinxveen.

In het oostelijke deel van het Gouwebos is de historische verkaveling nog aanwezig. Het westelijk deel kent een parkachtig ontwerp; een structuur met een open graslandvallei en daaromheen een bosrand. Aan de westkant is een lanenstructuur, veel slingerende wandelpaadjes, een vijver met eiland en een toegang met parkeerterrein aan de westzijde (N455). De oostkant heeft minder paden, een 'wilgenlaantje', en vanaf de dijk een goed zicht over het open polderlandschap. De bezoekers van het Gouwebos

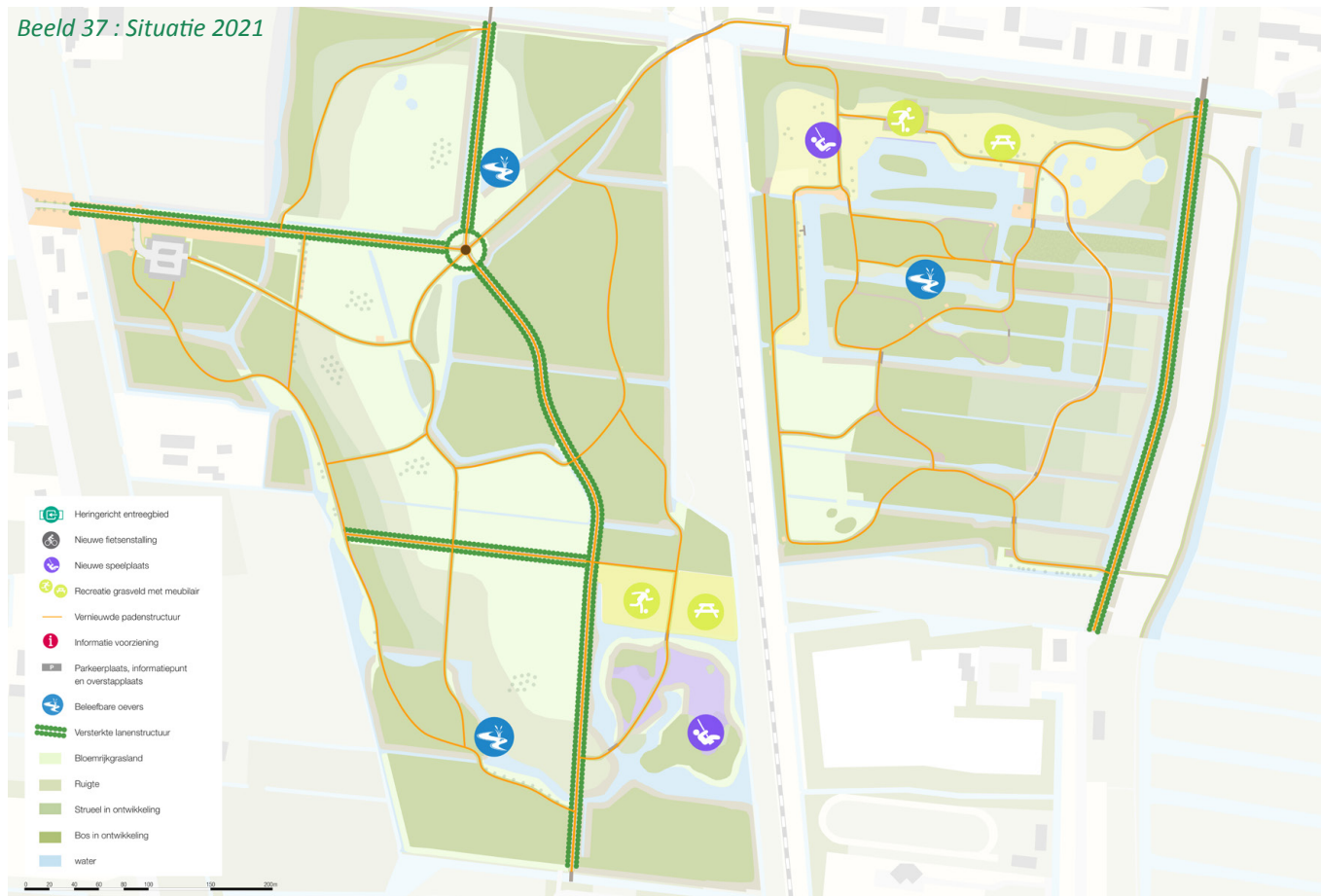

Beeld 35 : locatie Gouwebos

Omvang	71 hectare
Gemeente	Waddinxveen
Realisatie	1973
Bezoekers (2017)	circa. 130.000 unieke bezoekers per jaar; 85% lokaal, 15% regionaal

Beeld 36 : gegevens Gouwebos

Beeld 37 : Situatie 2021

zijn vooral afkomstig uit de aangrenzende buurten in Boskoop en Waddinxveen.

Profilering en zonering

Het Gouwebos is dé groene uitloopbestemming aan de Gouwe voor de inwoners van Waddinxveen en Boskoop. Hier kan je even lekker uitwaaien, een rondje met de hond lopen of genieten van bos, graslanden, planten en dieren. Kinderen gaan naar één van de twee spannende natuurlijke speelplaatsen of de trapveldjes. Verschillende verenigingen maken van het gebied gebruik voor hun (sport)activiteiten. Kortom, het Gouwebos is dé plek om te ontspannen en een uitlaatklep voor kinderen.

Het Gouwebos trekt vooral bezoekers die gezellig, samen recreëren in een mooi groen decor. Dichtbij huis, sociale veiligheid en ontspanning zijn belangrijke voorwaarden. Bezoekers komen vaak in gezinsverband of met vrienden. Ze wandelen, laten de hond uit, fietsen en sporten al dan niet in verenigingsverband. De recent aangelegde speelplaatsen nodigen uit tot avontuurlijk spelen.

De meest intensief gebruikte delen van het Gouwebos liggen rond de toegangen vanuit de aangrenzende woonwijken van Waddinxveen en Boskoop. Hier liggen de speelplaatsen en de open velden voor sport en spel. In de rest van het Gouwebos ligt de nadruk op wandelen en fietsen in een aantrekkelijke groene landschappelijke omgeving.

Gebiedsopgave

De opgave is het Gouwebos als groen en natuurlijk uitloopbos aan de Gouwe door te ontwikkelen. De belangrijkste uitdaging daarbij is het vergroten van de natuurwaarden en het versterken van verbindingen met de (groene) omgeving.

Na de drastische, maar noodzakelijke maatregelen vanwege de essentaksterfte is er de brede wens om de natuurlijkheid van het Gouwebos te vergroten. Dat kan door krachtig in te zetten op het bevorderen van de biodiversiteit en op het vergroten van de belevingswaarde. Natuureducatie is een effectieve en leuke manier om het Gouwebos ook als gebied met waardevolle natuurwaarden te profileren. Het oostelijk deel, het gebied waar de reigerkolonie broedt maar ook veel andere delen lenen zich daar uitstekend voor. Het Gouwebos ligt 'om de hoek' voor veel inwoners en is prima toegankelijk. Alleen geldt dat nog onvoldoende voor ouderen en mensen met een handicap. Een specifieke opgave is om voor deze groepen paden en andere voorzieningen geschikt te maken voor het gebruik door deze doelgroep. Verder resteert voor de komende jaren nog een opgave om een aantal kleinschalige recreatieve voorzieningen voor sportbeoefening, ontspanning en hondenrecreatie te realiseren.

Beeld 38 : profilering

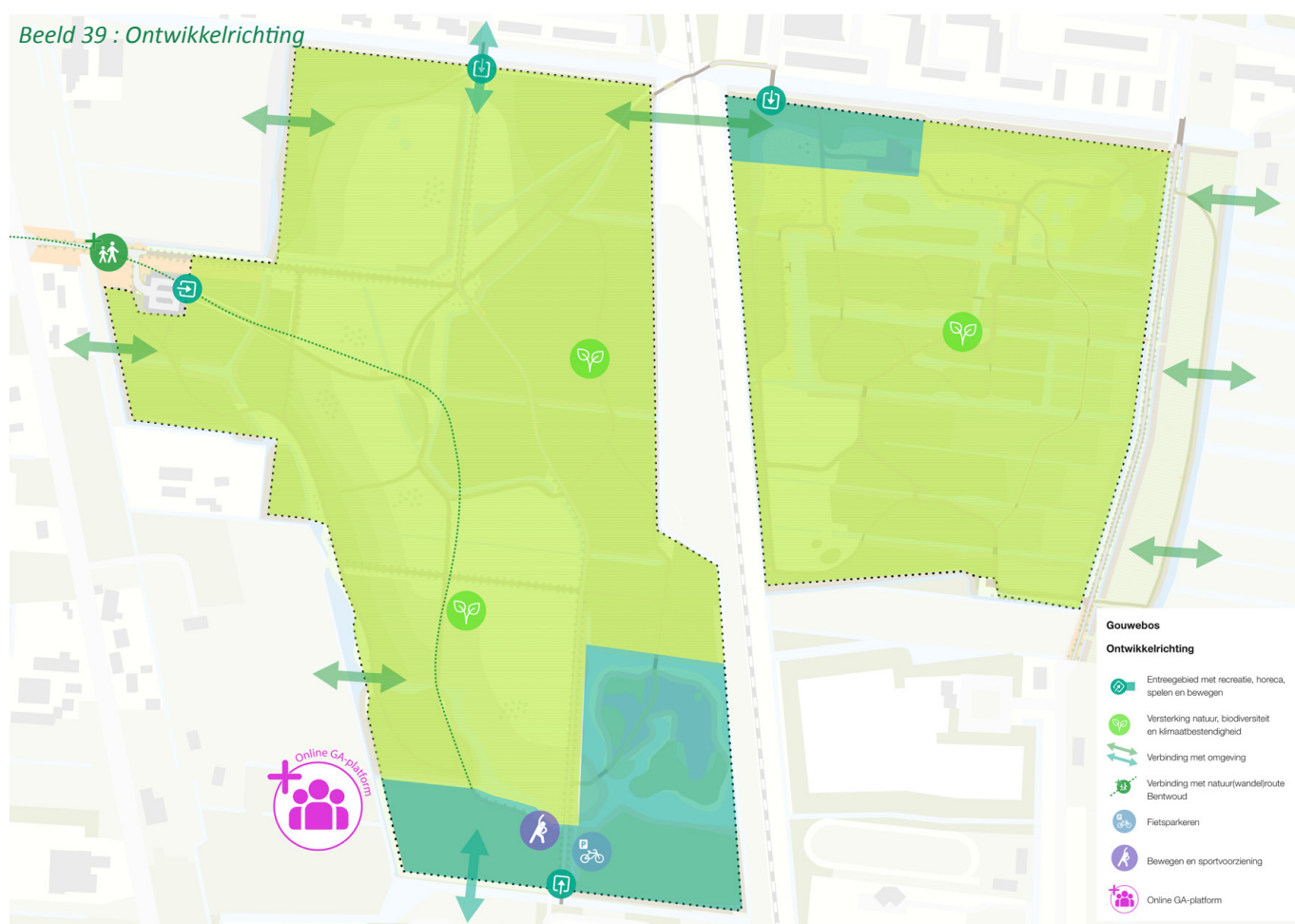
Het Gouwebos ligt tamelijk geïsoleerd en kan beter worden verbonden met z'n omgeving. Er bestaat een natuurlijke relatie tussen het Gouwebos en het aangrenzende open weidegebied van de Voorofsche Polder (ZHL) en de Gouwe. Deze relatie kan verder versterkt worden; visueel, mogelijk ook recreatief en als ecologische verbinding. Ook de recreatieve relatie met het Bentwoud kan worden verbeterd.

Ontwikkelingsperspectief 2030

Het Gouwebos is voor inwoners van Waddinxveen en Boskoop een aantrekkelijk groen uitloopgebied. Het Lindenlaantje en het Wilgenlaantje zijn doorgaande fietspaden, maar het gebied zelf is wandelend het best te beleven. De bezoekersstromen worden zoveel mogelijk gescheiden wat een veilig gebruik mogelijk maakt. Mensen maken hun dagelijkse wandeling, kinderen spelen in de natuurlijke speeltuinen, ouderen en mindervaliden kunnen een mooi ommetje maken en veel hondenbezitters zijn blij de nieuwe hondenspeelplek.

Grenzend aan de stedelijke randzones van Boskoop en Waddinxveen, rond de entrees wordt het Gouwebos intensief gebruikt. Er zijn veel recreatiemogelijkheden en het voorzieningenniveau is hoog. Spelen, sporten en verblijven in het groen, het kan allemaal. Maar wandelaars starten hier ook hun routes door de stillere gedeelten. De activiteiten gaan goed samen, want ongemerkt worden de doelgroepen toch zo veel mogelijk gescheiden. Nieuwe trends in vrijetijdsbesteding vinden hier hun plek zoals werken aan de gezondheid door actief bewegen, ontspannen en ontmoeten in een groene omgeving. Grasvelden en enkele schaduwrijke, open bospercelen nodigen uit tot bijvoorbeeld yoga-activiteiten.

Voor mensen die het Gouwebos bezoeken voor de beleving van rust, ruimte en natuur wordt het centrale gedeelte en het oostelijk deel steeds interessanter. Deze hebben zich in de afgelopen jaren verder ontwikkeld tot een natuurlijk wandelgebied. De landschappelijke diversiteit is groot, er is een prettige

afwisseling tussen bos, graslanden en open water. Gerichte inrichtings- en beheermaatregelen hebben ervoor gezorgd dat leefgebieden voor kenmerkende planten- en diersoorten zoals hazen, ringslangen, reigers en oeverplanten zich hier duurzaam hebben kunnen ontwikkelen. Excursies en informatieve bebording over de natuur worden gewaardeerd en dragen bij aan meer kennis en een beter begrip voor het natuurlijk beheer van het Gouwebos.

De relatie met de Voorofsche Polder (ZHL) wordt sterk beleefd. Visueel, maar beide gebieden zijn ook via wandel- of struinpaden met elkaar verbonden. Samen met het Zuid-Hollands Landschap en IVN worden (natuur)educatieve activiteiten zoals excursies georganiseerd. Het Gouwebos is voor fietsers en wandelaars ook een groene 'stepping stone' tijdens een dagtocht in de regio. Onderdeel daarvan is een aantrekkelijke wandelverbinding met het Bentwoud.

Projecten

Voor het Gouwebos zijn in de Investeringsagenda de gebiedsprojecten opgenomen:

- 'Versterking natuurwaarden en biodiversiteit',
- 'Fietsenstalling'
- 'Route en voorzieningen voor mensen met een beperking'.

Daarnaast zijn de gebiedsoverstijgende projecten ook van toepassing op het Gouwebos, waaronder 'Revitalisering bossen', 'Verbeteren waterhuishouding en waterkwaliteit' en 'Ontwikkelen van een concept voor natuureducatie'.

In het Gouwebos is een gebruikersgroep actief. Groenalliantie heeft periodiek overleg met deze gebruikersgroep. In het gebiedsoverstijgende project 'Online platform Groenalliantie' wordt een platform ingericht voor gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten.

6.4 't Weegje/Oostpolder - Een groene parel aan de Gouwe

Gebiedstypering

't Weegje en de Oostpolder grenzen vrijwel aan elkaar. Samen met de tussenliggende spoorzone vormen ze een recreatieve eenheid ingesloten tussen de N207 en de Gouwe

't Weegje is een kleinschalig, besloten, waterrijk groengebied. De plas vormt de kern van het gebied. Het gebied heeft hoge natuurwaarde.

De Oostpolder is een niet-verveend, open waterrijk poldergebied. Het ontginningspatroon is duidelijk herkenbaar in het landschap.

De entree van 't Weegje aan de Wilhelminakade is vooral geschikt voor fietsers. In het uitnodigende entreegebied aan de N207 liggen het parkeerterrein, een toiletvoorziening en het café restaurant Het Praathuis. Achter Het Praathuis is een fijne beschutte ligweide met een uitdagend speeltoestel.

De Oostpolder is voornamelijk in gebruik als een weidegebied met enkele melkvee- en

Beeld 40 : locatie 't Weegje / Oostpolder

Omvang	130 ha. ('t Weegje 64 ha. Oostpolder 66 ha)
Gemeente	Waddinxveen ('t Weegje) en Gouda (Oostpolder)
Realisatie	Vanaf 1970 't Weegje), 2012 (Oostpolder)
Bezoekers (2017)	Circa 130.000 unieke bezoekers per jaar; 60% lokaal en 40% regionaal

Beeld 41 : gegevens 't Weegje / Oostpolder

Beeld 42 : Situatie 2021

paardenhouderijen. De polder heeft belangrijke natuur- en landschapswaarden. Het is een open gebied tussen de nieuwbouw van Westergouwe en de bebouwing van Gouda aan de andere kant van het water. Tevens is het een foerageergebied voor weidevogels.

De interne ontsluiting is beperkt tot een vlonderpad dat buiten het broedseizoen open is. Verder is het gebied alleen van buitenaf te beleven. In de polder staat een vogelkijkscherm en een informatiebord.

Mensen weten 't Weegje prima te vinden en het wordt goed gebruikt om te wandelen, fietsen, roeien en vissen, Honden uitlaten is er populair. 't Weegje trekt veel natuurliefhebbers. Vogelaars hebben vanaf het vogelkijkscherm een mooi uitzicht op de plas.

De Oostpolder wordt weinig bezocht door een slechte bereikbaarheid vanuit Gouda. Barrières als de spoorlijn en het Gouwekanaal zijn hier mede de oorzaak van. Recent is een nieuwe wandelverbinding gerealiseerd die beide gebieden verbindt. Daardoor is een bezoek aan de afzonderlijke gebieden nog aantrekkelijker geworden.

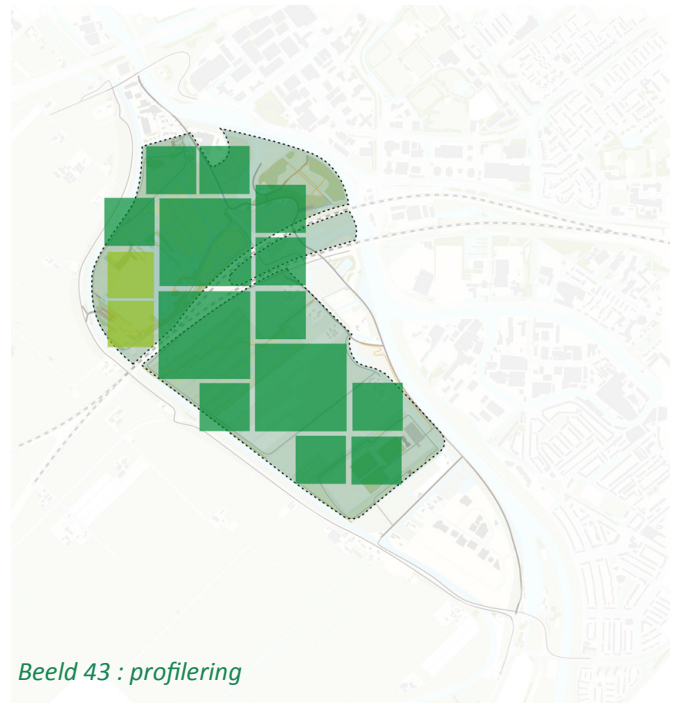
Profilering en zonering

Het natuur- en recreatiegebied 't Weegje/Oostpolder is een verborgen groene parel tussen bundels infrastructuur en bebouwing. Het biedt bijzondere recreatieve kwaliteiten; een prachtig groen decor, belangrijke natuurwaarden en goede recreatievoorzieningen, ook voor kinderen. Een wandeltocht langs de mooiste delen van 't Weegje, de Oostpolder en de tussenliggende spoorzone is jaarrond de moeite waard. Het zijn vooral bezoekers die graag gezellig samen recreëren in een rustige, mooie groene omgeving. Voor de natuurliefhebber - met name vogelaars - is het gebied een waar walhalla.

Het meest intensieve gedeelte van het recreatiegebied ligt bij de hoofdentree van 't Weegje aan de N207. Het voorzieningenniveau is hier met het parkeerterrein, het Praathuis, de waterplas en de speelweide het meest uitgebreid. De overige entrees worden veel extensiever gebruikt. Het voorzieningenniveau is hier beperkt tot een fijn padenstelsel en een goede informatievoorziening.

Gebiedsopgave

't Weegje en de Oostpolder worden gescheiden door de spoorzone tussen de spoorlijnen Gouda-Den Haag

Beeld 43 : profilering

Legenda profilering

	Rustzoeker
	Verbindingzoekers

en Gouda-Rotterdam. De fysieke mogelijkheden om 't Weegje, samen met de spoorzone en de Oostpolder als één samenhangend natuur- en recreatiegebied te laten functioneren zijn beperkt. Kansen op die zich in de toekomst voordoen moeten worden aangegrepen. 't Weegje is de verborgen parel aan de Gouwe. De opgave voor de komende jaren is om de waardevolle kwaliteiten ook in de toekomst tot hun recht te laten komen. Daar zijn na afronding van de kwaliteitsimpuls in 2020 geen grote inrichtingsmaatregelen meer voor nodig. Wel vraagt het een duurzaam, op de huidige natuur- en recreatiekwaliteiten afgestemd beheer. De veiligheid van de entree aan de N207 zal opnieuw bij de provincie onder de aandacht moet worden gebracht. De bereikbaarheid van de Oostpolder vanuit Gouda is matig en hetzelfde geldt voor de verbinding vanuit Waddinxveen via 't Weegje. Er zijn provinciale plannen voor een doorfietsverbinding tussen Rotterdam en Gouda. De passage van de Gouwe en de ringvaart biedt kansen om de bereikbaarheid van de Oostpolder vanuit Gouda centrum en Westergouwe sterk te verbeteren. Groenalliantie bepleit het realiseren van deze verbinding. Dit vergt ook een nieuw inrichtingsconcept voor de Oostpolder met betekenis voor Gouda en Westergouwe.

De Oostpolder is jarenlang als weidevogelgebied beheerd. De resultaten in de afgelopen jaren gaven aanleiding voor een onderzoek naar realistische en haalbare beheerdoelen op lange termijn. De uitkomst van het onderzoek vormt voor Groenalliantie het uitgangspunt voor keuzes in inrichting en beheer.

Ontwikkelingsperspectief 2030

't Weegje, de Oostpolder en de tussenliggende spoorzone vormen samen een aaneengesloten en gevarieerd natuur- en recreatiegebied. Hoewel fysiek niet ideaal verbonden zorgt de duidelijke routeaanduiding ervoor dat steeds meer gebruikers de gebieden in combinatie met elkaar bezoeken. De gemarkeerde lange wandelroute leidt bezoekers langs alle interessante delen van het gebied.

't Weegje

Het entreegebied van 't Weegje aan de N207 is een uitnodigende plek om te bezoeken. Genieten van het landschap, een lig- en speelweide voor gezinnen, visplekken en een prima horecalocatie Het Praathuis. De nieuw ingerichte parkeerplaats vormt het startpunt voor de vele bezoekers die een (rond)wandeling maken in de groene parel. Grote ingrepen waren daarvoor in de voorgaande jaren niet nodig. Nabij de plasdraszone en het vogelkijkscherm is een iconische Grutto geplaatst die van ver te herkennen is. Door een duurzaam ecologisch beheer is de rijkdom van de natuur in 't Weegje nog verder toegenomen. De plas zelf, de besloten oevergebieden en het open, plas-drasgebied zijn stabiele leefgebieden voor veel bijzondere planten en dieren. Met gerichte

Beeld 44 : Ontwikkelrichting

natuureducatie waaronder informatieve bebording over natuur en landschap, een nieuwe natuurroute en het verbeteren van het aanbod aan excursies wordt de beleving van de bezoeker verder verdiept.

Oostpolder

Door de aanleg van de nieuwe doorfietsroute van Rotterdam naar Gouda is de bereikbaarheid van de Oostpolder sterk verbeterd. Fietsend vanuit het centrum van Gouda en wandelend vanuit Westergouwe ben je nu in een kwartier in het gebied. De Oostpolder trekt duidelijk meer bezoekers dan voorheen. Dit gegeven was mede aanleiding voor Groenalliantie om een nieuw toekomstperspectief voor de Oostpolder te ontwikkelen. Hierin zijn toekomstbestendige natuur- en recreatiedoelen bepaald.

In de Oostpolder is het ecologisch beheer gericht op het ontwikkelen van leefgebieden. De resultaten zijn indrukwekkend. Bezoekers kunnen het gebied nu prima beleven. Het vernieuwde vlonderpad trekt veel nieuwe bezoekers, evenals de uitkijktoren van waaruit je een prachtig uitzicht hebt op het landschap van de Oostpolder.

Projecten

Voor het deelgebied Oostpolder is in de Investeringsagenda het project 'Verkenning toekomstperspectief Oostpolder' opgenomen. Voor 't Weegje zijn in de Investeringsagenda de projecten 'Versterking van natuurwaarden en biodiversiteit', 'Gemarkeerde wandelroutes' (beide in combinatie met de Oostpolder) en het project 'Route en voorzieningen voor mensen met een beperking' opgenomen.

Daarnaast zijn de gebiedsoverstijgende projecten ook voor 't Weegje/Oostpolder van toepassing, zoals 'Revitalisering bossen', 'Verkennen verbetering waterhuishouding en waterkwaliteit' en 'Ontwikkelen van een concept voor natuureducatie'

In 't Weegje/Oostpolder is geen gebruikersgroep actief maar Groenalliantie staat positief tegenover een goed georganiseerde en representatieve gebruikersgroep. In het gebiedsoverstijgende project 'In contact met de gebruiker' wordt een platform ingericht voor gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten

6.5 Elfhoevenstrook - De groene recreatieoever aan de plas Elfhoeven

Gebiedstypering

Elfhoevenstrook is één van de weinige openbare plekken waar mensen aan de oever van de Reeuwijkse Plassen kunnen recreëren. Elfhoeven ligt geïsoleerd midden in het Reeuwijkse plassegebied. In het gebied en op weg naar of vanuit het gebied maakt de bezoeker deel uit van het unieke veenontginningslandschap van de Reeuwijkse Plassen.

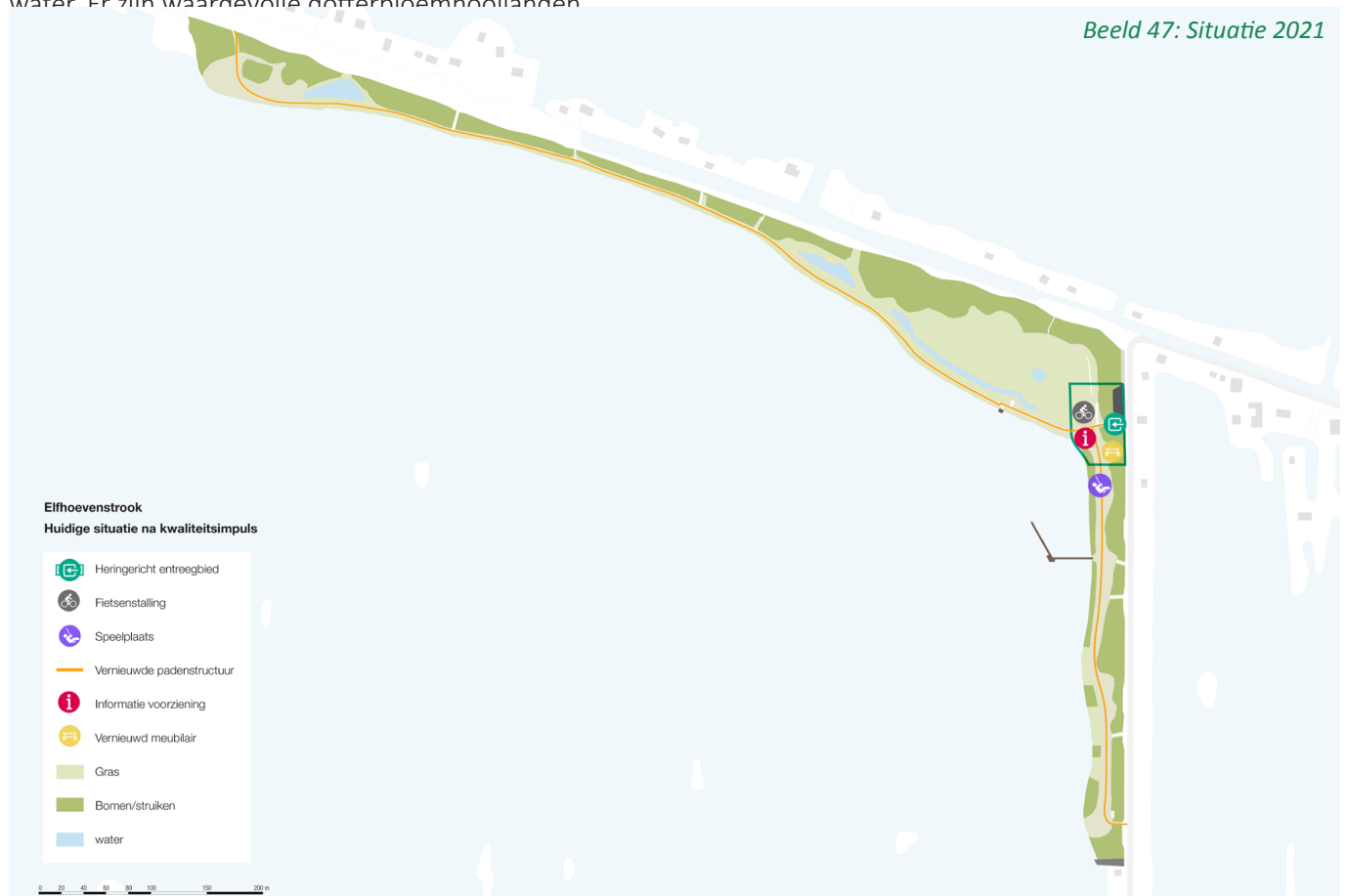
Nabij het entreegebied aan de Korssendijk zijn enkele parkeerplaatsen en een stallingsplaats voor fietsen. Het entreegebied beschikt over een open speel- en ligweide met een mobiele toiletvoorziening in het recreatieseizoen. Er is een rustplek met zitmeubilair en een speeltoestel. Nabij is er een populaire aanlegsteiger annex zwemsteiger. Langs beide oevers loopt een wandelpad met mooie uitzichten op het water. Er zijn waardevolle dotterbloembuilen.

Beeld 45 : locatie Elfhoevenstrook

Omvang	10 hectare
Gemeente	Bodegraven-Reeuwijk
Realisatie	Tussen 1980-1989
Bezoekers	Aantal bezoekers niet bekend

Beeld 46 : gegevens Elfhoevenstrook

rietkragen, houtopstanden en een poel. Deze biotopen zijn vogelrijk en er komen ringslangen en groene glazenmakers (libellen) voor.

Mensen uit de omgeving weten op de fiets of te voet Elfhoeven goed te vinden. Op mooie zomerse dagen wordt de ligweide intensief gebruikt. Buiten het seizoen gaat het vooral om wandelaars, fietsers en watersporters.

Profilering en zonering

De groene recreatieoever aan de plas Elfhoeven heeft op mooie zonnige dagen het karakter van een zomerse verblijfsplek. Zwemmen, picknicken en spelen zijn de belangrijkste activiteiten. Gezellig, samen een middag ontspannen aan de groene oever van de plas Elfhoeven. Jongeren en gezinnen met of zonder kinderen genieten van zon en omgeving. In het entreegebied met ligweide en zwemsteiger concentreert zich het intensieve gebruik. De rest van de strook wordt extensief gebruikt.

Buiten het hoogseizoen is Elfhoeven de plek voor

wandelaars en fietsers. Genietend van de uitzichten, de natuur en de rust. Elfhoeven is vaak onderdeel van een groter rondje door het plassengebied, waarbij Elfhoeven als rustpunt wordt gebruikt.

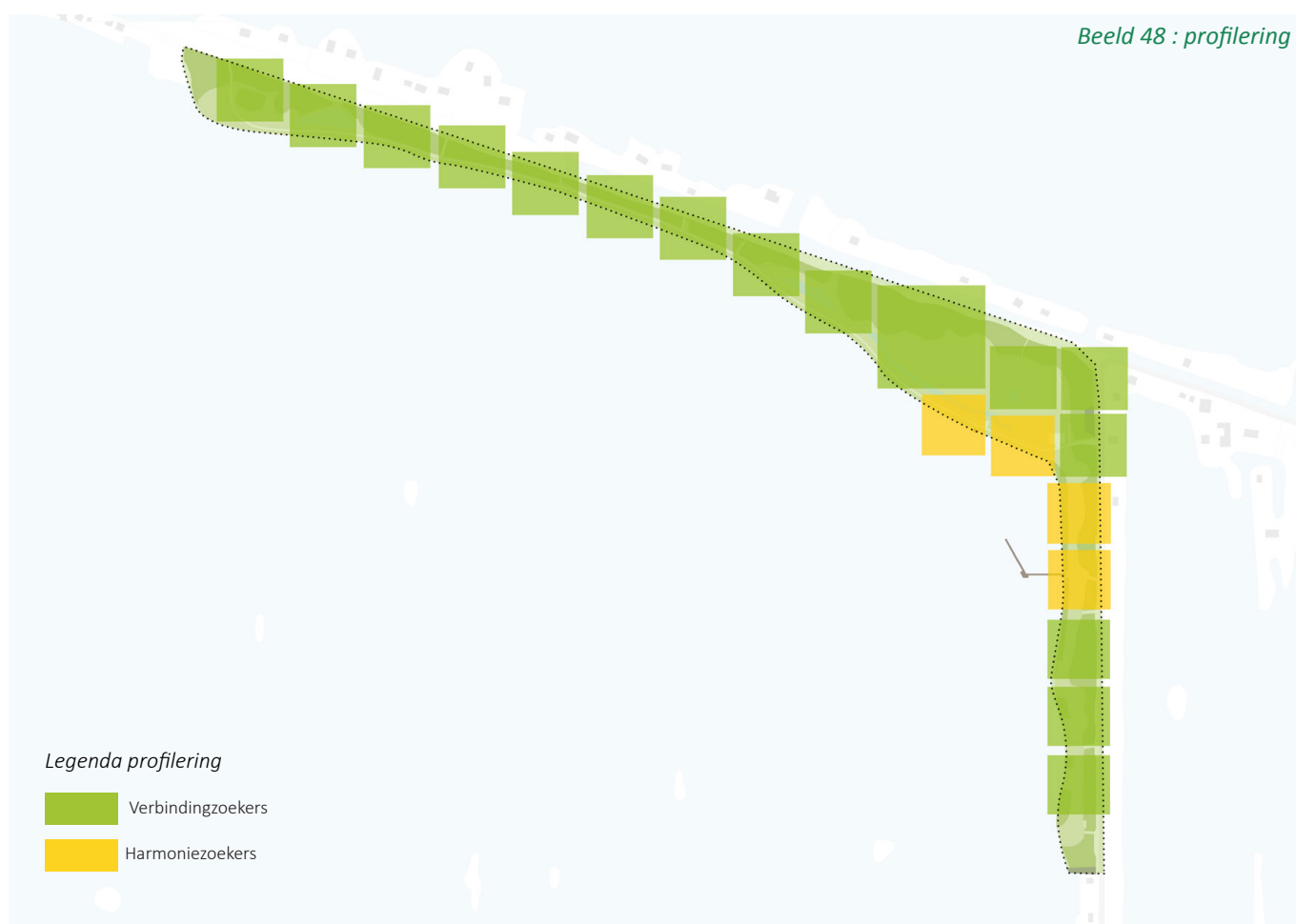
Gebiedsopgave

De gebiedsopgave voor Elfhoeven is gericht op het duurzaam beheren van de voorzieningen in het entreegebied, de groenstroken met speel- en ligweiden, de zwemsteiger en de natuurzones

Door een langjarig ecologisch beheer kunnen de natuurwaarden nog verder worden versterkt.

Ontwikkelingsperspectief 2030

Elfhoevenstrook is in de voorgaande jaren doorontwikkeld tot een klein, maar erg aantrekkelijk natuur- en recreatiegebied. Op zomerse dagen verblijven er veel gezinnen met kinderen op de speel- en ligweiden. Jongeren zwemmen bij de zwemsteiger. Voor wandelaars en fietsers is de Elfhoevenstrook het hele jaar interessant. Wandelend langs de oever van het water krijg je een goede indruk van het mooie plassengebied. De Elfhoevenstrook is voor

wandelaars en fietsers vaak onderdeel van een langere tocht. Het entreegebied, met fietsenstalling kleine speelvoorziening en informatie voorziet in een aangenaam rustpunt.

De strook tussen de Groene Ree en de plas bevat mooie stukjes natte natuur met een bijzondere planten zoals dotterbloem. Er wordt een beheer gevoerd gericht op de duurzame instandhouding van de voorzieningen en het verder vergroten van de natuurwaarden.

Projecten

Enkele gebiedsoverstijgende projecten zijn ook voor Elfhoeven van toepassing.

In Elfhoeven is geen gebruikersgroep actief. In het gebiedsoverstijgende project 'Online platform GA' wordt een platform ingericht voor omwonenden en gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten Voor Elfhoeven zijn verder geen gebiedsprojecten geagendeerd.

6.6 Twaalfmorgen - Daghaven in het groen

Gebiedstypering

Twaalfmorgen is een extensief gebruikt recreatieterrein met een beperkte omvang. Het ligt geïsoleerd aan de zuidkant van het plassegebied in het voormalige buurtschap Twaalfmorgen. Het recreatieterrein is toegankelijk vanaf de weg en grenst aan de plas Kalverbroek. Het gebied bestaat uit drie langgerekte percelen, die onderling met bruggetjes zijn verbonden.

Twaalfmorgen maakt deel uit van het Natura2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Het zijn waardevolle weidevogelgraslanden grotendeels in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer.

In het entreegebied aan de weg Twaalfmorgen is een verblijfsplek ingericht met zitbanken, fietsenrekken en informatievoorziening. Enkele wandelpaden verbinden het entreegebied met het achterste deel van het terrein. Langs de paden is er uitzicht op het aangrenzende veenweidelandschap en de Kalverbroekplas.

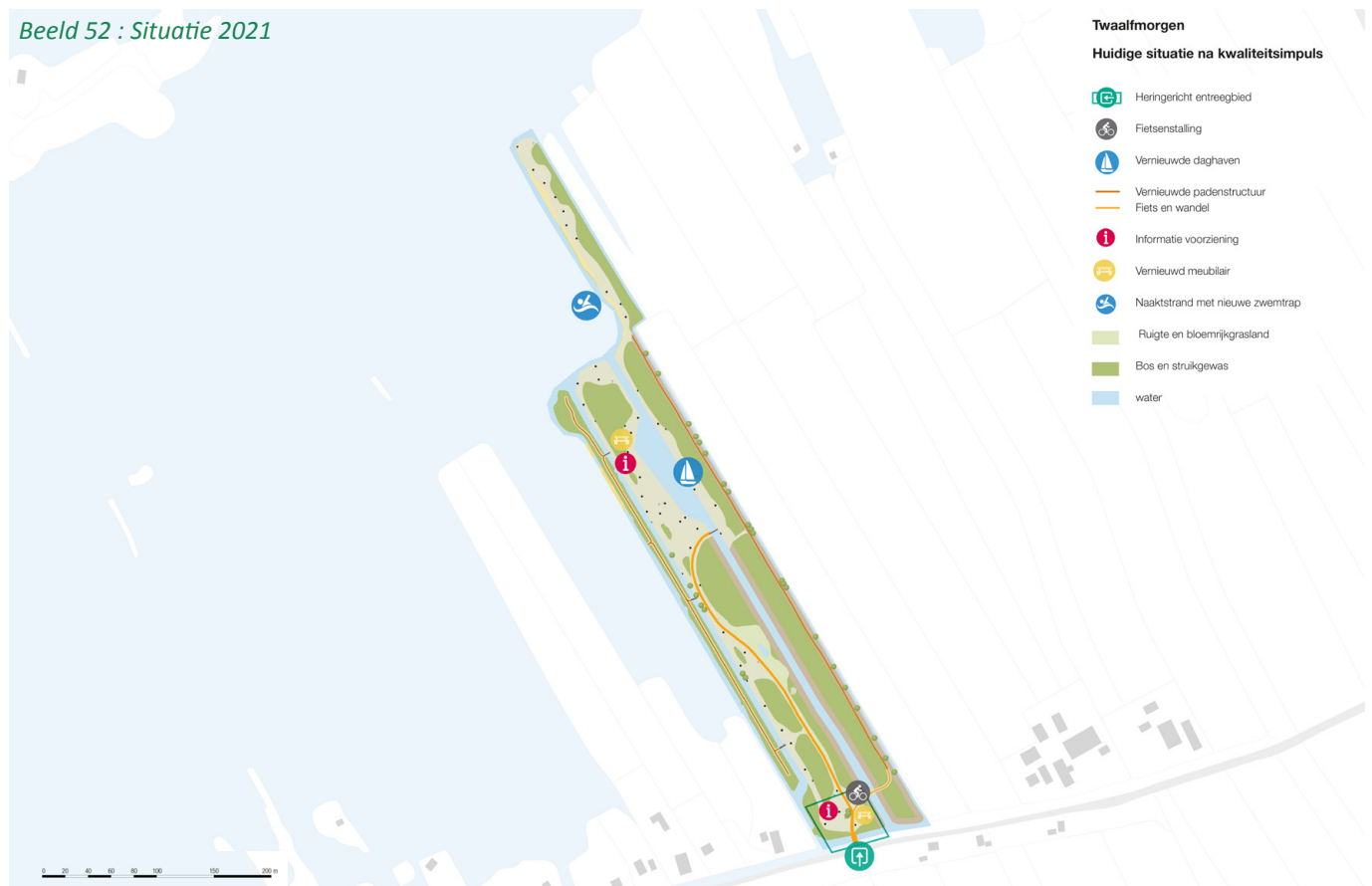

Beeld 50: locatie Twaalfmorgen

Omvang	6 hectare
Gemeente	Bodegraven-Reeuwijk
Realisatie	Onbekend, waarschijnlijk in de periode 1970-1980; kwaliteitsimpuls 2018-2019
Bezoekers	Aantal bezoekers niet bekend

Beeld 51: gegevens Twaalfmorgen

Beeld 52 : Situatie 2021

Twaalfmorgen herbergt een recreatieve trekker voor vaarrecreanten. De daghaven is de enige publieke (dag)ligplaats in de Reeuwijkse Plassen. Rondom de haven is een lig- en speelweide. Op de kop van het recreatieterrein is een smalle strook voor naaktrecreatie ingericht.

Profilering en zonering

Twaalfmorgen richt zich op recreanten die gezellig samen in het groen willen zijn. Bezoekers komen met de boot, op de fiets of te voet. Het voorzieningenniveau hoeft niet uitgebreid te zijn: de daghaven, wandelpaden, een plek om te picknicken, rust en een mooi groen decor met natuurwaarden. Voor veel recreanten is Twaalfmorgen één van de plekken die ze aandoen bij een fietstocht door de Reeuwijkse Plassen. Het gebied is te klein voor een uitgesproken zonering. De daghaven met speel- en ligweide worden het drukst bezocht. Als geheel is Twaalfmorgen een rustig gebied.

Gebiedsopgave

De centrale opgave voor Twaalfmorgen is het duurzaam beheren van het kleine, maar fijne natuur- en recreatiegebied. Het verder vergroten van de natuurwaarden (biodiversiteit) is onderdeel van deze opgave.

Verder is een specifieke opgave om Twaalfmorgen via aantrekkelijke wandel- en fietsroutes recreatief te verbinden met andere groene gebieden in de omgeving.

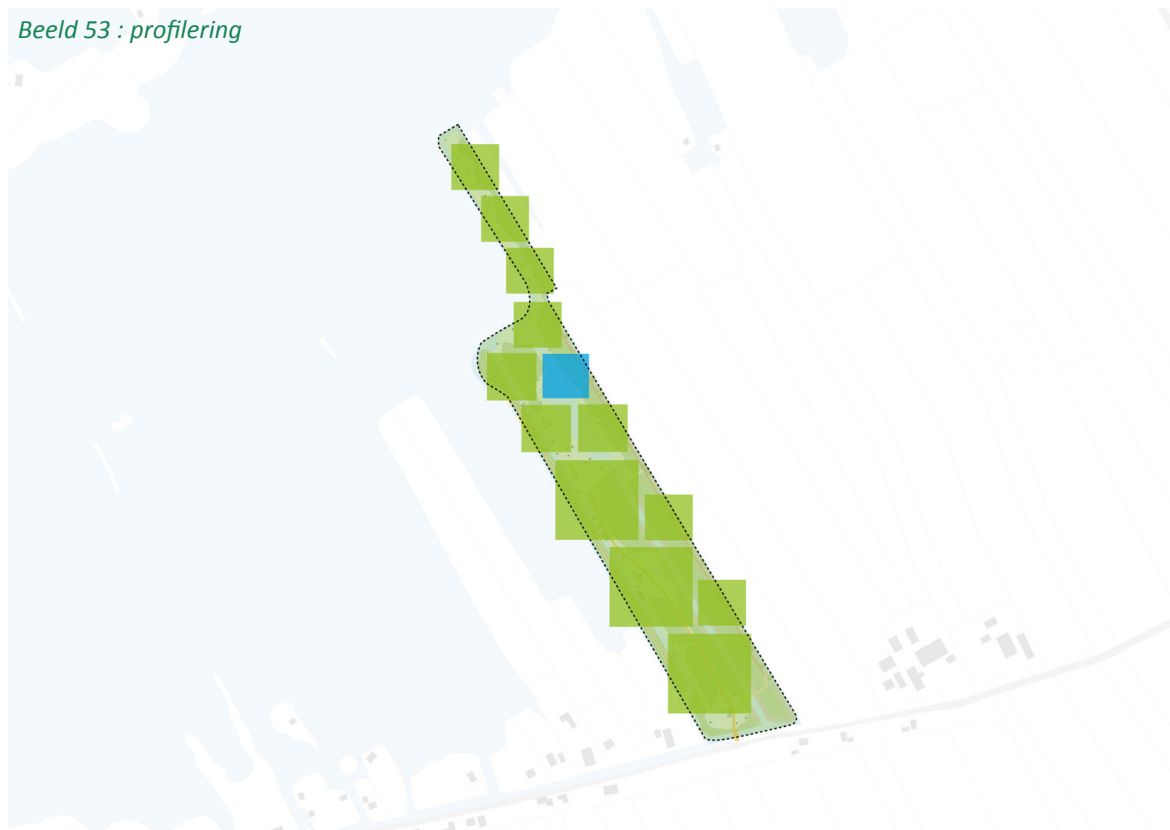
Ontwikkelingsperspectief 2030

Het natuur- en recreatiegebied is met de boot vanaf de plas Kalverbroek en met de fiets vanaf de entree aan de Twaalfmorgen prima bereikbaar. Na realisatie van een natuur(wandel)route door de Oukoopse Polder is het gebied ook verbonden met de paden langs de Enkele Wiericke.

Legenda profilering

- Verbindingzoekers
- Comfortzoeker

Beeld 53 : profilering

Twaalfmorgen is een fijne natuurlijke en veelal rustige plek voor een aangenaam en gezellig verblijf. Het entreegebied wordt veel gebruikt door passerende fietsers en wandelaars. Het intieme rustpunt met zitbanken en een fietsenstalling blijkt een prima plek voor een lunch of korte stop op de route. De informatieborden laten de variatie en mogelijkheden van het gebied zien, maar geven ook nuttige informatie over de omgeving.

Op mooie dagen, in het weekend of tijdens de vakanties zijn rond de daghaven veel families en vriendengroepen te vinden. De speel- en ligweiden nodigen uit tot picknicken, spelen of zonnen. Er zijn prachtige doorkijkjes met uitzicht over de plas. Het naaktrecreatierreintje in het uiterste noordoosten wordt regelmatig bezocht. De veldjes zijn met beplanting visueel afgeschermd van de ligweiden rond de daghaven, wat zowel voor de naaktrecreanten als de 'geklede' bezoekers prettig is. De seizoensgebonden, landschappelijk ingepaste toiletvoorziening voorziet in een grote behoefte.

De natuur- en landschapswaarden zijn de voorgaande jaren enorm toegenomen. In het relatief kleine gebied is de landschappelijke variatie groot met bospercelen, mooie bosranden, solitaire bosjes en ruige graslanden. De recent aangelegde poelen zijn een paradijs voor kikkers, padden, ringslangen en bijzondere planten. Veel bezoekers van het entreegebied en de daghaven nemen om die reden de moeite om een wandelingetje door het gebied te maken.

Projecten

Enkele gebiedsoverstijgende projecten zijn ook voor Twaalfmorgen van toepassing. In Twaalfmorgen is geen gebruikersgroep actief. In het gebiedsoverstijgende project 'Online platform GA' wordt een platform ingericht voor omwonenden en gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten

Voor Twaalfmorgen zijn verder geen gebiedsprojecten geagendeerd.

Beeld 54 : Ontwikkelrichting

6.7. Krimpenerhout - recreatieve hotspot in de Krimpenerwaard

Gebiedstypering

De Krimpenerhout ligt aan de rand van het Groene Hart en grenst aan de bebouwing van Krimpen aan den IJssel en Krimpen aan de Lek. Het wordt doorsneden door de N210. De Krimpenerhout bestaat uit drie deelgebieden (Krimpenerhout-zuid, Energiebos en Lansingh-Zuid) met ieder een eigen ontstaansgeschiedenis en inrichting.

In het patroon van de sloten is in nagenoeg het hele gebied de oorspronkelijke verkavelingsstructuur nog goed te herkennen. Het zijn lange gestrekte kavels die haaks op de Lek liggen. In het Energiebos ligt de kavelrichting haaks op de IJssel.

Krimpenerhout-zuid ligt ten zuiden van de N210 en is rond een zandwinplas ontwikkeld. Hier ligt het hart van de recreatieve hotspot. De plas functioneert als zwemplas. De omgeving leent zich uitstekend voor actieve recreatie met fiets-, wandel- en struinpaden, een speelpolder, een polderpiratenpad en een

Beeld 55 : locatie Krimpenerhout

Omvang	153 hectare
Gemeente	Krimpen aan den IJssel
Realisatie	Vanaf de 80'er jaren van de 20e eeuw
Bezoekers	Circa 80.000 unieke bezoekers per jaar waarvan 70% lokaal en 30% (boven)regionaal

Beeld 56 : gegevens Krimpenerhout

Beeld 57 : Situatie 2021

hondenstrand. De westelijk van de plas gelegen golfbaan Crimpenerhout heeft een horecavoorziening, die voor andere recreanten beschikbaar is.

Het oudste deel (eind jaren '80) is het Energiebos dat ligt rond een transformatorstation. Het sluit via een doorgaand fietspad goed aan op het Loetbos. Door het relatief oude bos, open weides en veel paden is het een fraai recreatiegebied. De hoogspanningsmasten en andere bouwwerken voor de elektriciteitsvoorziening geven het een bijzonder karakter.

Ten westen van de N474 ligt een stadsrandpark uit begin deze eeuw: Lansingh-Zuid. Dit is als een geheel met de woonwijk Lansingh-Zuid ontwikkeld. Het wordt niet specifiek beheerd als een stadsrandpark. De beplanting is relatief jong en erg dicht. Veel open ruimtes zijn niet toegankelijk als ligweides.

Meer naar de randen van de Krimpenerhout is het rustiger en kun je wandelen en fietsen in de natuur en genieten van het veenweidegebied van de Krimpenerwaard.

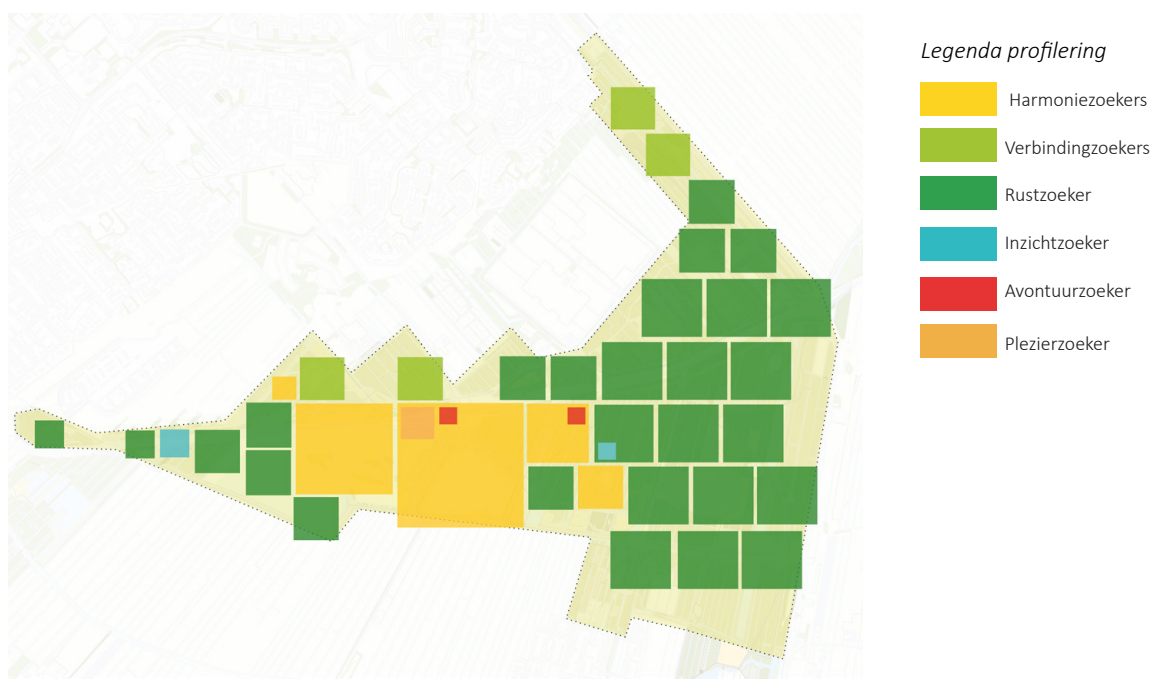
De Krimpenerhout trekt door de grootte en het ruime en diverse aanbod aan voorzieningen recreanten met uiteenlopende bezoekmotieven. De meeste bezoekers van de Krimpenerhout wonen in de directe omgeving van het recreatiegebied. Het gebied wordt veel gebruikt

als uitloopgebied voor de omliggende woonwijken. Toch komt een substantieel deel van de bezoekers uit een grotere regio af op de bovenlokale voorzieningen.

Profilering en zonering

De Krimpenerhout is vooral bekend door de zwemplas met strand en de golfbaan met horeca bij het entreegebied. Er liggen rond de zwemplas paden die geschikt zijn voor hardlopen, wandelen en fietsen. Er is een natuurspeelplaats en een hondenstrand. De sportieve functie zal in de toekomst groeien.

Rond het entreegebied liggen de drukst bezochte activiteiten met golfbaan, zwemplas, strand, horeca, natuurspeelplaats en hondenstrand. Dit centrumgebied is gericht op de bezoeker met een leefstijl waarbij samen, gezellig en harmonie de sleutelbegrippen zijn. We verwachten dat deze functie zal groeien door een toename van de bevolking in de omgeving en een grotere belangstelling voor het buiten zijn in gezelschap of om te sporten. De verkoeling die de zwemplas biedt zal ook door meer mensen worden gewaardeerd. Rond deze voorzieningen liggen rustige gebieden met een meer natuurlijk karakter dat past bij mensen die in een rustige omgeving willen genieten van natuur en landschap (groene belevingswereld). Om de rust in deze zones te behouden is een uitbreiding van het areaal bos gewenst. Er zal een grotere groep bezoekers zijn die rust zoeken en de koelte van het bos.

Beeld 58 : Profilering

Het Energiebos heeft een meer gemengde functie. Het ligt relatief dicht bij woonwijken, maar heeft een profiel dat past bij een groene belevingswereld vanwege de rust en de fraaie wandelpaden en omdat het aansluit op het doorgaande fietspad tussen Krimpen aan den IJssel en het Loetbos.

Het deelgebied Lansingh-Zuid neemt een tussenpositie in als het gaat om de belevingswereld van de recreant (geel en groen profiel). Met weides, veel paden en voorzieningen om te wandelen, hardlopen, fietsen, fitnessen of deel te nemen aan sportklasjes in een natuurlijke omgeving. Men gaat vanuit de wijk hardlopen, fitnessen en wandelen, al of niet met de hond of deelnemen aan sport- of yogaklasjes.

De meest intensieve zone is te vinden rondom de hoofdentree met de zwemplas met stranden en ligweiden, golfbaan, horeca en parkeren. Deze zone zal drukker worden. Ook zal de druk vanuit de woonwijken op het deelgebied Lansingh-Zuid toe gaan nemen, zeker als dit gebied qua inrichting goed aansluit op de woonwijken. Het overige deel van de Krimpenerhout is voornamelijk extensief ingericht met padenstructuren, bosvakken en waterpartijen en moet bij voorkeur zo blijven.

Gebiedsopgave

De Krimpenerhout is zowel een recreatieve hotspot voor de regio, een stadsrandpark voor verschillende woonwijken, als een rustig groengebied. Er is dus voor elk wat wils. De opgave in de Krimpenerhout is om deze drie functies naast elkaar verder te ontwikkelen en te versterken, zodat de drie soorten gebieden elkaar blijven aanvullen en op elkaar aansluiten. Daarbij moeten we rekening houden met een groei van het aantal gebruikers, ook na de Coronatijd.

De Krimpenerhout heeft een regionale functie met zijn zwemplas, recreatiestrand, golfbaan en alles wat daarbij hoort. Deze functie is van groot belang voor de wijde omgeving. Maar delen van de Krimpenerhout functioneren ook als stadsrandpark voor Krimpen aan den IJssel (Lansingh-Zuid) en Krimpen aan de Lek (Weteringbos). De bewoners uit de wijken komen naar dit groen om te sporten, hun hond uit te laten, te vertoeven op de ligweides en om de kinderen te laten spelen.

Wat verder ligt natuurbos voor de rustige wandelaar

en fietser. Dit bos heeft potentie voor de ontwikkeling van natuurwaarden en is een prachtig decor voor de recreant én een plek waar de biodiversiteit zich kan ontwikkelen.

De uitdaging is om conflicten te voorkomen tussen de verschillende gebruiksvormen; gezelligheidszoekers en rustzoekers, verstoring en biodiversiteit, snelle en langzame mensen. Dat geldt zeker nu het drukker wordt in de gebieden. Dit vraagt om een uitgebalanceerde zonering en het ongemerkt scheiden van verschillende doelgroepen.

De Krimpenerhout moet dus leuk zijn voor iedereen. Iedereen moet er zijn ding kunnen doen en zich uitleven, zonder een ander daarbij te hinderen.

Ontwikkelingsperspectief

De Krimpenerhout herbergt een super mooie recreatieplas waar iedereen uit de regio komt zwemmen, zonnen, chillen en surfen. Jongeren ontmoeten elkaar, Gezinnen brengen heerlijk dagjes door op het strand. Kinderen kunnen zich uitleven in moderne en spannende speelplekken. Ook volwassenen kunnen zich uitleven op het bootcamp parcours. Er is eenvoudige (mobiele) horeca waar je een drankje, ijs en friet kunt krijgen. Rond de plas is gezelligheid troef. Blauwalg is nagenoeg volledig onder controle en zwemmen is de hele zomer mogelijk. Je kunt er zonnen, maar er is ook voldoende schaduw. Afval en overlast behoren door goede voorzieningen, voorlichting en voldoende toezicht tot het verleden. Naast de plas ligt een golfbaan van topklasse met stijlvolle openbare horeca. Deze recreatieve hotspot is goed bereikbaar per fiets, openbaar vervoer en de auto.

De deelgebieden Lansingh-Zuid en Weteringbos sluiten goed aan bij de woonwijken. De wijkbewoners komen hier om te sporten, te wandelen en om op de ligweides te vertoeven. De kinderen spelen in het speelbos. Het is een ware ontmoetingsplek voor iedereen in de wijk. In het Weteringbos is een nieuwe hondenspeelplaats op het voormalige evenemententerrein die ook aantrekkelijk is voor hondenliefhebbers uit de omgeving.

Het oostelijke deel van de Krimpenerhout, dat grenst aan de surfplas, is een uitloopgebied van de drukke hotspot. Hier komen relatief veel mensen genieten van de natuur, maar wel met een beetje gezelligheid. De nieuwe uitkijktoren op loopafstand van de speelpolder

is een leuke attractie. Er is een geschikte route met voorzieningen voor mindervaliden, zoals goed te berijden paden, een visplek, aangepaste picknick tafels, speeltoestellen, toegang tot het hondenstrand. Honden kunnen spelen bij het nieuwe hondenstrand dat geen last heeft van blauwalg. De koeien in het begrazingsgebied stralen de rust uit die iedereen zoekt.

Het deelgebied Oud-Krimpen is een rustig gebied voor vissers, fietsers en mensen die een korte wandeling maken. Het gebied is goed aangesloten op de wijken van Krimpen aan den IJssel en via het doorgaande fietspad op de andere delen van de Krimpenerhout. Het is tevens een groene verbinding met het eiland de Zaag dat in de Nieuwe Maas ligt en is doorontwikkeld tot een fraaie plek aan de rivier.

Het Energiebos (EZH-bos) blijft mooi, zoals het was. Het is een bos met historie dat zich verder ontwikkelt als biotoop voor diverse soorten. Het is daar heerlijk toeven in alle rust. De bouwsels van het elektriciteitsnet geven het gebied een eigen karakter, maar storen niet. De verouderde speelvoorziening had geen functie meer en is verwijderd. Deze functie is nu overgenomen door de speelvoorziening in Lansingh-Zuid.

Projecten

Voor de Krimpenerhout zijn in de Investeringsagenda de volgende projecten opgenomen:

- Versterking van de natuurwaarden en biodiversiteit
- Hondenstrand en speelplaats
- Uitkijktoren
- Speelplaats Boveneind
- Route en voorzieningen voor mensen met een beperking
- Omvormen speelolder

Daarnaast zijn de gebiedsoverstijgende projecten ook van toepassing op de Krimpenerhout, waaronder 'Revitalisering bossen', 'Verbeteren waterhuishouding en waterkwaliteit' en het 'Ontwikkelen van een concept voor natuureducatie'. In de Krimpenerhout is geen gebruikersgroep actief maar Groenalliantie staat positief tegenover een goed georganiseerde en representatieve gebruikersgroep. In het gebiedsoverstijgend project 'Online platform GA' wordt een platform ingericht voor gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten.

6.8. Loetbos - groene parel in de Krimpenerwaard

Gebiedstypering

Het Loetbos ligt centraal in de Krimpenerwaard tussen Krimpen aan den IJssel en Bergambacht en maakt deel uit van het nationaal natuurnetwerk. Eind jaren zestig begint de ontwikkeling van het Loetbos met de aanleg van een fietspad over de kade van het karakteristieke dubbele veenweideriviertje 'de Loet'. Begin jaren '80 worden tussen de N210 en de Loet bossen aangeplant met daarin wandelpaden, open ruimtes en bruggetjes. Eind jaren tachtig wordt dit bos ten noorden van de Loet uitgebreid. In het oosten liggen terreinen met bossen en wandelpaden die rust uitstralen en vooral een natuurfunctie hebben. Dit zijn Zuidelijke driehoek en Kwakels.

Het Loetbos sluit goed aan op het omliggende slagenlandschap. De kronkelende loop van 'de Loet' bepaalt sterk de identiteit van het gebied. In het landschap liggen eenheden bos afgewisseld met open ruimten met uitzicht op het omliggende landschap. De oorspronkelijke kavelstructuur met smalle kavels en veel rechte sloten is nog duidelijk aanwezig.

De centrale entree met parkeervoorzieningen ligt nabij de rotonde Berkenwoude. Hier is ook het toeristische informatiepunt (TOP). Hier nabij liggen het goed bezochte restaurant de Loet en de Hendrikshoeve. Bij de Hendrikshoeve zijn kano's te huur voor een tocht over de Loet of op het kanonetwerk van de

Beeld 60 : locatie Loetbos

Omvang	185 hectare
Gemeente	Krimpenerwaard
Realisatie	80'er jaren van de 20e eeuw
Bezoekers	Circa 140.000 unieke bezoekers per jaar; 20% lokaal en 80% (boven)regionaal

Beeld 61 : gegevens Loetbos

Beeld 62 : Situatie 2021

Krimpenerwaard. De kano-infrastructuur versterkt de regionale potentie van het Loetbos. In het centrumgebied trekt een ludieke mol de aandacht. Rond het centrumgebied liggen fraaie wandelpaden, een natuurroute, een eetroute en een speelroute.

De recreatieve ruggengraat van het Loetbos is het fraaie fietspad dat de Krimpenerwaard verbindt met Krimpen aan den IJssel. Naast een recreatieve verbinding is het fietspad een belangrijke verbinding voor woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer. Het pad wordt veel gebruikt door wielrenners. Het Loetbos is opgenomen in het mountainbike parcours door de centrale Krimpenerwaard aangelegd. Deze heeft een lengte van circa 27 kilometer.

Bezoekers van het Loetbos komen voor circa de helft uit de directe omgeving. Mede door de uitstekende fietsinfrastructuur trekt het gebied ook veel bezoekers van verder, die mede op de natuurlijke kwaliteiten van het Loetbos en de Krimpenerwaard als wandel-, fiets- en vaargebied afkomen.

Profilering en zonering

De recreanten bezoeken het Loetbos om te genieten van de natuur, rust en de schoonheid van het polderlandschap.

De direct omwonenden gebruiken het Loetbos als uitloopgebied voor een wandeling of een rondje met de hond. Deze recreanten willen vooral een goed netwerk van paden. Andere voorzieningen zijn minder belangrijk.

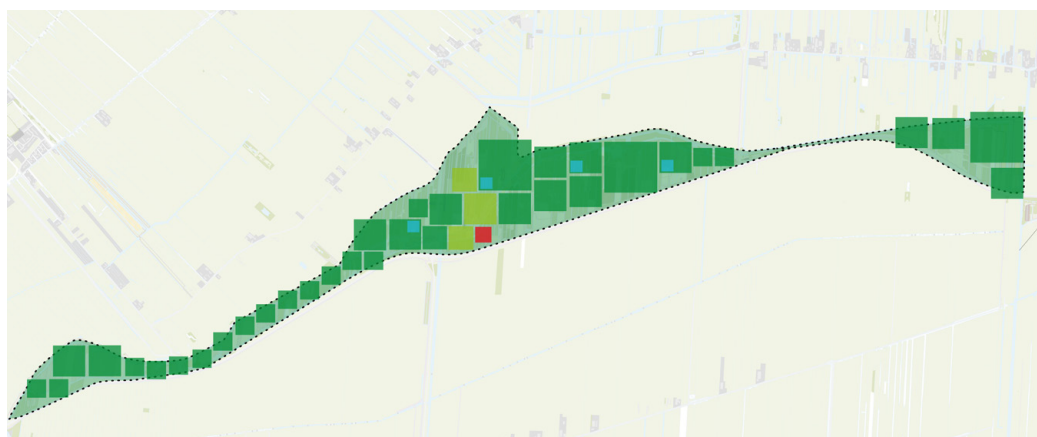
Daarnaast zijn er bezoekers die bewust op de groene kwaliteiten en natuurwaarden af komen en de 'groene' belevingswereld belangrijk vinden in deze 'groene parel

van de Krimpenerwaard'. De drukte zal in de komende jaren toenemen. Uitbreiding van het bosareaal kan het aanbod verbeteren. In 2021 is een onderzoek gestart naar de gewenste functie van de Hendrikshoeve op de lange termijn.

Het gehele recreatiegebied is een extensief recreatiegebied met veel ruimte voor rust en natuur met uitzondering van de entreezone die intensiever in gebruik is. De rest van het gebied is extensief ingericht met (half verharde) padenstructuren, bosvlakken, open ruimten en waterpartijen. Het entreegebied is het drukste deel van het gebied.

Gebiedsopgave

De gebiedsopgave voor het Loetbos richt zich op het koesteren en het verder accentueren van het huidige groene profiel met aandacht voor natuurbeleving en –educatie, wandelroutes en aangename groene verblijf- en speelplekken. Het genieten van de rust en schoonheid van het polderlandschap staat voorop. Voor het toevoegen van nieuwe voorzieningen geldt een 'nee, tenzij beleid': er is ruimte voor nieuwe wensen uit de samenleving echter alleen wanneer deze het groene profiel van het Loetbos versterken. Voor de versterking van het profiel van het Loetbos is het wenselijk om de Hendrikshoeve op te waarderen tot een ontmoetingsplek of horecagelegenheid waarbij de hoeve 'twee voorkanten' krijgt. De ene voorkant richt zich op het oorspronkelijke erf en fungeert als entree voor fietsers, wandelaars en minder-validen. De andere voorkant richt zich op de entree bij de autoparkeerplaats en is daarmee landschappelijke verbonden. Beide voorkanten bieden aantrekkelijke verblijfsplekken met elk hun eigen

Legenda profilering

- Rustzoeker
- Verbindingzoekers
- Inzichtzoeker
- Avontuurzoeker

Beeld 63 : profilering

identiteiten. In aanvulling hierop dient de entree bij de autoparkeerplaats meer als entree te worden ingericht zowel landschappelijk als qua inrichting en routing.

Ontwikkelingsperspectief

Het Loetbos kent twee entrees: een entree voor voetgangers, fietsers en minder-validen én een entree voor recreanten die per auto het Loetbos aandoen. Beide entrees zijn ruimtelijk met elkaar verbonden door de vernieuwde Hendrikshoeve met haar uitnodigende erven. Deze erven vormen een twee-eenheid en vormen de uitvalbasis voor een dagje recreëren in de natuurparel van de Krimpenerwaard. Hier kan je een hapje eten bij de biologische horeca, lekker picknicken, heerlijk spelen of een kano of mountainbike huren. Vanaf de Hendrikshoeve starten ook verschillende routes zoals de MTB route Krimpenerwaard, de smulroute die naar het nieuwe voedselbos leidt en de route speciaal aangelegd voor minder-validen. Het Hoedje van het Loetje is een fijne verblijfsplek voor gezinnen: onder toezend oog van hun ouders spelen kinderen op en rondom de Mol.

De groene parel van de Krimpenerwaard combineert een strak slagenlandschap met een kronkelende loop van de veenrivier De Loet en moerasvegetatie. De moerasvegetatie is recent ontwikkeld langs het talud van de N210 en laat het landschap zien van voor het slagenlandschap. Dit oeroude landschapspatroon draagt bij aan de natuurwaarden en biodiversiteit van het Loetbos. Niet vreemd dat recreanten uit de omgeving

én de wijde regio het Loetbos graag wandelend of per fiets verkennen. Een bezoek aan het Loetbos wordt vaak gecombineerd met de nieuwe natuurgebieden in de Krimpenerwaard. Ook trekt het kanocentrum met haar vernieuwde kanoroutes over De Loet steeds meer recreanten. Een heel andere wijze om het oer-Hollandse landschap te beleven is vanuit de uitkijktoren die zicht biedt op het slagenlandschap, de kronkelende loop van De Loet en de moerasgebieden.

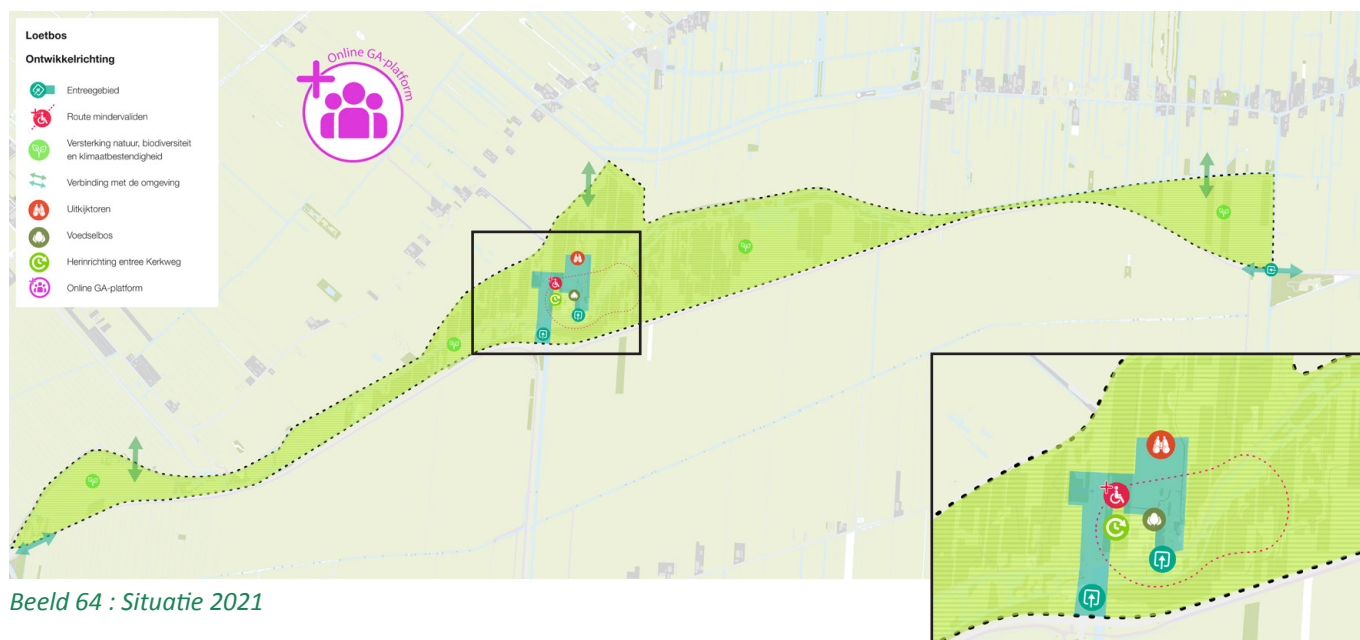
Projecten

Voor het Loetbos zijn in de Investeringsagenda de volgende projecten opgenomen:

- Versterking van de natuurwaarden en biodiversiteit
- Herinrichting entree Kerkweg
- Uitkijktoren
- Route en voorzieningen voor mensen met een beperking

Daarnaast zijn de gebiedsoverstijgende projecten ook van toepassing op het Loetbos, waaronder 'Revitalisering bossen', 'Verbeteren waterhuishouding en waterkwaliteit' en het 'Ontwikkelen van een concept voor natuureducatie'.

In het Loetbos is geen gebruikersgroep actief maar Groenalliantie staat positief tegenover een goed georganiseerde en representatieve gebruikersgroep. In het gebiedsoverstijgend project 'Online platform GA' wordt een platform ingericht voor gebruikers. Zie investeringsagenda gebiedsoverstijgende projecten.

Beeld 64 : Situatie 2021

6.9 Landschapselementen - het veenweidelandschap intensief beleven

Reeuwijkse Plassen	Inrichting	Route onderdeel van
Fietspad 8	Fietspad, bermen, meubilair	Fietsknooppuntenstelsel
Fietspad Wiericke	Fietspad, bermen, meubilair	Fietsknooppuntenstelsel
Krimpenerwaard	Inrichting	Route onderdeel van
Steinse Tiendweg	Wandelpad en weg	wandelknooppuntenstelsel
Lagerweg	Wandelpad en eendenkooi	wandelknooppuntenstelsel
Elzerkade	Wandelpad beplantingen	wandelknooppuntenstelsel
Krimpen	Wandelpad, grasland	wandelknooppuntenstelsel
Ouderkerk	Kade met wandelpad	wandelknooppuntenstelsel
Weidehoek	Parkje (grenst aan Lekkerkerk), IJs- en skeelerbaan	wandelknooppuntenstelsel
Lekweide	Wandelpaden, grasland, rustpunt bij veerstoep	wandelknooppuntenstelsel
Steigers kanoroute	11 steigers	Kanonetwerk

Gebiedstypering

Groenalliantie beheert een aantal landschapselementen, waarvan de meeste in de loop der jaren in eigendom en beheer zijn gekomen. Het gaat om kades met wandel- of fietspaden, een stuk Tiendweg en twee parkjes die tegen een bebouwde kom liggen. Alle landschapselementen maken deel uit van een routenetwerk. Het gaat in de meeste gevallen om fraaie vrijliggende fiets- en wandelpaden in het veenweidelandschap.

Park Weidehoek is een klein park tegen de kern van Lekkerkerk met enkele lokale voorzieningen (ijsbaan en wielercoursen) die zijn uitgegeven aan derden. Lekweide is een buitendijks parkje met picknickbank dat grenst aan Bergambacht.

Daarnaast heeft Groenalliantie elf kanosteigers in eigendom en beheer, die verspreid liggen in de Krimpenerwaard. Ze maken deel uit van het kanonetwerk van Groenalliantie.

Profilering

De paden en andere landschapselementen bieden de gelegenheid om de openheid van het veenweidelandschap op een intense manier te beleven, zonder gehinderd te worden door ander verkeer of bebouwing. Het gebruik past bij recreanten, die op

zoek zijn naar rust en natuurbeleving. De routes zijn zeer in trek bij recreanten op de fiets of te voet. De verwachting is dat dit gebruik sterk gaat toenemen en dat de paden hierop moeten worden ingericht. Ze worden ook gebruikt door buurtbewoners bijvoorbeeld om de hond uit te laten. Dat laatste speelt vooral bij de buurtparkjes Lekweide en Weidehoek.

De meeste landschapselementen zijn stroken grond met een pad, bermen en wat straatmeubilair. Zij vervullen een functie in de fiets- of wandelnetwerken. De bermen zijn tevens van belang voor de biodiversiteit als deel van een ecologische verbinding. In de toekomst zal het beheer meer gericht worden op verbeteren van de biodiversiteit.

In groter verband wordt er gewerkt aan een ecologische verbindingzone tussen het Bentwoud en de Krimpenerwaard. De landschapselementen Lage weg, Elzenkade en Ouderkerk spelen een rol in de verbinding van deze verbindingzone met het Nationaal NatuurNetwerk waar het Loetbos deel van uitmaakt.

Weidehoek “Groene long van Lekkerkerk”

Gebiedsopgave Weidehoek

Weidehoek is een parkje tegen de rand van Lekkerkerk. Het vervult een belangrijke functie als uitloopgebied voor het dorp. Dit is de plek waar de dorpingen in hun directe omgeving kunnen wandelen, hun hond uitlaten en vertoeven op ligweides. Het veenweidegebied in de directe omgeving geeft hiervoor weinig tot geen gelegenheid. Op 2 kilometer afstand kan men terecht in het Loetbos, maar de aansluiting is niet aantrekkelijk. Het gebied heeft een functie voor kleine dagelijkse ommetjes, waarbij doorgaans weinig eisen worden gesteld aan de voorzieningen die men aantreft.

De gebiedsopgave richt zich daarom op instandhouding van de huidige recreatieve voorzieningen. Voor de biodiversiteit kan het gebied wat beter ontwikkeld worden, waardoor het ook voor de recreanten interessanter wordt.

Ontwikkelingsperspectief 2030 Weidehoek

Het gebied vervult nog steeds een belangrijke functie als “Achtertuin” van Lekkerkerk. Dorpingen maken hier hun korte ommetjes of laten hun hond uit. Ze vertoeven op de bankjes of op de ligweides. Er is voldoende schaduw op hete dagen.

Projecten

Voor de landschapselementen zijn geen projecten voorzien.

Lekweide “Groene loper van Bergambacht”

Gebiedsopgave Lekweide

Lekweide is een stukje veenweidegebied dat toegankelijk is gemaakt voor recreanten. Het vervult een belangrijke functie als uitloopgebied voor het dorp. Dit is de plek waar de dorpingen in hun directe omgeving kunnen wandelen, hun hond uitlaten en vertoeven op ligweides. Het veenweidegebied in de directe omgeving geeft hiervoor weinig tot geen gelegenheid. Het gebied heeft een functie voor kleine dagelijkse ommetjes, waarbij doorgaans weinig eisen worden gesteld aan de voorzieningen die men aantreft. De aansluiting met het dorp zou verbeterd kunnen worden. Daarnaast zou hier een kleine speelvoorziening ingepast kunnen worden.

De gebiedsopgave richt zich op instandhouding van de huidige recreatieve voorzieningen, een onderzoekje naar mogelijkheden voor het verbeteren van de bereikbaarheid vanuit het dorp en de behoefte aan een speelvoorziening. Voor de biodiversiteit kan het gebied wat beter ontwikkeld worden, waardoor het ook voor de recreanten interessanter wordt.

Ontwikkelingsperspectief 2030 Lekweide

Het gebied vervult nog steeds een belangrijke functie als uitloopgebied van Bergambacht. De aansluiting met het dorp is verbeterd en Dorpingen maken hier hun korte ommetjes of laten hun hond uit. Ze vertoeven op de bankjes of op de ligweides. Een speelvoorziening maakt het gebied aantrekkelijk om een tijdje te verblijven.

Projecten

Voor de landschapselementen zijn geen projecten voorzien.

Beeld 65 : Foto Reeuwijksehout

7. ORGANISEREN EN FINANCIEREN

De hoofdpogaven en doelen van Groenalliantie zijn vertaald naar een investeringsagenda. Deze investeringsagenda geeft invulling aan het blijvend versterken van de recreatiegebieden en het versterken van het recreatief netwerk. Het realiseren van de investeringsagenda vraagt om een goede organisatiestructuur, voldoende investeringsvermogen en een toegeruste uitvoeringsorganisatie. In dit hoofdstuk worden de organisatiekracht (paragraaf 6.1) investeringskracht (paragraaf 6.2) en uitvoeringskracht (paragraaf 6.3) van de Groenalliantie toegelicht.

7.1 Organisatiekracht

De Groenalliantie heeft de organisatiekracht om projecten bottom-up te ontwikkelen en uit te werken binnen de bestuurlijke kaders van de Groenalliantie. De bestuurlijke kaders worden door het bestuur vastgesteld. Binnen deze kaders hebben de gebiedsadviescommissie Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen een adviserende rol zoals ook vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast kan het bestuur ‘commissies van advies’ instellen en bevoegdheden en samenstelling regelen.

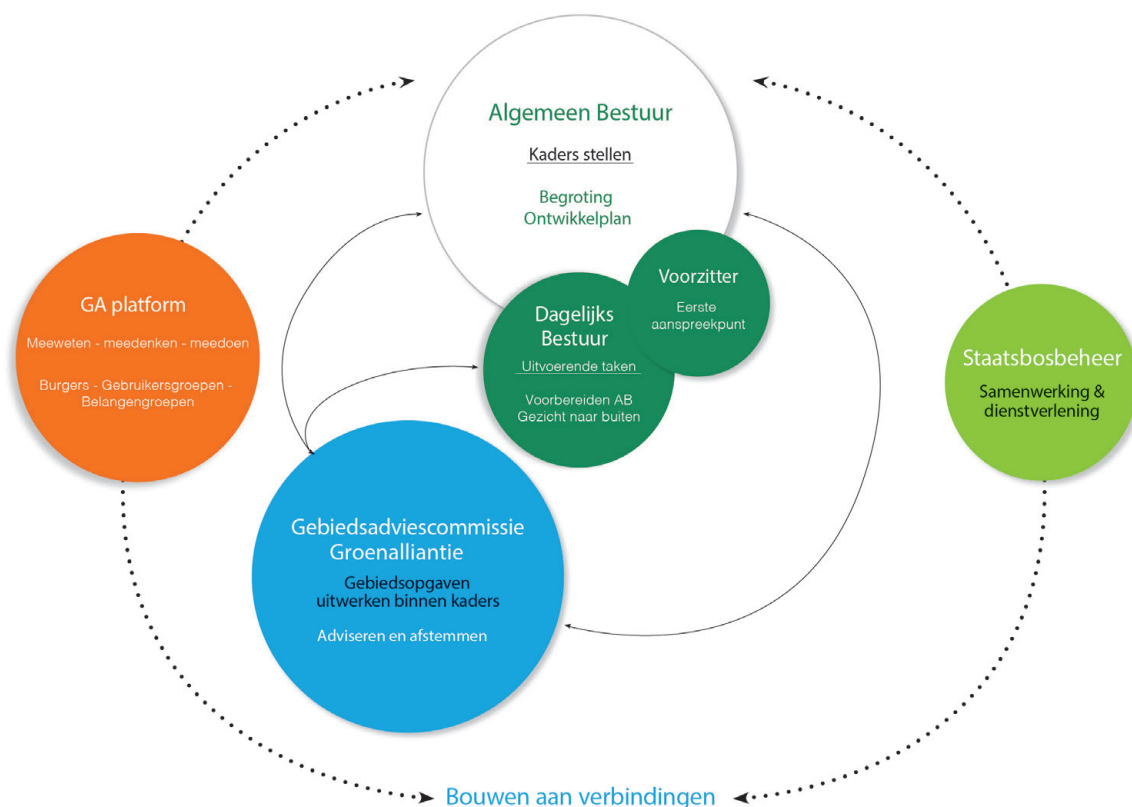
Bestuur Groenalliantie

Het bestuur van Groenalliantie is bevoegd tot het nemen van strategische besluiten over het beheer en

de ontwikkeling van haar recreatiegebieden. Tevens is het bestuur bevoegd tot het uitvoeren van ontwikkel- en beheertaken ten behoeve van haar beheergebieden. Het gaat hierbij onder meer om het vaststellen van algemene kwaliteitseisen voor haar gebieden, het vaststellen van een meerjaren investeringsprogramma, het verwerven of vervreemden van eigendom en het vaststellen van verordeningen. De dagelijkse leiding van Groenalliantie berust bij het dagelijks bestuur. Taken zijn het voorbereiden van de vergaderingen en het (doen) uitvoeren van besluiten van het van het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur is ook het eerste aanspreekpunt naar buiten.

Gebiedsadviescommissie

In de organisatiestructuur neemt de gebiedsadviescommissie Groenalliantie een belangrijke plek in. In de gebiedsadviescommissie nemen twee raadsleden per deelnemende gemeente plaats. De gebiedsadviescommissie wordt voorgezeten door een bestuurslid van het dagelijks bestuur. De gebiedsadviescommissie maakt het mogelijk om de kennis en kracht die in de gebieden aanwezig is te mobiliseren. Hiertoe heeft de commissie twee belangrijke rollen: adviseren en afstemmen.

Beeld 66 : Organisatiestructuur

Adviseren

De gebiedsadviescommissie fungeert als adviesorgaan van het bestuur van Groenalliantie. Conform de gemeenschappelijke regeling geeft de commissie in elk geval advies omtrent het vaststellen van beheer- en ontwikkelingsplannen en de uitvoering daarvan. Aanvullend kan het bestuur adviezen vragen aan de gebiedsadviescommissie bijvoorbeeld rondom prioritering of nadere uitwerking van projecten. Naast gevraagde adviezen, kan de gebiedsadviescommissie ook ongeraagd het bestuur adviseren rondom bijvoorbeeld gebiedsopgaven en projecten.

Afstemmen

De gebiedsadviescommissie fungeert als afstemmingsplatform tussen en bestuur en gemeenteraden. Het bestuur zorgt voor een adequate informatievoorziening naar de gebiedsadviescommissie waaronder een jaarlijkse verantwoording over bereikte resultaten. Tevens vindt er afstemming en samenwerking plaats over de strategische doelen uit het Ontwikkelplan. De gebiedsadviescommissie fungeert hierbij als afstemmingsplatform waar gebiedspartijen doelen en opgaven agenderen, afstemmen en uitwerken. Deze afstemming vindt plaats in (reguliere) overleggen en werksessies met gebiedspartners zoals gebruikersgroepen, recreanten, ondernemers, gemeenten en terreinbeheerders. Nadere afstemming en uitwerking van de investeringsagenda vindt dan ook plaats binnen de gebiedsadviescommissie. De resultaten van afstemming en uitwerking binnen de gebiedsadviescommissie worden ambtelijk verwerkt dan wel als advies voorgelegd aan het bestuur van de Groenalliantie.

GA-gebruikersplatform

In en rondom de gebieden van Groenalliantie zijn tal van betrokken omwonenden, gebruikers en ondernemers actief. Sommigen zijn actief in georganiseerd verband zoals de gebruikersoverleggen rondom de Goudse Hout en het Gouwebos. Groenalliantie vindt samenwerking met deze gebruikers belangrijk: zonder hun kennis en expertise en zeker zonder hun draagvlak komen projecten niet van de grond. Om de gebieden 'blijvend te versterken' en om 'meer ruimte voor gebiedspartners' te bieden, is het nodig om als Groenalliantie blijvend in contact te zijn met de gebruikers van de gebieden. Het gaat hierbij ook om (potentiele) gebruikers die vaak over het hoofd

worden gezien of niet bereikt worden omdat impliciete of expliciete barrières het voor bepaalde groepen lastig maken hun stem te laten horen.

Groenalliantie wil de komende jaren samenwerking met (nieuwe) gebruikersgroepen stimuleren door het onder meer het ontwikkelen van een herkenbaar GA-platform waar gebruikers wensen, ideeën en knelpunten kwijt kunnen. Vanuit het platform kunnen bijvoorbeeld periodieke of specifieke online enquêtes worden uitgezet, peilingen worden uitgevoerd. Groenalliantie zal niet actief gebruikersgroepen faciliteren maar stimuleert vorming van gebruikersgroepen rondom haar natuur- en recreatiegebieden en zoekt samenwerking met die georganiseerde gebruikersgroepen.

7.2 Investeringskracht

Groenalliantie heeft de investeringskracht om al dan niet samen met andere partijen te investeren in haar natuur- en recreatiegebieden en indien gewenst zelfs buiten haar eigen werkingsgebied. Groenalliantie heeft de beschikking over investeringsmiddelen binnen de eigen begroting. Daarmee zijn investeringsmiddelen vooraf geregeld. De investeringskracht van Groenalliantie wordt verder versterkt door de mogelijkheid van fondsbeheer. Hiermee kan Groenalliantie investeringsmiddelen apart zetten in een eigen fonds waar ook andere partijen investeringsmiddelen kunnen plaatsen. Zodoende kan de cofinanciering van projecten onder beheer van Groenalliantie snel en pragmatisch vorm worden gegeven.

Inhoudelijke uitgangspunten

Groenalliantie zal haar investeringskracht inzetten om de investeringsagenda 2021-2025 te realiseren. Gezien de omvang van de investeringsagenda zal daar gefaseerd invulling aan gegeven worden. De daadwerkelijke investeringsbeslissingen worden genomen door het bestuur van Groenalliantie op basis van concrete projectplannen. Voor deze projectplannen worden de uitgangspunten gehanteerd zoals vermeld in onderstaand kader. Ook initiatieven van derden die om medewerking en/of financiering van Groenalliantie vragen moeten voldoen aan de onderstaande uitgangspunten.

Groenalliantie kan overeenkomstig haar gemeenschappelijke regeling ook investeren in projecten van derden. Indien gewenst kan Groenalliantie ook voorzien in de uitvoering en het beheer van projecten van derden. Projecten van derden moeten, evenals de eigen projecten, voldoen aan de inhoudelijke uitgangspunten zoals hieronder benoemd. De gemeenschappelijke regeling staat het toe dat Groenalliantie in het geval van cofinancieringsprojecten het investeringsfonds beheert.

Financiële uitgangspunten

Groenalliantie beschikt over eigen investeringsmiddelen die in de jaarlijkse begroting zijn vastgelegd. Voor de inzet van die middelen hanteert Groenalliantie een investeringsstrategie die onderscheid maakt in:

GA financiering

Groenalliantie (GA) financiert want:

- projectinitiatief Groenalliantie
- beperkte reikwijdte en doelbereik
- beperkte investering

CO financiering

Groenalliantie investeert en zoekt CO-financiering (in geld of natura) want:

- projectinitiatief Groenalliantie
- grote reikwijdte en doelbereik
- aanzienlijke investering

GO financiering

Groenalliantie levert co financiering (in geld of natura) want staat achter projectinitiatief van derden en zegt GO!

- projectinitiatief derden
- grote reikwijdte en doelbereik
- Groenalliantie als co-financier (eventueel inzet Groenalliantie investeringsfonds)

NO financiering

Groenalliantie investeert niet en medewerking hangt af van doelbereik project

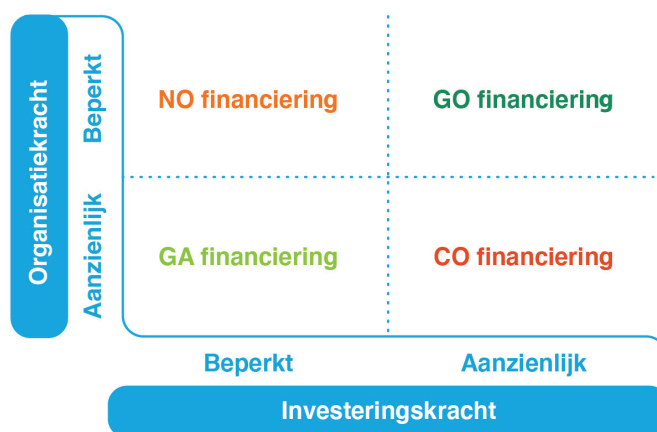
- projectfinanciering derden
- doelbereik binnen uitgangspunten GA: medewerking
- financiering door derden

7.3 Verdienkracht

Groenalliantie beheert niet alleen natuur- en recreatiegebieden maar ontwikkelt deze ook conform haar publieke doelstelling: het bevorderen van openluchtrecreatie, het behouden en versterken van de landschappelijke kwaliteiten en de biodiversiteit in haar gebieden. Daarvoor is het noodzakelijk dat Groenalliantie over beheergeld en investeringsvermogen beschikt. Deze middelen worden hoofdzakelijk (meer dan 85 procent) verkregen door bijdragen op maat van de vijf gemeentelijke deelnemers en een begrotingssubsidie van de provincie Zuid-Holland. Daarnaast heeft Groenalliantie inkomsten vanuit de exploitatie van gronden en gebouwen. Het beschikbare geld is alleen besteedbaar aan het in de gemeenschappelijke regeling genoemde doel zoals is vertaald in de begroting van de Groenalliantie.

Jaarlijkse inkomsten vanuit exploitatie

Voor de jaarlijkse inkomsten vanuit de exploitatie van gronden en gebouwen zet Groenalliantie in op het duurzaam borgen van een stabiele geldstroom op ten minste het huidige niveau. Voor de dekking van de kosten voor beheer en ontwikkeling van de natuur- en recreatiegebieden is stabiliteit van de opbrengsten van groot belang. Groenalliantie zet daarom in op een goed en geregeld contact met haar contractanten. Hierbij wordt niet alleen gestuurd op financiële aspecten maar ook op de continuïteit van de ondernemingen vanuit het oogpunt van de (recreatieve) meerwaarde van de ondernemingen voor het gebied.

Beeld 67 : matrix organisatie- en investeringskracht

Uitgangspunten verdienkracht

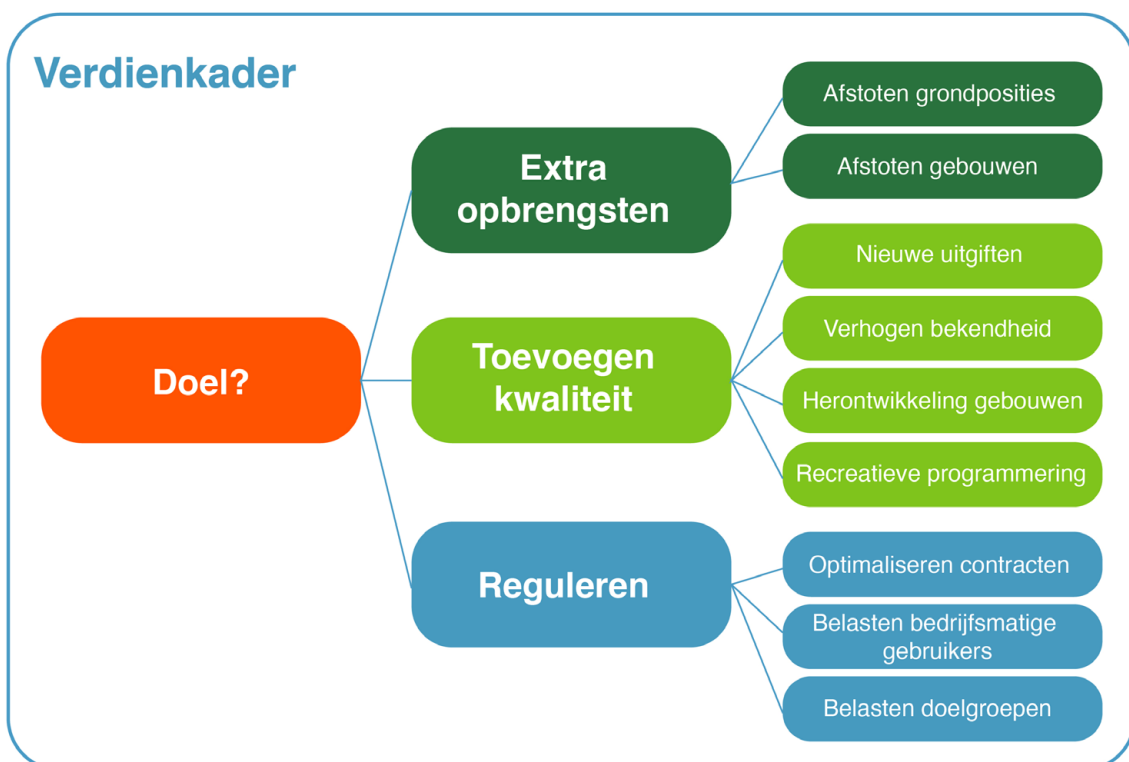
Uitgangspunt van Groenalliantie in het grondbeleid is dat Groenalliantie niet zelf risicodragend investeert. Commerciële initiatieven zo ver passend binnen de doelstellingen van Groenalliantie worden gefaciliteerd en waar mogelijk gestimuleerd maar de investeringsbereidheid moet voorkomen uit een private ambitie en afweging. Daarbij geldt dat de doelstelling van Groenalliantie leidend is voor ambities, activiteiten en inzet van budgetten en uitvoeringsorganisatie. In de rolverdeling tussen Groenalliantie en de deelnemende gemeenten geldt het adagium dat het planologisch primaat bij gemeentebesturen ligt en dat Groenalliantie in haar gebieden de rol van grondeigenaar heeft en zich daarbij specifiek inzet voor natuur en recreatie.

Handelingskader verdienvermogen

Groenalliantie zet niet alleen in op het duurzaam borgen van een stabiele geldstroom op ten minste het huidige niveau maar ook waar mogelijk tot een verdere verhoging van de inkomsten. Deze inkomsten worden alleen ingezet voor het beheren en ontwikkelen van haar natuur- en recreatiegebieden. Het verhogen van de inkomsten kan bijvoorbeeld door in te zetten op het marktconform optimaliseren van bestaande contracten, nieuwe uitgiften aan ondernemers, herijking van grondpositie en gebouwen en inkomsten

vanuit het gebruik van de gebieden zoals evenementen en bedrijfsmatig gebruik van de gebieden. Om weloverwogen keuzes te maken over verdienvermogen hanteert Groenalliantie het 'Handelingskader verdienkracht'. Groenalliantie hanteert het 'Handelingskader verdienkracht' bij de beoordeling van en besluitvorming over plannen en initiatieven. Essentie van dit handelingskader (verdienen in brede zin) is dat bij alle plannen, initiatieven en vragen allereerst het te realiseren hoofddoel wordt bepaald:

- extra financiële opbrengsten
het toevoegen van financiële waarde: maatregelen gericht op de verkrijging van substantiële extra structurele of incidentele opbrengsten
- het toevoegen van kwaliteit
maatregelen gericht op versterken van recreatieve programmering en natuurdoelstellingen waarbij het netto-financieel resultaat veel beperkter is van omvang en van secundair belang
- reguleren van gebruik
het reguleren van het gebruik van de natuur- en recreatiegebieden: maatregelen gericht op overlastbestrijding en doorbelasting van kosten waarbij het netto-financieel resultaat marginaal is.

Beeld 68 : Handelingskader verdienkracht

7.4 Uitvoeringskracht

Groenalliantie beschikt over uitvoeringskracht. De uitvoeringskracht betreft zowel het ontwerp en uitvoeren van projecten, het beheer van de gebieden, relatiebeheer en de toezicht en handhaving.

Ontwerp & Uitvoering

Groenalliantie is verantwoordelijk voor het ontwerp en de uitvoering van projecten. Staatsbosbeheer ondersteunt Groenalliantie hierin en voorziet in het gehele traject van planvoorbereiding, ontwerp, aanbesteding en uitvoering.

Beheer

Groenalliantie is verantwoordelijk voor het integraal beheer en instandhouding van haar natuur- en recreatiegebieden. Het beheer en onderhoud is gebaseerd op het TerreinBeheerModel (TBM). Op basis van TBM is het meerjarig beheer van de gebieden inclusief de voorzieningen gewaarborgd. Het beheer voorziet in jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Relatiebeheer

Groenalliantie werkt samen met vele ondernemers en gebiedspartners die activiteiten organiseren binnen haar gebieden. Groenalliantie voert een actief relatiebeheer met haar gebiedspartners om

zodoende de meerwaarde voor de recreant te optimaliseren. Afhankelijk van de activiteiten worden erfpachtovereenkomsten en gebruiksovereenkomsten aangegaan en worden vergunningen en toestemmingen verleend.

Toezicht & Handhaving

In haar natuur- en recreatiegebieden houdt Groenalliantie toezicht op de naleving van de geldende regels en handhaaft deze. Toezicht en handhaving is gebaseerd op twee uitgangspunten:

- heel houden van eigendommen van Groenalliantie
- realiseren van een schoon en (sociaal) veilig gebied

Communicatie

Groenalliantie is verantwoordelijk voor communicatie over enerzijds de recreatiemogelijkheden in de gebieden en anderzijds over werkzaamheden en veranderingen in de gebieden. Communicatie vindt plaats via informatieborden, persberichten, digitale en sociale media en foldermateriaal.

Uitgangspunten voor investeringsbeslissingen

De investeringsagenda GA (2021-2025) biedt de basis voor de Groenalliantie voor versterking en verbinding van haar natuur- en recreatiegebieden. De projecten zoals benoemd in de investeringsagenda worden uitgewerkt tot concrete projectplannen (SMART). De projectplannen moeten voldoen aan de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunt 1

Projecten moeten recreatieve meerwaarde bieden en bijdragen aan de versterking van de identiteit, de structuur en/of verbinding van de gebieden.

Uitgangspunt 2

Projecten moeten passen binnen de

zoneringskaarten en ontwikkelingsrichtingen van de natuur- en recreatiegebieden

Uitgangspunt 3

Projecten moeten voorzien zijn van een procesvoorstel dat voorziet in afstemming met gebiedspartners (bestuurlijk en maatschappelijk)

Uitgangspunt 4

Projecten moeten aansluiten bij (bestaande) doelgroepen en recreatiemotieven

Uitgangspunt 5

Projecten moeten voorzien zijn van een investeringsraming en een meerjarige beheerkostenraming

8. BIJLAGE

8.1 Leefstijlprofielen

Beeld 69 : Verbeelding leefstijlprofielen

